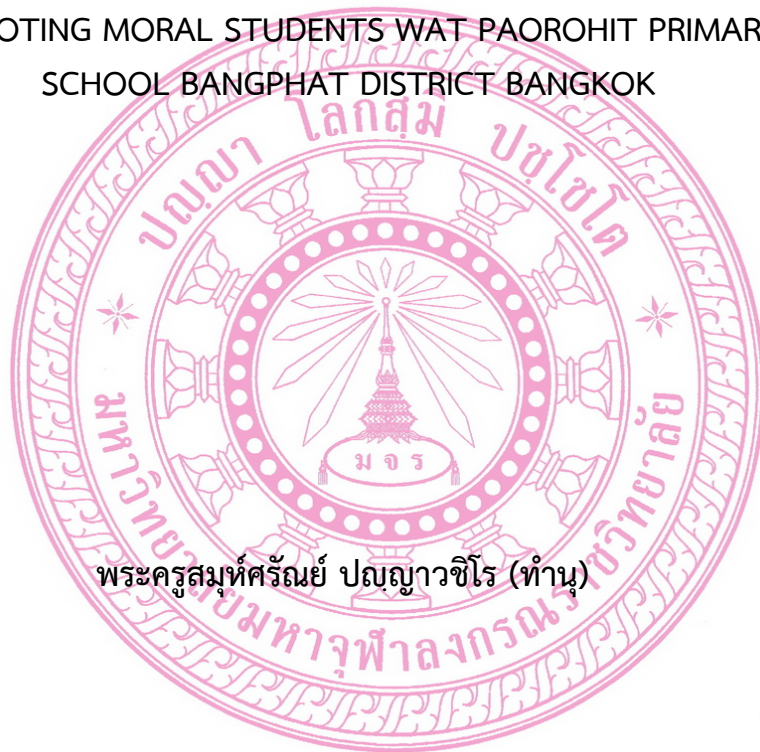

การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียน
วัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
PROMOTING MORAL STUDENTS WAT PAOROHIT PRIMARY
SCHOOL BANGPHAT DISTRICT BANGKOK

พระครูสมุทรศีร์ษณ์ ปณฺญาวชิโร (ท่านุ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียน
วัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

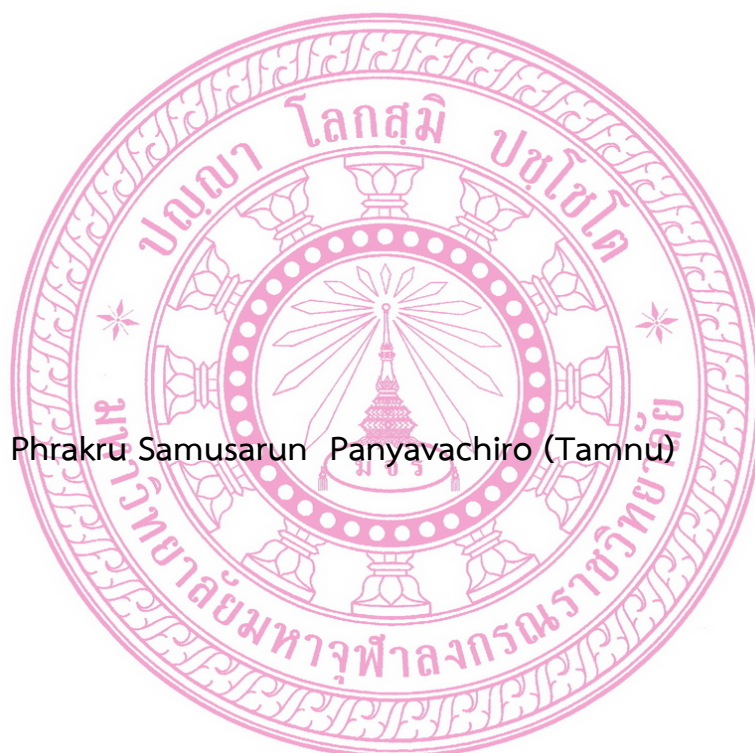

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

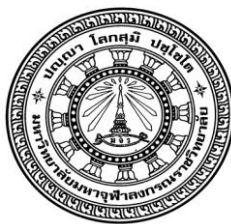
PROMOTING MORAL STUDENTS WAT PAOROHIT PRIMARY
SCHOOL BANGPHAT DISTRICT BANGKOK

Phrakru Samusarun Panyavachiro (Tamnu)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Master of Arts
(Educational Administration)
Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E. 2013

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้
วิทยานิพนธ์เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียน วัดเปาโรหิตย์
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(พระสุธีธรรมมานูวัตร, ผศ.ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ประธานกรรมการ
(พระมหาสมบูรณ วฑฒิกโร, ดร.)
..... กรรมการ
(ผศ.ดร.เริงชัย หมื่นชนะ)
..... กรรมการ
(ผศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)
..... กรรมการ
(ผศ.ดร.สิน งามประโคน)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย ประธานกรรมการ
ผศ.ดร.สิน งามประโคน กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย
(พระครูสมุห์ศรัณย์ ปญญาวิชโร)

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียน
วัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย : พระครูสมุห์ศรีธัญญ์ ปญญาวิชโร (ท่านุ)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: ผศ.ดร. สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย พธ.บ., M.Ed., Ph.D.

: ผศ.ดร. สีน งามประโคน พธ.บ., M.A., Ph.D.

วันสำเร็จการศึกษา : ๒๗ มกราคม ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร และมีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร และกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ ๔,๕,๖ จำนวน ๒๗๘ คน ใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลหาความถี่ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance)

ผลการวิจัย พบว่า

นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมระดับประถมศึกษา ภาพรวม ๔ ด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย และข้อที่มีลักษณะเด่น คือ **การส่งเสริมด้านความมีวินัย** นักเรียนเข้าแถวตามระเบียบปฏิบัติตนตามข้อบังคับของโรงเรียน ทุกคนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนด้วยความเรียบร้อย และเข้าแถวซื้ออาหารกลางวันด้วยความเป็นระเบียบ , **การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ** โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความเคารพธงชาติก่อนเข้าเรียนทุกวัน กล่าวรับผิดชอบตนเองกระทำผิดกฎ ส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามวัฒนธรรมไทย รู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเองเมื่อปฏิบัติผิดระเบียบของโรงเรียน **การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต** โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต ยอมรับผิดในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไป มีความซื่อสัตย์ต่อพ่อแม่และครูอาจารย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง และสิ่งของผู้อื่นได้แล้วนำไปมอบให้ครูส่งคืนเจ้าของ, **การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที** โรงเรียนมีการเสริมให้นักเรียนให้ความเคารพ พ่อแม่ครูอาจารย์ นำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัวด้วยการทำความดี ตอบแทนผู้มีพระคุณด้วยการตั้งใจเรียน

และทำหน้าที่ของตนให้ดี นำข้อคิดของพ่อแม่ ครูอาจารย์ มาเตือนตนเองเสมอ และทำให้พ่อแม่ ครูอาจารย์ ได้ภาคภูมิใจ ตามลำดับ และผลการ เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมแต่ละด้าน โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๕

ข้อเสนอแนะ แนวทางการส่งเสริมคุณธรรม ทั้ง ๔ ด้าน คือ การส่งเสริมด้านความมีวินัย ควรจัดนิทรรศการในด้านความมีวินัยให้มากขึ้น เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมการมีวินัยให้เกิดขึ้นในตัวของนักเรียนเองอย่างน้อยภาคการศึกษา , การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามวัฒนธรรมไทย กล่าวรับผิดชอบเมื่อตนเองกระทำผิดประพฤติตนเป็นคนตรงต่อเวลา รู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเอง, การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ควรปลูกฝังนักเรียนให้เห็นถึงประโยชน์ของคุณธรรมเพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกแก่นักเรียน และการส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวทิต ควรปลูกฝังให้นักเรียนได้รับรู้ถึงความกตัญญูกตเวทิตต่อผู้มีพระคุณ

Thesis Title : Promoting Moral Students Wat Paorohit Primary School
Bangphat District Bangkok.

Researcher : Phrakru Samusarun Panyavachiro (Tamnu)

Degree : Master of Arts (Educational Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Asst. Prof.Dr. Suddhipong Srivichai B.A., M.Ed., Ph.D.

: Asst. Prof.Dr. Sin Ngamprakhon B.A., M.A., Ph.D.

Date of Graduation : January /27/2014

Abstract

Thesis title is Promoting Moral Students at Wat Paorohit Primary School Bangphat District in Bangkok. The objectives of this research were : 1) to study the promotion of moral Primary School Rohit 2) to compare opinions on the morality Primary School School Rohit 3) to study the guidance to promote moral elementary students at Rohit Wat Bang Phlat in Bangkok. The sample consisted of elementary school students to Grade 4,5,6 are 278 people by questionnaires. The analyzing the data were frequency, percentage, mean and standard deviation and one-way analysis of variance (One-way analysis of variance).

The results showed that

Opinion of Students towards activities to promote on the morality primary schools was overview in the fourth Items. Article feature is to promote the discipline . Students to conduct in accordance with the regulations of the school , everyone helped clean up the classroom with a line to buy lunch with a neat and orderly and promote responsibility . School students are encouraged to show respect for the flag before school every day. Not liable for breach of the rules on their own . Encourage students to dress properly according to cultural Thailand. Known to improve self- regulation on the wrong side of the school to promote honesty. School students are encouraged to be honest. Wrong in what you do to it. Students are honest with parents and teachers, both in front and behind. Others have been given to the teacher returned to the owner , the promotion of Gratitude . Schools have added students to respect their parents , teachers, brought fame to

the family by doing good. In return the sponsor with the intention of studying and doing his job well. The ideas of parents, teachers, and parents to remind their teachers have always been proud of respectively, and the results compared. Students' opinions on the merits of each side of promotional activities as a whole found that students have opinions on the activities to promote the moral, not significantly different at the 0.05 level.

Suggestion on the promotion of virtue and the fourth is to promote the discipline. The exhibition should be a lot more disciplined. To strengthen the moral discipline of the student to come up with at least a semester, to promote the responsible work assignments encourage students to dress properly according to cultural Thailand. I own criminal liability on a person who is always on time and knowing to improve themselves, to promote the students to be honesty. Students should cultivate the virtue of the benefits to students and to promote awareness and gratitude. Cultivating of students Should be awareness and gratitude towards the benefactors.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเพราะความเมตตาอนุเคราะห์จาก คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้เมตตาแนะนำ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย, และผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.สิน งามประโคน ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำคอยให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขด้วยดีมาโดยตลอด จึงเจริญพรขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ พระมหาสม กล้าโณ,ดร.,รองศาสตราจารย์.พิเศษ ดร.วิชชุตา หุ่นวิไล, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ไชยสงคราม, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อินตา ศิริวรรณ, และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวาล ศิริวัฒน์ ทุกท่านที่ได้เมตตาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไข เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จด้วยดี

ขออนุโมทนาขอบคุณ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติที่ยืมหนังสือเก็บรวบรวมข้อมูล, ผู้อำนวยการ, รองผู้อำนวยการและครู วัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการ ช่วยเมตตาเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนให้แก่ผู้วิจัย

ขออนุโมทนา ขอขอบคุณ โยมพ่อ -แม่ ญาติพี่น้องทุกคนเพื่อนๆทุกรูป/คน คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ประสาทวิทยาการ ประสบการณ์ ให้ความเมตตาเอื้อเฟื้อ ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา คุณความดีจากการทำประโยชน์ใด ๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์นี้ช่วยเป็นกำลังใจและผู้มีอุปการคุณทุกท่าน ผู้วิจัยขอโอกาสขอบพระคุณทุก ๆ ท่าน มา ณ โอกาสนี้

พระครูสมุทรศีร์ษณ์ ปญญาวิโร (ทำนุ)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ สมมุติฐานการวิจัย	๕
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ	๖
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม	๗
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน	๑๘
๒.๒.๑ การส่งเสริมด้านความมีวินัย	๑๘
๒.๒.๒ การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ	๒๙
๒.๒.๓ การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต	๓๑
๒.๒.๔ การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที	๓๓
๒.๔ แนวทางจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม	๓๗
๒.๕ ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้คุณธรรม	๔๔
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๘
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๙

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๖๐
๓.๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	๖๐
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๐
๓.๓ การสร้างมือในการวิจัย	๖๑
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๒
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๒
๓.๖ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	๖๓
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๖๔
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักเรียน	๖๔
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์	๖๘
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมแต่ละด้าน พิจารณาเป็นรายข้อโดยภาพรวม และจำแนกตามเพศ ชาย จำนวน ๑๑๙ คน และเพศหญิง จำนวน ๑๕๙ คน หาค่าความแปรปรวนทางเดียว One - Way ANOVA	๗๒
๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยข้อเสนอแนะแนวทางจัดการส่งเสริมคุณธรรม นักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์	๗๘
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๘๐
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๘๐
๕.๒ การอภิปรายผล	๘๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๘๖
บรรณานุกรม	๘๘
ภาคผนวก	๙๔
ภาคผนวก (ก) แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๙๕
ภาคผนวก (ข) รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	๑๑๒
ภาคผนวก (ค) หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือวิจัย	๑๑๔
ภาคผนวก (ง) หนังสือติดต่อหน่วยงานราชการเพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถาม	๑๒๐
ภาคผนวก (จ) ประวัติโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์	๑๒๓
ประวัติผู้วิจัย	๑๒๘

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑ แสดงตารางทิส ๖	๓๕
๓.๑ แสดงประชากร	๖๐
๔.๑ จำนวนค่าร้อยละของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามเพศ	๖๕
๔.๒ จำนวนค่าร้อยละของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามอายุ	๖๕
๔.๓ จำนวนค่าร้อยละของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา	๖๖
๔.๔ จำนวนค่าร้อยละของผู้ปกครองของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง	๖๖
๔.๕ ค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พิจารณาเป็นรายข้อ	๖๗
๔.๖ ค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีวินัย	๖๘
๔.๗ ค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ	๖๙
๔.๘ ค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต	๗๐
๔.๙ ค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความกตัญญูกตเวที	๗๑
๔.๑๐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ระดับประถมศึกษา แต่ละด้านพิจารณาเป็นรายข้อ โดยภาพรวม จำแนกตามเพศชาย เพศหญิง(t-test)	๗๒
๔.๑๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ระดับประถมศึกษา แต่ละด้านพิจารณาเป็นรายข้อ โดยภาพรวม และจำแนกตามอายุ ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA	๗๓

- ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ระดับประถมศึกษา แต่ละด้านพิจารณาเป็นรายข้อ โดยภาพรวม ตามระดับ การศึกษา ความแปรปรวนทางเดียว One-way Analysis of Variance: ANOVA ๗๔
- ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ระดับประถมศึกษา แตกต่างรายคู่ ด้านการมีวินัย ตามวิธี LSD (Least significance difference) ๗๕
- ๔.๑๔ การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมระดับประถมศึกษา ความแตกต่างรายคู่ ระดับชั้นเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ตามวิธี LSD ๗๖
- ๔.๑๕ การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมระดับประถมศึกษา จำแนกตามอายุ ด้านความรับผิดชอบ LSD ๗๗
- ๔.๑๖ แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๗๘

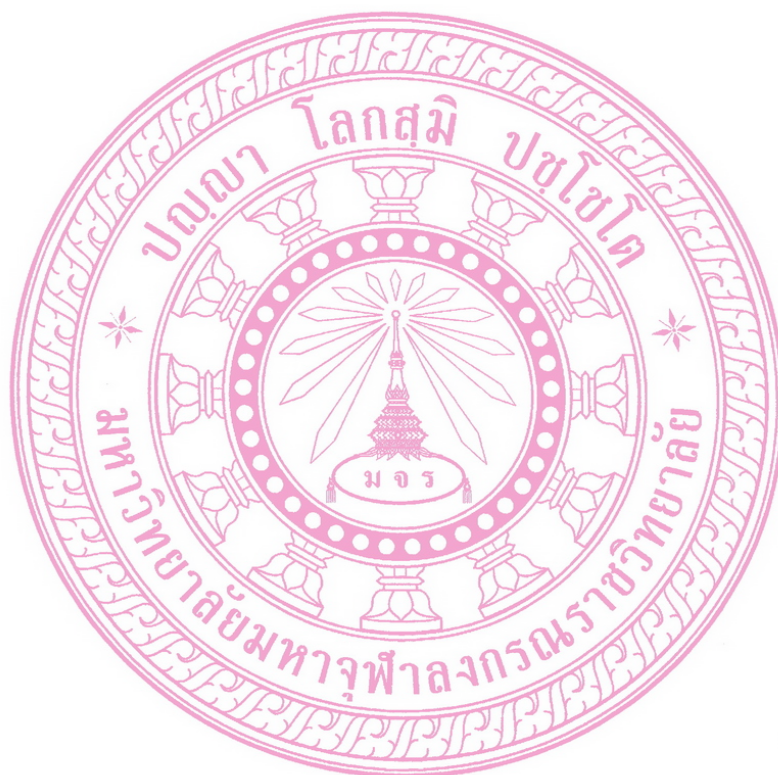
สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

หน้า

๕๙

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทุกด้านอย่างรวดเร็ว และจากการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา สังคมไทยได้มุ่งความเจริญทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศโดยได้ละเลยความสำคัญของการพัฒนาทางด้านจิตใจ คุณธรรม จึงก่อให้เกิดความเสียหาย เกิดปัญหาต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และเป็นที่มาของปัญหาสังคมซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มนิสิตนักศึกษาซึ่งเป็นพลังสำคัญในอนาคตของประเทศก็สะท้อนปัญหาดังกล่าวอย่างน่าเป็นห่วงเช่นกัน จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งและเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่ต้องร่วมกันแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อสร้างบุคลากรของประเทศที่มีพร้อมทั้งปัญญา ความรู้ และคุณธรรมอันก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งส่วนตัว ส่วนรวม และประเทศชาติควบคู่กันไป สถาบันการศึกษาทุกแห่งจึงต้องมีภารกิจในการร่วมพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เป็นคนเก่ง คนดี มีคุณธรรมและมีความสุขในสังคมยุคโลกาภิวัตน์นี้อย่างเต็มความสามารถ^๑

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพมีความสามารถเต็มศักยภาพ มีการพัฒนาที่สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ เป้าหมายการศึกษาที่แท้จริงคือการพัฒนาบุคคลให้เขาเป็นผู้มีพื้นฐานความรู้ ความสามารถ ความเป็นคนดีเพื่อจะได้ช่วยเหลือตัวเอง ให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ในขณะเดียวกัน ก็ต้องให้เป็นคนที่ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ช่วยเหลือพัฒนาสังคม ประเทศชาติ การศึกษาจึงเป็นการสร้างคนเพื่อให้ไปสร้างสังคมที่ตนอาศัยอยู่นั่นเอง การศึกษาที่เหมาะสมสำหรับสังคมไทย ต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาจากคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จากนั้น คนที่ได้รับการพัฒนาแล้วจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาทั้งระบบเศรษฐกิจฐานความรู้เพื่อการแข่งขันในภาคอุตสาหกรรมและระบบเศรษฐกิจแบบพหุมีพหุภพในภาคเกษตรกรรม

จากการรายงานขององค์การยูเนสโก เรื่องการศึกษาคือขุมทรัพย์ภายใน จัดพิมพ์ในปี ค. ศ. ๑๙๙๖ (พ.ศ.๒๕๓๙) รายงานนี้มุ่งแสวงหาแนวทางจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับคริสต์ทศวรรษที่ ๒๑ ซึ่งเริ่มต้นในปี ค.ศ. ๒๐๐๐ (พ.ศ.๒๕๔๓) ระบุว่าการศึกษาที่พึงประสงค์

^๑ในฤมล โอสธานุเคราะห์, แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา (ตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, ๒๕๔๓),

ต้องมีองค์ประกอบ ๔ ประการ เรียกว่า “จตุสดมภ์ของการศึกษา” (Four Pillars of Education) หมายถึง เสาหลักของการศึกษาทั้งสี่เสาที่ช่วยค้ำกันไว้ จะขาดเสาใดเสาหนึ่งไม่ได้ ถ้าขาดเสาใดเสาหนึ่ง การศึกษานั้นก็เป็นการศึกษาที่ไม่สมบูรณ์บกพร่องและไม่สามารถสร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ขึ้นมาได้ สดมภ์ทั้ง ๔ ประกอบด้วย ๑) การศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพ (Learning to know) เรียนเพื่อรู้ การเรียนเพื่อเตรียมเครื่องมือ มือสำหรับการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นการเตรียมจิตใจของผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อไป ๒) การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถภาพ (Learning to do) เรียนเพื่อใช้ทำงาน มุ่งภาคปฏิบัติต้องผลิตคนให้มีความสามารถหลากหลาย (Personal competence) ให้มีความสามารถในด้านการทำงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถในการบริหารจัดการ ต้องมุ่งส่งเสริมให้คนมีมนุษยสัมพันธ์และมีคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานร่วมกัน สอนให้เก่งทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ๓) การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ (Learning to live together) มุ่งสอนเด็กให้เป็นคนดีที่ใช้ความรู้ ความสามารถทำคุณประโยชน์แก่ผู้อื่น นั่นคือ สอนให้อยู่อย่างมีคุณภาพด้วยการทำคุณประโยชน์แก่สังคมตรงกับภาษาอังกฤษว่า (Lear to live together) แปลว่า เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันฉันมิตร และ ๔) การศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ภาพ (Learning to be) การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เต็มตามศักยภาพทั้งกายใจ ทางสังคม ทางอารมณ์และทางปัญญา กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ต้องพัฒนาคนให้ครบทั้ง ๔ ด้าน ตามหลักพระพุทธศาสนาดังต่อไปนี้ (๑) กายภาวนา (การพัฒนาทางกาย ๒) มีทักษะในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ตามแนวหลักสูตร (๒) สติภาวนา (การพัฒนาทางสังคม) ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้เป็นที่นับหน้าถือตาของคนในสังคม รู้จักการบริหารจัดการที่ดี มีคุณธรรม และจริยธรรมตามแนวจริยศึกษา (๓) จิตภาวนา (การพัฒนาทางจิต) ไม่ดูถูกตนเอง ไม่ดูถูกท้องถิ่น มีสุขภาพจิตดี มีความสุขสมควรตามแก่ฐานะ ภาวนาข้อนี้เปรียบได้กับสุขศึกษาเน้นที่ความสุขกายและสุขใจ และ(๔) ปัญญาภาวนา (การพัฒนาทางปัญญา) มีเสรีภาพทางความคิด คือคิดเป็นตามหลักโยนิโสมนสิการ สามารถแสวงหาความรู้พอที่จะจัดการกับความทุกข์ ที่เรียกว่าทักษะในการแก้ปัญหาของชีวิต ภาวนาข้อนี้เปรียบได้กับพุทธศึกษาแต่ละสดมภ์แห่งการศึกษา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญจะขาดมิได้ การศึกษาไทยจะพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ต้องมีองค์ประกอบทั้ง ๔ ประการ ดังกล่าวมาแล้วนี้

ดังนั้น องค์ประกอบที่สำคัญหรือเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชน คือหลักคุณธรรมและจริยธรรมที่สร้างความรู้สึกรักผิดชอบชั่วดีในทางศีลธรรมมีคุณภาพภายในคือ ความชื่นชมยกย่อง ในขณะที่การกระทำชั่ว ย่อมนำความเจ็บปวดมาให้ การเป็นผู้มีคุณธรรมเป็นเกณฑ์สากลที่ตรงกัน เช่น การไม่ฆ่าสัตว์ ไม่เบียดเบียน ไม่ลักขโมย ไม่ประพฤติดีในกาม เป็นต้น เป็นสภาพการณ์ของการกระทำความดี คือ ความเหมาะสมตามควรต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมตามหลักคุณธรรมและจริยธรรมที่สามารถจำแนก

^๒พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), *ทิศทางการศึกษาไทย*, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๒๕-๒๖.

ได้สามารถสั่งสอนอบรมให้ปฏิบัติตามมาตรฐานของพฤติกรรมที่ถูกต้องมีสติสัมปชัญญะ
รับผิดชอบชั่วดีตามทำนองคลองธรรม มีจิตใจลักษณะนิสัยและความตั้งใจหรือเจตนาที่ดีงาม^๓

ลักษณะของคุณธรรมนั้น เป็นสิ่งละเอียดอ่อนอยู่ในจิตใจของแต่ละคน ไม่อาจวัด
หรือควบคุมได้ด้วยกฎหมาย หรือข้อบังคับใดๆ แต่ควบคุมได้จิตสำนึกของตนเอง ผู้ที่มีจิตสำนึก
ในคุณธรรม สามารถห้ามความคิดที่ไม่ถูกต้องของตนเองได้ และสามารถยับยั้งการกระทำที่ไม่
สมควรและสามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ได้จึงจะได้รับการยกย่องนับถือ
ว่าเป็นคนดีอย่างแท้จริงเพราะว่าคนที่มีคุณธรรมจะต้องมีองค์ประกอบตามหลักดังต่อไปนี้
๑) เป็นคนจริง ๒) รู้บังคับควบคุมตนเอง ๓) มีความอดกลั้น และอดทน ๔) รู้รักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ๕)
มีความสงสารอยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ๖) ซินชมเมื่อผู้อื่นได้ดีและ ๗) รู้จักวางเฉย ซึ่งคุณธรรม
ดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและลักษณะ
ของคุณธรรมนั้น เป็นสิ่งละเอียดอ่อนอยู่ในจิตใจของแต่ละคน ไม่อาจวัดหรือควบคุมได้ด้วย
กฎหมาย หรือข้อบังคับใดๆ แต่ควบคุมได้จิตสำนึกของตนเอง ผู้ที่มีจิตสำนึกในคุณธรรม
สามารถห้ามความคิดที่ไม่ถูกต้องของตนเองได้ และสามารถยับยั้งการกระทำที่ไม่สมควรและ
สามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ได้จึงจะได้รับการยกย่องนับถือว่าเป็นคนดี
อย่างแท้จริงเพราะว่าคนที่มีคุณธรรมจะต้องมีองค์ประกอบตามหลักดังต่อไปนี้ ๑) เป็นคนจริง
๒) รู้บังคับควบคุมตนเอง ๓) มีความอดกลั้น และอดทน ๔) รู้รักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ๕) มีความ
สงสารอยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ๖) ซินชมเมื่อผู้อื่นได้ดีและ ๗) รู้จักวางเฉย ซึ่งคุณธรรมดังกล่าวจะ
เป็นสิ่งที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและและเป็นมนุษย์
ที่มีคุณค่าต่อสังคมในอนาคตนั้น นักเรียนต้องได้รับการฝึกฝน อบรมทั้งทางร่างกายและจิตใจ
ดังพุทธพจน์ที่ว่าผู้ที่ฝึกตนดีแล้ว ถือว่าเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์^๔

โรงเรียนวัดป่าโรหิตย์ เป็นโรงเรียนที่ดำเนินการสอนในระดับประถมศึกษา จากการ
บริหารจัดการด้านการศึกษาของโรงเรียน โดยผสมผสานระหว่างการศึกษาตามรูปแบบและ
การศึกษาประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและส่งเสริม
คุณธรรมแก่นักเรียนดังกล่าว ในฐานะที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าไปดูการเรียนการสอนนักเรียน จึงมี
ความประสงค์ที่จะศึกษาสภาพการส่งเสริมด้านคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาว่ามี
แนวโน้ม ที่จะพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรมมากน้อยเพียงไร และ
สามารถหาแนวทางพัฒนาคุณธรรมดังกล่าว ให้เป็นคุณธรรมประจำตัวอย่างถาวรแก่นักเรียนได้
อย่างไร เพื่อที่จะสร้างให้เยาวชนมีคุณธรรม อันจะนำพาความสุขความเจริญแก่สังคมไทย
ในอนาคต

^๓ พระเทพโสภณ (ประยูร ธรรมจิตโต), *ทิศทางการศึกษาไทย*, หน้า ๒๕-๒๖.

^๔ พระมหาลิขิต รัตนรสี, “คุณธรรมกับการพัฒนานักเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา”, *สารนิพนธ์พุทธ
ศาสตร์มหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๒๒๖.

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง การส่งเสริม นักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับ ประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียน วัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมประถมศึกษา ปีที่ ๔-๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างใด

๑.๓.๓ แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปา โรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียน วัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาวิธีการและแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม ประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่ง ขอบเขตของเนื้อที่เป็นแนวทางการส่งเสริมศีลธรรมและคุณธรรมออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย
๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ
๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต
๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวทิตะ

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๗๘ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านสถานที่

ขอบเขตด้านสถานที่ ผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร เป็นสถานที่ทำการวิจัย

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยจะดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึงเดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ รวมระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ นักเรียนที่มี ๓ ระดับชั้นการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน แตกต่างกัน

๑.๕.๒ นักเรียนมีเพศ แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน แตกต่างกัน

๑.๕.๓ นักเรียนอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน แตกต่างกัน

๑.๕.๔ อาชีพ ผู้ปกครองนักเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

คุณธรรม หมายถึง ความดีงามในจิตใจที่ทำให้บุคคลประพฤติดี ผู้มีคุณธรรมเป็นผู้มีความเคยชินในการประพฤติในทางดีงาม คุณธรรมเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับกิเลสซึ่งเป็นคนไม่ดีในจิตใจ ผู้มีคุณธรรมจึงเป็นผู้ที่ไม่มาก ด้วยกิเลสจะได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี

การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน หมายถึง แนวทางหรือวิธีการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน ได้แก่ ด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านความกตัญญูกตเวที แก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้

๑. **การส่งเสริมด้านความมีวินัย** หมายถึง ข้อบังคับ ข้อบังคับกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดเอาไว้ใช้ตามสถานที่ต่าง ๆ ที่ได้จัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้เป็นความมีระเบียบเรียบร้อย ของหมู่คณะ เช่นวินัยของโรงเรียนเป็นการบอกถึงระเบียบวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ของโรงเรียน ห้ามนักเรียนทำผิดกฎระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียนที่โรงเรียนได้กำหนดเอาไว้ถ้าหากว่านักเรียนคนใดทำผิด

กฎระเบียบจะถูกไล่ออกจากโรงเรียน วินัยของครอบครัว เป็นการอบรมสั่งสอนในครอบครัวให้ รู้จักระเบียบข้อปฏิบัติที่เด็กจะต้องประพฤติปฏิบัติต่อผู้ใหญ่และผู้ใหญ่จะต้องโอบอ้อมอารีเด็ก เช่นเดียวกัน วินัยในตนเอง กฎระเบียบของหมู่คณะ

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติ ครู พ่อแม่ ตนเองและผู้อื่น อย่างตรงไปตรงมา ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ต่อดตนเองและผู้อื่น

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที หมายถึง ความรู้สำนึกในอุปการคุณหรือบุญคุณที่ผู้อื่นมีต่อเราหรือการยอมรับในบุญคุณของบุคคล สัตว์ สิ่งของ และธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ที่มีต่อตัวเราทั้งทางตรงและทางอ้อม กตเวที คือ พยายามกระทำตอบด้วยการ ทดแทนพระคุณ ช่วยเหลืออุปการะ ยกย่อง บำรุง รักษาให้คงอยู่ในสภาพที่ดียิ่ง เพื่อความสงบสุขของสังคม และเพื่อความสมดุลทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๗.๑ ได้ทราบสภาพปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

๑.๗.๒ ได้ทราบผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

๑.๗.๓ ได้แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน
 - ๒.๒.๑ การส่งเสริมด้านความมีวินัย
 - ๒.๒.๒ การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ
 - ๒.๓.๓ การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต
 - ๒.๒.๔ การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที
- ๒.๓ แนวทางจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม
- ๒.๔ ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้คุณธรรม
- ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม

๒.๑.๑ ความสำคัญและความหมายคุณธรรม

คุณธรรมเป็นสิ่งที่ดีงาม ศีลต้องอยู่ที่กาย ที่วาจา ธรรมอยู่ที่ใจ เมื่อเรามีกายมีวาจาที่มีศีลมีธรรมแล้ว นั่นแหละเป็นเครื่องนำชีวิตของเราให้ไปถึงจุดหมายที่ต้องการได้ และงามทุกเพศทุกวัย เด็กเอาไปประดับกัณฐกทุกเพศทุกวัย และการอยู่ร่วมกันในสังคมหมู่่มาก จำต้องมีความจริงใจต่อกัน เมื่อกระทบกระทั่งกันด้วยเรื่องเล็กน้อยก็พยายามอดทนข่มใจ ไม่ให้เรื่องเล็กน้อยกลายเป็นเรื่องราวใหญ่โต อีกทั้งควรพยายามเสียสละแบ่งปันให้แก่คนรอบข้าง ชีวิตจึงจะประสบแต่ความสุขตลอดไป^๑

พระเทพคุณาภรณ์ ได้กล่าวถึง คุณธรรมไว้ว่า ธรรมเป็นสิ่งที่ดีงาม ศีลต้องอยู่ที่กาย ที่วาจา ธรรมอยู่ที่ใจ เมื่อเรามีกาย มีวาจาที่มีศีลมีธรรมแล้ว นั่นแหละเป็นเครื่องนำชีวิตของเราให้ไปถึงจุดหมายที่ต้องการได้ และงามทุกเพศทุกวัย เด็กเอาไปประดับกัณฐก หนุ่มสาวเอาไปประดับกัณฐก คนแก่เอาไปประดับกัณฐก มันไม่เหมือนกับเครื่องประดับ คือเสื้อผ้า เสื้อผ้า นั้น งามเฉพาะเพศ เฉพาะวัย เสื้อผ้าของเด็ก ผู้ใหญ่เอาไปใส่ก็ไม่งาม เสื้อผ้าของหนุ่มสาว คนแก่เอาไปใส่ก็ไม่งาม เสื้อผ้าของคนแก่ หนุ่มสาวเอาไปใส่ก็ไม่งาม งามเฉพาะเพศเฉพาะวัย

^๑พระเทพคุณาภรณ์ (โสภณ โสภณจิตโต ป.๖.๙), เจ้าอาวาสวัดเทวราชกุญชร วรวิหาร.www.watdevaraj.com [ฉบับที่ ๗๙๖๘ ชำราราวัน].

แต่เครื่องประดับคือศีลนี้ งามทุกเพศทุกวัยส่วน ธรรมะ หมายถึง ทรงไว้ซึ่งผู้ปฏิบัติ ดังนั้นผู้ที่ต้องการความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ต้องมีธรรมะ ๔ ข้อไว้ประจำใจ นั่นก็คือ^๒

๑. ความจริงใจ ซื่อตรง ซื่อสัตย์ พูดจริง ทำจริง จะอยู่ที่ไหน อยู่ในฐานะเช่นใด ก็ขอให้เป็นคนซื่อสัตย์ ทั้งต่อตนเองและคนอื่นรอบข้าง

๒. การฝึกฝนข่มใจ เมื่อมีความซื่อสัตย์ จริงใจแล้วยังไม่พอ ต้องมีการข่มใจ ฝึกฝน ฝึกนิสัยและปรับตัว รู้จักควบคุมจิตใจ ฝึกหัดตัดนิสัย แก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุงตนเอง ให้เจริญก้าวหน้า ด้วยปัญญาความรู้

๓. ความอดทน เมื่อมีความซื่อสัตย์ จริงใจแล้ว ฝึกฝนข่มใจแล้ว ก็ยังไม่พอ จำต้องมี ความอดทน ตั้งหน้าทำหน้าที่การงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง ทนทาน ไม่หวั่นไหว ในจุดมุ่งหมาย บางคนซื่อสัตย์จริง ข่มใจจริง แต่ไม่อดทน เจอเรื่องหนักใจก็ยอมแพ้ สู้ไม่ไหว ต้องอดทนด้วย จึงจะถึงจุดหมาย

๔. ความเสียสละ เป็นเรื่องสำคัญอย่างมาก ต้องมีความเสียสละ เสียสละประโยชน์ ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง ผู้มีน้ำใจเสียสละ มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ทุกคนในสังคม ช่วยเหลือเทาที่เห็นว่าสมควรจะช่วยเหลือได้ เห็นใครควรแก่การ ช่วยเหลือก็ช่วยเหลือตามกำลังมากบ้างน้อยบ้าง หรือบางครั้งก็ช่วยเหลือด้วยกำลังกาย บางครั้ง ก็ช่วยเหลือด้วยกำลังทรัพย์ บางครั้งก็ช่วยเหลือด้วยกำลังสติปัญญา ทุกๆ ครั้งที่ช่วยเหลือ ก็มีความกรุณาสงสารเป็นเบื้องหน้า มุ่งที่จะปลดปล่อยความทุกข์ของผู้อื่นด้วยความเต็มใจ

ธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้ให้ความเห็นว่า การปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมใน สังคมไทย ต้องดำเนินการใน ๒ ลักษณะ คือ การ “ปลูก” และการ “ปลุก” ในส่วนของการ “ปลูก” นั้นใช้สำหรับเด็กและเยาวชน ที่เปรียบเป็นดั่งผ้าขาวและจะเป็นพลังสำคัญที่จะ ขับเคลื่อนสังคมไทยในอนาคต ซึ่งจะต้องได้รับการปลูกฝังความคิดและทัศนคติด้านคุณธรรม และจริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อเจริญงอกงามเป็นเมล็ดพันธ์แห่งคุณธรรมจริยธรรมที่จะเผยแพร่ออกไปในสังคมไทยต่อไป ส่วนการ “ปลุก” นั้น ใช้กับผู้ใหญ่ ที่บางครั้งได้หลงลืมหรือละเลยการนำ คุณธรรมจริยธรรมมาใช้ในการประพฤติปฏิบัติ ให้เกิดการระลึก นึกถึง ตระหนักถึงความสำคัญ และนำคุณธรรมจริยธรรมกลับมาใช้ในการดำรงตน และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน ต่อไป ทั้งนี้ ศาสตราจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้ยกตัวอย่างให้เห็นว่า ๑ สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ ประเทศอังกฤษสามารถดำรงมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมที่สูงส่งเอาไว้ได้ ตลอดมา คือ ชาวอังกฤษได้รับการปลูกฝังคตินิยม ๗ ประการมาตั้งแต่เด็ก (ข้อ ๑ - ๗) และเมื่อบุคคลใดมี คตินิยมทั้ง ๗ ประการครบถ้วน ก็ถือว่าเป็นผู้ที่มี “Integrity” (Integrity หมายถึง การยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องและชอบธรรม) ซึ่งเป็นคุณธรรมอันสูงส่ง มีความหมายลึกซึ้งและกว้างขวางมาก และเป็นที่ยอมรับของสังคมถูกต้องทั้งหลายทั้งปวง ที่น่าจะเป็นแบบอย่างที่ดี สำหรับการฝึกอบรม จริยธรรมให้แก่เยาวชนหรือบุคคลทั่วไปในสังคมไทย ให้มีคตินิยมครบทั้ง ๗ ประการ และการ

^๒อ้างแล้ว,

ฝึกรอบรรมเด็กไทย ควรเพิ่มคติธรรมอีก ๕ ประการ (ข้อ ๘ - ๑๒) เพื่อให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมอันดีและสภาพของสังคมไทย ซึ่งคติธรรม ๑๒ ประการ คือ^๓

๑. สัจจะ พุทความจริง (Truth)
๒. ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty)
๓. ความระลึกในหน้าที่ (Sense of Duty)
๔. ความอดกลั้น (Patience)
๕. ความเป็นธรรม (Fair Play)
๖. ความเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Consideration for Others)
๗. เมตตาธรรม (Kindness)
๘. ความกตัญญูกตเวที (Gratitude)
๙. ความสุภาพนุ่มนวล (Politeness)
๑๐. ความเคารวต่อผู้มีอาวุโส (Respect for Elders)
๑๑. รักษาคำพูด (promise)
๑๒. จิตสำนึกสาธารณะ เสียสละเพื่อส่วนรวม (Public Conscience)

พระธรรมกิตติวงศ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง ความประพฤติที่ดีที่ขอบทั้งศีลและธรรมศีลธรรม ในคำวัดหมายถึง เบญจศีล และ เบญจธรรม คือศีล ๕ และธรรม ๕ ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ของสังคมระดับต้นสำหรับให้สมาชิกสังคมประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสงบสุข ไม่สวดุ้งกลัว ไม่หวาดระแวงภัย เป็นหลักประกันสังคมที่สำคัญ สังคมที่สงบสุข ไร้วางใจกันได้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ไม่เบียดเบียน ไม่ทะเลาะ ไม่กดขี่ข่มเหง ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน เป็นต้น ก็เพราะสมาชิกของสังคมยึดมั่นอยู่ในหลักศีลธรรมนี้ศีลธรรม เป็นชื่อวิชาหนึ่งในโรงเรียนที่กำหนดให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนมาตั้งแต่สมัยโบราณเรียกว่า วิชาศีลธรรม ปัจจุบันเรียกว่า วิชาพุทธศาสนา^๔

พระราชวรมุนี (ประยูร ปยุตโต) ได้ให้ความหมาย คุณธรรมไว้ว่า หมายถึง สภาพที่ทรงไว้ธรรมดาหรือธรรมชาติ สภาวธรรม สัจธรรม ความจริง เหตุ ต้นเหตุ สิ่งปรากฏการณ์ หรือ สัจธรรมเป็นแม่บท เป็นฐานของทุกอย่าง ต่อจากสัจธรรม ก็คือ สิ่งที่เราเรียกว่าจริยธรรมอัน ได้แก่ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับความดีงาม ซึ่งเป็นความจริงที่มนุษย์จะต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามความเป็นจริงตามธรรมชาติ ความจริงของมนุษย์ต้องสอดคล้องกับความจริงของธรรมชาติจึงจะเกิดผลสำเร็จได้ด้วยดี^๕

^๓ชานินทร์ กรัยวิเชียร, ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๑),

^๔พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสตร์ชุดคำวัด (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๔๖),

^๕พระราชวรมุนี (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ เพิ่มศัพท์และปรับปรุง , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๗), หน้า ๑๐.

พระเทพคุณาภรณ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ศิลธรรมหมายถึง ศิลเป็นสิ่งที่ดีงาม ศิลต้องอยู่ที่กาย ที่วาจา ธรรมอยู่ที่ใจ เมื่อเรามีกาย มีวาจาที่มีศีลมีธรรมแล้ว นั่นแหละเป็นเครื่องนำชีวิตของเราให้ไปถึงจุดหมายที่ต้องการได้ ศิล แปลว่า สมบัติ ทุกคนต้องการสมบัติ ก็เอาศีลมาเป็นเครื่องประดับเครื่องประดับคือศีลนี้ ท่านบอกว่า งามทุกเพศทุกวัย เด็กเอาไปประดับก็งาม หนุ่มสาวเอาไปประดับก็งาม คนแก่เอาไปประดับก็งาม มันไม่เหมือนกับเครื่องประดับ คือเสื้อผ้า งามเฉพาะเพศ เฉพาะวัยของหนุ่มสาว คนแก่เอาไปใส่ก็ไม่งาม เสื้อผ้าของคนแก่ หนุ่มสาวเอาไปใส่ก็ไม่งาม งามเฉพาะเพศเฉพาะวัย แต่เครื่องประดับคือศีลนี้ งามทุกเพศทุกวัย ^๖

สรุปได้ว่าคุณธรรม คือ ความดีงามทางจิตใจทำให้ถือเป็นหลักปฏิบัติ

๒.๑.๒ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณธรรมของบุคคล

สุชาติ น้าประสานไทย ได้กล่าวถึง การศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณธรรมจะช่วยในการอธิบายว่า การที่บุคคลมีคุณสมบัตินั้นแตกต่างกัน มีความเกี่ยวเนื่องมาจากปัจจัยใดบ้าง และจะเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมให้สูงขึ้น โดยการพัฒนาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับคุณธรรมจำแนกเป็น ๓ ประการ ดังนี้^๗

๑. องค์ประกอบด้านกายภาพ ได้แก่ การศึกษา อายุ และเพศของบุคคล

๒. องค์ประกอบทางบุคลิกภาพ ได้แก่

๒.๑ ลักษณะที่มุ่งอนาคต หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีแม้จะเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ ก็ไม่ย่อท้อ ทั้งนี้โดยมุ่งที่จะให้เกิดผลสำเร็จที่พึงตามความปรารถนาในอนาคตเป็นหลัก

๒.๒ เจตคติต่อกฎหมาย ความเป็นระเบียบและศีล ๕ หมายถึง ความคิดเห็นความรู้สึกรู้สึกของบุคคลที่มีต่อกฎหมาย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของศีล ๕

๓. องค์ประกอบทางสภาพแวดล้อม ได้แก่ ฐานะทางครอบครัว ผู้เลี้ยงดู วิธีการอบรมเลี้ยงดู การใช้สื่อมวลชน สภาพแวดล้อมที่โรงเรียนและอิทธิพลต้นแบบ

ดวงเดือน พันธุนาวิน ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อคุณธรรมและจริยธรรม ไว้ดังนี้^๘

๑. อายุและระดับการศึกษา

ผลการวิจัยส่วนใหญ่ในสังคมปัจจุบัน ยังไม่สามารถแยกตัวแปรที่เป็นอายุออกจากตัวแปรที่เป็นระดับการศึกษาของบุคคลได้ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย ระดับการศึกษาต่ำและ

^๖พระเทพคุณาภรณ์ ,**ศีลธรรม ธรรมะวันหยุด**, เจ้าอาวาสวัดเทวราชกุญชรวิหาร, www.watdevaraj.com, [วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๕ ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๗๖๘ ข่าวสดรายวัน],

^๗สุชาติ น้าประสานไทย , “การศึกษาวิจัยทัศนด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ”, **วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต** , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคาแหง,๒๕๕๔), หน้า ๓๓.

^๘ดวงเดือน พันธุนาวิน, **จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๔), หน้า ๙-๑๐.

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากก็จะมีระดับการศึกษาสูงไปด้วย โคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้ประมวลผลการวิจัยไว้ว่า ความรู้เชิงจริยธรรมนั้นส่วนใหญ่ไม่ทำให้เข้าใจพัฒนาการทางจริยธรรมได้มากนัก เป็นแต่สะท้อนให้เห็นระดับสติปัญญา ภูมิหลังทางวัฒนธรรมและความต้องการที่จะทำให้อื่นขึ้นชมตนของผู้ถูกศึกษาเท่านั้น ส่วนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนั้นไม่พบว่า คนที่มีอายุมากจะมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการโกง ขโมยความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และการเห็นแก่ตัว ส่วนรวมแตกต่างจากคนที่มีอายุน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่บุคคลนั้นกำลังประสบอยู่มากกว่าจะขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยเชิงจริยธรรมของบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้บุคคลอาจมีพฤติกรรมที่เหมือนกันแต่มีเหตุผลในการเลือกกระทำต่างกันได้เสมอ

๒. เพศ

แม้ว่าความมีจริยธรรมสูงจะไม่ใช่อิทธิพลที่สังคมกำหนดไว้สำหรับเพศใดเพศหนึ่งโดยเฉพาะ แต่สิ่งที่กระตุ้นความสนใจในการเปรียบเทียบจริยธรรมของชายกับหญิง คือ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ฟรอยด์ ซึ่งทำนายว่า ชายจะมีจริยธรรมสูงกว่าหญิงและทฤษฎีพัฒนาการของการส่งเสริมจริยธรรม ซึ่งให้ ข้อทำนายตรงกันข้ามกับทฤษฎีของ ฟรอยด์ ว่า เพศกับอายุรวมกันจะช่วยให้เข้าใจพัฒนาการทางจริยธรรมได้ละเอียดยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการเปรียบเทียบความแตกต่างทางจริยธรรมระหว่างหญิงกับชายควรพิจารณาตัวแปรหรือลักษณะทางสังคมอื่น ๆ ด้วย

กรมการศาสนา ได้กล่าวถึง ปัจจัยแวดล้อมที่เป็นแหล่งปลูกฝังและหล่อหลอมคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กนักเรียน ดังนี้^๔

๑. บิดามารดา บ้าน หรือสถาบันครอบครัว เป็นแหล่งแรกที่ทาหน้าที่ปลูกฝังและหล่อหลอม ตลอดจนถ่ายทอดลักษณะอันทรงคุณธรรมและจริยธรรมแก่สมาชิกในครอบครัว และต้องทำหน้าที่นี้ต่อไป แม้เด็กจะเข้าไปรับการศึกษาอบรมในโรงเรียนระดับต่าง ๆ อยู่แล้วก็ตาม นักการศึกษาได้ศึกษาผลกระทบของการเลี้ยงดูเด็กแบบต่าง ๆ ต่อความมีคุณธรรมและจริยธรรมของเด็ก ปรากฏว่าเด็กที่ได้รับความรักจากการเลี้ยงดูมาก มีลักษณะความรับผิดชอบ วินัยทางสังคมและความเอื้อเฟื้อ สูงกว่าเด็กที่ได้รับความรักจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองน้อย เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากจะมีลักษณะเชื่อฟัง สุขภาพ เอื้อเฟื้อ แต่มีลักษณะ ขี้อาย เก็บตัว ใจน้อยและชอบพึ่งพาผู้ใหญ่ ส่วนเด็กที่เลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย จะไม่เชื่อฟัง ไม่มีความรับผิดชอบ และขาดสมาธิ เด็กที่เลี้ยงดูแบบให้เหตุผล เป็นเด็กที่ไม่ก้าวร้าว รู้จักรับผิดชอบชั่วดี รู้สึกอายเมื่อทำผิด

๒. ญาติผู้ใหญ่และสมาชิกอื่น ๆ ในครอบครัว เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝัง และหล่อหลอมจริยธรรมให้แก่เด็กในครอบครัวเช่นเดียวกัน โดยปกติเด็กจะเรียนรู้เจตคติเชิงจริยธรรมจากผู้ใหญ่ด้วยการสังเกตและเลียนแบบมากกว่าที่จะได้จากการฟังคำสั่งของผู้ใหญ่

^๔ กรมการศาสนา, การจัดจริยศึกษาในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๕๔), หน้า ๗๖-๗๗.

โดยตรง ถ้าหากผู้ใหญ่เป็นผู้มีลักษณะเด่นเป็นที่ยกย่องแก่เด็กมาก เด็กจะมีแนวโน้มจะเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่มากขึ้นเท่านั้น

๓. เพื่อน ๆ ของเด็ก เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการ กำหนดค่านิยมทางคุณธรรมและจริยธรรมบางอย่างให้เด็กรับรู้ รับผิดชอบต่อปฏิบัติเพื่อให้เกิดพฤติกรรมคล้ายตามเพื่อน ๆ ได้ โดยเฉพาะวัยรุ่นการทำอะไรตามเพื่อนจะเห็นได้ชัดที่สุด การเรียนรู้เชิงจริยธรรมของเด็กมิใช่มาจากเพื่อน ๆ เพียงฝ่ายเดียวแต่ยังได้มาจากการได้กระทำกิจ กรรมร่วมกัน การเข้าใจกันและกันระหว่างเด็กวัยเดียวกันเองด้วยซึ่งเพื่อน ๆ ดังกล่าวนี้นี้ รวมทั้งเพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนนอกโรงเรียนด้วย

๔. พระสงฆ์ หรือผู้นำทางคุณธรรมและจริยธรรมในหมู่บ้าน ตำบล หรืออำเภอหรือท้องถิ่นที่เด็กหรือนักเรียนอยู่นั้น เป็นที่เคารพนับถือของผู้ใหญ่ในสังคมนั้น และได้มอบให้เป็นผู้อบรมสั่งสอนด้านจริยธรรมแก่ประชาชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ การปฏิบัติดีปฏิบัติชอบของพระสงฆ์ และหรือผู้นำทางศาสนาในท้องถิ่น จะมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กหรือนักเรียน นักศึกษาในท้องถิ่นด้วย

๕. สื่อสารมวลชนหรือสื่อมวลชน ทุกรูปแบบในปัจจุบันนี้ มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่านิยม ตลอดจนรูปแบบของพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน นักเรียนนักศึกษา หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ตลอดจนถึงภาพยนตร์ บทเพลง หนังสืออ่าน เป็นเครื่องปลูกฝังค่านิยมทางคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนทุกวัย และในขณะเดียวกันถ้าสิ่งเหล่านี้ไม่ได้รับความสนใจในด้านที่จะช่วยปลูกฝังความมีจริยธรรมที่ดีแก่ เด็กและเยาวชน แล้ว ยังอาจเป็นเครื่องทำลายหรือขวางกั้นการปลูกฝังหล่อหลอมให้เด็กนักเรียน นักศึกษาให้มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงามไว้ด้วย

๖. โรงเรียนหรือสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงการจัดสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษา การบริหารและการให้บริการต่าง ๆ ในสถานศึกษา การเป็นตัวอย่างอันดีงามของ ครูอาจารย์ การเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตร การเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับจริยศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาด้วย

ในทางพระพุทธศาสนา พฤติกรรมที่เกิดขึ้นมาจากอิทธิพลของงานสำคัญที่ต้องทำ ให้ครบถ้วน ๓ งาน คือ

๑. งานอาชีพ ทาเพื่อให้ได้ปัจจัย ๔ เครื่องอุปโภคบริโภคมาใช้ในการดำรงชีพเพื่อสร้างความดีงานอาชีพจะอยู่ในรูปของงานรักษามงคลกร เพื่อให้องค์กรดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง

๒. งานพัฒนานิสัย เป็นการศึกษารธรรมะทั้งจากการอ่านหรือการสอบถามจากพระภิกษุหรือผู้รู้แล้วนำมาประพฤติปฏิบัติ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องหรือนิสัยที่ไม่ดีของตนเอง เพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ลดการกระทบกระทั่ง มีหลักในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง

๓) งานพัฒนาจิตใจ โดยอาศัยการปฏิบัติธรรม เจริญสมาธิภาวนา เพื่อรักษาใจให้สงบ ละเอียดสุขุม ได้รู้เห็นชีวิตตามความเป็นจริง เมื่อใจได้รับการพัฒนาจะมีศักยภาพในการนา

ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่คนในสังคมส่วนใหญ่มุ่งพัฒนาส่งเสริมงานอาชีพ ส่วนงานพัฒนานิสัยนั้นให้ความสนใจน้อยยิ่งงานพัฒนาจิตใจด้วยแล้วจะถูกมองข้ามไปเลย จึงเป็นเหตุให้คนส่วนใหญ่ในสังคมมีแต่ความรู้ความสามารถแต่ขาดคุณธรรม จึงนำความรู้ความสามารถนั้นมาใช้ในทางที่ผิดทวนองคลองธรรม เมื่อเกิดปัญหาขึ้นมาในชีวิตหรือการทางานก็จะแสวงหาทางออกในทางผิดศีลธรรม ขาดความยั้งคิด เพราะใจขาดสมาธิ ไม่รู้จักความสงบ ไม่มีหลักแห่งศีลธรรมมาเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ

แต่หลักการพัฒนาตนเอง ของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมีทั้ง ๓ งาน ดังกล่าวข้างต้นอย่างครบถ้วน โดยมีงานอาชีพหรือกิจวัตรกิจกรรมในชีวิตประจำวันเป็นเครื่องหล่อหลอมจิตใจ อาศัยร่างกายมนุษย์และปัจจัย ๔ รวมถึงสิ่งแวดล้อมทุกอย่าง ตั้งแต่ผู้คนรอบข้างและสรรพสิ่งต่าง ๆ เป็นอุปการณ์ในการฝึก

ลำดับขั้นในการฝึกพัฒนาคุณธรรม จะเริ่มจากสิ่งใกล้ตัวออกไปสู่สิ่งไกลตัว หรือจากเรื่องง่าย ๆ ไปสู่เรื่องยาก ดังจะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนด้วยขั้นตอนการฝึกพัฒนาคุณธรรม ๘ ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ ๑ ฝึกวินัยในตนเอง เช่น การตรงต่อเวลา มีกิจวัตรประจำวันสม่ำเสมอ ไม่บกพร่องเป็นต้น

ขั้นที่ ๒ ฝึกดูแลตนเอง เช่น ความสะอาดของร่างกาย สุขภาพอนามัย อิริยาบถที่เหมาะสมในการทางาน เป็นต้น

ขั้นที่ ๓ ฝึกดูแลสมบัติส่วนตัว เช่น จัดเก็บเก็บสิ่งของของตนให้เรียบร้อย แยกแยะส่วนเกินและของจาเป็นได้ เป็นต้น

ขั้นที่ ๔ ฝึกดูแลสมบัติส่วนรวม เช่น ความสะอาดของ สาธารณสมบัติ ศาสนสมบัติ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจากหมู่คณะอย่างเต็มที่ เป็นต้น

ขั้นที่ ๕ ฝึกมารยาทและศาสนพิธี เช่น มารยาทและการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมต่อโอกาส สถานที่และสังคมต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ ๖ ฝึกรักษาและปฏิบัติตามวินัยของส่วนรวม เช่น ทางานเป็นทีม อยู่ในกฎระเบียบและกฎหมาย รู้จักปรับตัวเข้าหาส่วนรวม เป็นต้น

ขั้นที่ ๗ ศึกษาธรรมะ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นาธรรมะมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ขั้นที่ ๘ เป้าหมายมั่นคงชัดเจน เมื่อผ่านการฝึกทั้ง ๗ ขั้นแล้ว กำลังใจและเป้าหมายในการสร้างที่ดีจะชัดเจนมั่นคง

บทฝึกทั้ง ๘ ขั้นนี้ เป็นขั้นตอนการฝึกคุณธรรมจริยธรรม หรือนิสัยที่ดีที่เกิดขึ้นในจิตใจ แสดงให้เห็นถึงความเข้มข้นในการฝึกจากเรื่องหยาบไปสู่เรื่องละเอียด จากเรื่องใกล้ตัวไปสู่เรื่องไกลตัว ส่งผลให้คุณธรรมจริยธรรมค่อย ๆ ซึมซาบเข้าไปในจิตใจอย่างแน่นแฟ้นจนเป็นนิสัยที่ดีติดตัวไป

การพัฒนาคุณธรรมตามหลักทั้ง ๘ ชั้น เป็นการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันซึ่งต้องทำเป็นประจำอยู่แล้ว จึงเป็นเครื่องหล่อหลอมนิสัยใจคอของคนเราให้มีแบบแผนการปฏิบัติตัว จนกลายมาเป็นอุปนิสัยประจำอย่างถาวรไปโดยปริยาย พุทธศาสนิกชนได้นาคาสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาหล่อหลอมชีวิตจิตใจของตนเองมายาวนาน จนกลายมาเป็นวัฒนธรรม และถือสืบเนื่องกันมาจนถึงอนุชนรุ่นหลัง^{๑๐}

จากการศึกษาอิทธิพลต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโดยแบ่งออกเป็นปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อม ดังนี้

๑. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา

๒. ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน ด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนด้านอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

ปัจจัยแวดล้อมเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน

ครอบครัวซึ่งได้แก่ บิดา มารดา ปู่ย่า ตา ยาย และบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัวเป็นบุคคลกลุ่มแรกที่ทำให้การอบรมเบื้องต้นที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นการอบรมที่มีความรักความใกล้ชิดกันอย่างลึกซึ้งที่จะหล่อหลอมให้เด็กเกิดความรู้สึก ความ เชื่อ ค่านิยม ทศนคติ และเป็นแบบประพจน์ของเด็กในอนาคต ครอบครัวจะหาหน้าที่เสมือนการปกครองที่ออกคำสั่งโดยธรรมชาติ สำหรับครอบครัวที่มีความแตกต่างกันด้านสภาพแวดล้อม สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ ก็มีผลต่อเด็กในการถ่ายทอดบุคลิกภาพ นิสัยใจคอ พฤติกรรมที่แตกต่างกัน

เดโช สนวนานนท์ ได้กล่าวถึง การอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อพัฒนาการและบุคลิกภาพของบุตรในอนาคต ดังนี้^{๑๑}

๑. บิดา มารดา ที่ละเอียดไม่เอาใจใส่ต่อบุตร ย่อมทำให้บุตรมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยในทางอารมณ์ รู้สึกว่าเหว่ ไม่นั่นคง และมักจะส่งผลให้มีพฤติกรรมออกมาในเชิงการปฏิเสธ เป็นคนที่ขาดความรัก ทั้งยังให้ความรักแก่ใครไม่เป็นอีกเลย

๒. บิดา มารดา คุ่มครองด้วยการบังคับออกคำสั่งอยู่ตลอดเวลา จะทำให้บุตรผู้นั้นขาดความริเริ่ม ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง มีแนวโน้มที่จะพึ่งพาอาศัยผู้อื่นอยู่เสมอ และเป็นผู้ที่ยอมคนอยู่ตลอดเวลา บิดามารดาที่ใช้ระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ย่อมทำให้บุตรเป็นคนมีลักษณะลงโทษตัวเองอยู่ตลอดเวลา และทั้งมีพฤติกรรมรุนแรงในทางนิเสธ

๓. บิดา มารดา ที่ทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ หรือหย่าร้างกัน บุตรจะมีความกระวนกระวาย มีความเครียด มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่มั่นใจในตัวเอง มองโลกในแง่ไม่รื่นรมย์และขาดแบบฉบับในการสร้างลักษณะของตนเองด้วย

^{๑๐} กอวิชากร, วัฒนธรรมชาวพุทธ, (แคลิฟอร์เนีย : มหาวิทยาลัยธรรมกาย, ๒๕๕๐), หน้า ๗.

^{๑๑} เดโช สนวนานนท์, จิตวิทยาทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๐), หน้า ๖๗-๖๘.

๔. บิดา มารดา ที่ยึดมั่น เครื่องครัดในศีลธรรมจรรยาอย่างมาก ย่อมจะมีผลให้บุตร มีโอกาสสร้างความขัดแย้งทางใจอย่างรุนแรงขึ้นด้วย และอาจทำให้กลายเป็นคนลงโทษตัวเอง ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง

๕. บิดา มารดา ที่มีศีลธรรมหย่อนยาน บุตรจะพลอยเป็นผู้มีศีลธรรมหย่อนยานไปด้วย มีทัศนคติที่สังคมไม่พึงปรารถนา และอาจจะต้องเป็นผู้มีปัญหาของสังคมมากที่สุด ๙

จากบทบาทและหน้าที่ของครอบครัวตามที่ศนะของบุคคลต่าง ๆ ที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าครอบครัวหรือบ้านเป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคม ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลในการ กำหนดแบบแผนความประพฤติ ความเชื่อและหน้าที่ของสมาชิก ตลอดจนการแสดง ความสัมพันธ์ต่อกันโดยมีลักษณะแตกต่างออกไปตามลักษณะของวัฒนธรรม การอบรม และการอบรมเลี้ยงดูเป็นเรื่องสำคัญ

๒. ด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน

กรมวิชาการ ได้ทดลองใช้รูปแบบการสอนจริยธรรม รูปแบบ คือ การปรับ พฤติกรรมและการสอนแบบเสริมสร้างเจตคติ ซึ่งการสอนแต่ละรูปแบบมีสาระสำคัญ คือ รูปแบบการปรับพฤติกรรมเป็นวิธีสอนโดยการประยุกต์หลักพฤติกรรมไปใช้สอน เพื่อเสริมสร้าง ให้นักเรียนเกิดจริยธรรมที่ต้องการ ส่วนรูปแบบการสอนเสริมสร้างเจตคติเป็นวิธีสอนที่เน้นตัว นักเรียน ทั้งจิตใจ และการกระทำด้วยการพยายามส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนที่มีมาโดย กำเนิดและครูพยายามหาทางให้นักเรียนใช้การสังเกตควบคู่กับความรู้ผสมผสานกับความ รับผิดชอบในการเรียนรู้ นั่นคือ พยายามหาทางให้นักเรียนเกิดเจตคติขึ้นในตัวเองเสียก่อน เมื่อ เขาพอใจก็จะรับผิดชอบ โดยครูไม่ต้องบอก โดยให้เขาใช้ความคิดและการตัดสินใจควบคู่กันไปด้วย ผลการวิจัยในครั้งนี้ให้ข้อสรุปว่า รูปแบบการสอนโดยการ ปรับพฤติกรรมให้ผลเหนือกว่า รูปแบบการสอนโดยการสร้างเจตคติในการสอนจริยธรรม ระดับประถมศึกษาแต่ในระดับ มัธยมศึกษาการเรียนการสอนทั้ง รูปแบบ ให้ผลไม่ต่างกัน และในการศึกษาทั้ง ระดับการเรียน สอนที่นำมาทดลองใช้ในการวิจัยได้ผลในทางที่ดีมากกว่ารูปแบบการสอนปกติ นอกจากนี้คณะ ครูผู้วิจัยก็เห็นว่า การสอนเสริมสร้างจริยธรรมที่จัดขึ้นประสบผลสำเร็จมากกว่าระดับ ประถมศึกษาและประสบผลสำเร็จปานกลางในระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้ เป็นการชี้แนะว่าการ ปลูกฝังจริยธรรมน่าจะจัดทำกันอย่างเข้มแข็งจริงจัง ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นระยะที่ สามารถเพิ่มพูนคุณสมบัติจริยธรรม^{๑๒}

ทิสนา แคมมณี ได้กล่าวถึงการสอนจริยศึกษาว่า ควรจะสอนในแนวทางดังนี้ สอน ให้เข้าใจ สอนให้เกิดความสำนึกในคุณค่า และเกิดทัศนคติที่ดี สอนให้เกิดพฤติกรรมที่พึง ปรารถนา โดยการให้ทดลองปฏิบัติจริง สอนโดยแนะแนวทางให้ได้ตัดสินใจเอง แล้วรู้จัก ประยุกต์ใช้ได้

^{๑๒} กรมวิชาการ, โครงการทดลองหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนจริยธรรม , (กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ, ๒๕๕๓), หน้า ๖๐-๗๘.

จากการศึกษาด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนสรุปได้ว่า ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนนั้น สามารถจัดทำได้ ๓ แนวทางดังนี้^{๑๓}

แนวทางที่ สอนให้เข้าใจ ให้มีการปฏิบัติจริง ให้อุจจกหาเหตุผลทางจริยธรรมและตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง

แนวทางที่ เป็นการสอนที่เป็นกระบวนการสอนที่ต่อเนื่องกันเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุถึงขั้นยอมรับไปปฏิบัติจนเป็นนิสัย

แนวทางที่ ๓ ควรใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี และควรมีการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน เช่น จัดให้มีการแสดงบทบาทสมมุติ การเล่นเกม การสร้างสถานการณ์จำลอง การพาไปศึกษานอกสถานที่ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย และรวมทั้งใช้อุปกรณ์การสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด

วิจิตร ลินสิริ ได้ให้ข้อเสนอแนะถึงวิธีการสอนเพื่อปลูกฝังจริยธรรมว่า วิธีหนึ่งที่น่าจะใช้ได้ คือ วิธีการสอนที่เน้นปฏิบัติ โดยสอนตามระดับการสอน ดังนี้ ระดับแรก คือ สอนให้จา ระดับที่สอนให้เข้าใจ ระดับที่ ๓ สอนให้สำนึก ระดับ ที่ ๔ สอนให้หันไปปฏิบัติประยุกต์ใช้ให้ถูกต้อง และระดับที่ ๕ ซึ่งเป็นระดับสูงสุดของการสอนจริยศึกษา คือสอนให้ติดเป็นนิสัย^{๑๔}

๓. ด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน

เพื่อนถือเป็นปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่อเยาวชนมาก ซึ่งทำให้เด็กได้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาเพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันภายในกลุ่มเพื่อน ซึ่งถือเป็นสังคมหนึ่งของเด็ก แต่พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นอาจเป็นปัญหาต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและบางครั้งอาจมีอิทธิพลเหนือคำสั่งสอนของบิดามารดาหรือครูอาจารย์

เจียรนัย ทรงชัยกุล ได้กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนของนักเรียนในสังคมโรงเรียน แบ่งออกเป็นรูปแบบอย่างกว้าง ๆ คือ กลุ่มเพื่อนที่มีโครงสร้างที่แน่นอน และกลุ่มเพื่อนแบบมีโครงสร้างที่ไม่แน่นอน^{๑๕}

กลุ่มเพื่อนแบบมีโครงสร้างแน่นอน เป็นลักษณะของกลุ่มเพื่อนที่มีโครงสร้างอย่างเป็นแบบแผน มีจุดหมายชัดเจน มีหลักเกณฑ์การดำเนินงาน มักก่อตัวขึ้นโดยมีจุดหมายเพื่อการทำกิจกรรมบางอย่างที่ต้องร่วมกันรับผิดชอบ ตัวอย่างกลุ่มเพื่อนแบบมีโครงสร้างที่แน่นอนของนักเรียน ได้แก่ กลุ่มเพื่อนร่วมห้องเรียน กลุ่มเพื่อนร่วมกิจกรรมหรือชุมนุม กลุ่มเพื่อนคณะกรรมการนักเรียน เป็นต้นกลุ่มเพื่อนแบบมีโครงสร้างที่ไม่แน่นอน เป็นลักษณะของกลุ่ม

^{๑๓} ทิศนา ขัมมณี ,การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร : สมชายการพิมพ์, ๒๕๕๔), หน้า ๕-๘.

^{๑๔} วิจิตร ลินสิริ, “เราจะสอนจริยธรรมกันอย่างไร”, เอกสารประกอบการสัมมนาอาจารย์เพื่อการพัฒนาจริยธรรม, (กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๕๓), หน้า .๒๑.

^{๑๕} เจียรนัย ทรงชัยกุล , พฤติกรรมวัยรุ่น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๘-๙.

เพื่อนที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันจากความรู้สึกที่พึงพอใจกัน ซึ่งเป็นไปด้วยความสมัครใจของสมาชิกกลุ่ม โดยทั่วไปแล้วสมาชิกของกลุ่มจะประกอบไปด้วยนักเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นเดียวกัน อายุใกล้เคียงกัน มีความ คล้ายคลึงกันในด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ความต้องการ ความสนใจ เจตคติและ ค่านิยม สิ่งสำคัญที่ผูกพันสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกของกลุ่ม ได้แก่ ความรู้สึกทางจิตใจระหว่างสมาชิก สมาชิกของกลุ่มเพื่อนแบบมีโครงสร้างที่ไม่แน่นอนจะมี แนวทางปฏิบัติตนตามค่านิยม และปทัสถานของกลุ่มเพื่อนกลุ่มเพื่อนแบบนี้จะมีอิทธิพลมากต่อ ความคิดและการกระทำของนักเรียนในสังคมโรงเรียน เนื่องจากเป็นเพื่อนที่เขาชอบพอ รักใคร่ ยึดมั่น เชื่อถือและพร้อมที่จะทำตาม

เลิศพร ภาวะสกุล ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนใน สถาบันการศึกษาจะส่งเสริมค่านิยมรักความสะอาดสบาย รักสนุก ไม่เคร่งครัด ค่านิยมเหล่านี้ อาจเรียกได้ว่า เป็นค่านิยมที่ต่อต้านปัญญาธรรม แสดงออกให้เห็นโดยการที่นิสิตนักศึกษาไทย ไม่ค่อยหมกมุ่นเรื่องตำรา หรือซักถามอาจารย์ หรือเพื่อน หรือมีการอภิปรายกันในเรื่องของ วิชาการ หรือจับกลุ่มค้นคว้าทดลองผลิตของใหม่ ส่วนใหญ่จะเที่ยวเตร่หาความสนุกสนาน การซื้อข้าวของ ชมภาพยนตร์ แข่งขันกีฬา เป็นต้น^{๑๖}

จากการศึกษาอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน พอสรุปได้ว่า เพื่อนนับว่าเป็นบุคคลที่สำคัญ และมีอิทธิพลต่อเด็กมาก ในสถาบันการศึกษาจะส่งเสริมค่านิยมรักความสะอาดสบาย รักสนุก ไม่เคร่งครัดค่านิยมเหล่านี้ อาจเรียกได้ว่า เป็นค่านิยมที่ต่อต้านปัญญาธรรม ดังนั้นหน้าที่ของครู และผู้เกี่ยวข้อง คือการที่จะให้ความสนใจดูแลและควบคุม ชี้แนะ ตลอดจนหา วิธีที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กนักเรียนมีสัมพันธภาพและความรู้สึกที่ดีต่อกันเพื่อพัฒนาค่านิยมด้านปัญญาธรรม เพื่อ ประโยชน์ต่อตนเองและสังคมดังนั้น อิทธิพลในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อิทธิพลสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังนั้นทางด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน ด้านการเรียน การสอนในโรงเรียน และด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน ล้วนเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้เกิดสภาพการ พัฒนาจริยธรรมที่ดีงามและเกิดปัญหาทางด้านจริยธรรมทั้งสิ้นทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับ การส่งเสริม จริยธรรมโดยเฉพาะนักเรียน ซึ่งมีความใกล้ชิดและอยู่ในสังคมโรงเรียนเป็นส่วนมาก ดังนั้นการ ส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

^{๑๖}เลิศพร ภาวะสกุล, “การอบรมระเบียบสังคมของเยาวชนในประเทศไทย”, เยาวชนไทย, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๑-๒.

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน

วินัยเป็นคุณสมบัติที่ดั่งงามที่มีอยู่ในแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถแสดงออกมาได้ทาง อารมณ์ ความรู้สึก เจตคติ และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากสามัญสำนึกภายในจิตใจที่ได้รับการอบรม ปลูกฝัง ซึมซาบของมนุษย์ในสังคมด้วย และมีความมุ่งมั่นที่จะกระทำในสิ่งที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอดทน โดยที่สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะติดตัวในแต่ละบุคคลอย่างถาวร

๒.๒.๑ การส่งเสริมด้านความมีวินัย

วินัยได้แก่พฤติกรรมที่อยู่ในความควบคุมอันก่อให้เกิดผลดี และความก้าวหน้าทั้งมวล พฤติกรรมอันอยู่ในความควบคุมนี้คลุ้มไปถึงการควบคุมตนเอง และวินัยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคคลที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคมไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ การมีวินัยนี้ อาจเกิดจากเหตุ ๒ ประการ ได้แก่ เกิดจากการมีอำนาจภายนอกมาบังคับ เช่น นักเรียนไม่กล้าทุจริตเพราะกลัวครูจับได้ ผู้ร้ายไม่กล้าขโมยเพราะเห็นตำรวจยืนอยู่และเกิดจากการมีจิตใจรู้สึกผิดชอบชั่วดี ไม่กระทำผิดวินัย วินัยต้องฝึกอบรมขึ้นให้นักเรียน นักเรียนที่สามารถบังคับตนเองได้นั้นโดยปกติเป็นคนที่ไม่เข้ากับใครได้ไม่เป็นอันตราย^{๑๗}

ก. ความหมายของวินัย

บุญมี แทนแก้ว ได้กล่าวถึง วินัยไว้ว่า คือ การนำไปสู่ที่แจ้ง การนำไปดี นำไปในทางเจริญก้าวหน้า ผู้มีวินัย มีระเบียบแบบแผน และมีความงดงามด้วยจริยธรรม ศีลธรรมที่ได้ศึกษาดีแล้ว ย่อมเป็นความดีเป็นมงคล^{๑๘}

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) ได้กล่าวถึง วินัยไว้ว่า คือ การฝึกให้ความประพฤติและความเป็นอยู่เป็นระเบียบแบบแผน หรือ การบังคับควบคุมตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผน รวมทั้งการใช้ระเบียบแบบแผนต่าง ๆ เป็นเครื่องจัดระเบียบความประพฤติ ความเป็นอยู่ของคน และกิจการของหมู่ชน ข. ระเบียบแบบแผน กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่วางลงไว้เป็นหลักหรือเป็นมาตรฐานสำหรับใช้ฝึกคน หรือใช้บังคับควบคุมตน ตลอดจนเป็นเครื่องจัดระเบียบความประพฤติ ความเป็นอยู่ของคน และกิจการของหมู่ชนให้เรียบร้อยดีงาม^{๑๙}

กรมวิชาการ ได้กล่าวถึง วินัยไว้ว่า คือ ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิตร่วมกัน เพื่อให้อยู่อย่างราบรื่น มีความสุข ความสำเร็จ โดยอาศัยการฝึกให้รู้จักปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเองอันเป็นการควบคุมตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ “การควบคุมพฤติกรรมของบุคคลซึ่งอาจทำได้ ๒ วิธี คือ โดยกฎ ข้อบังคับ คำสั่ง และการบังคับโดยใช้การลงโทษเป็นเครื่องหนุ่น หรือ โดย

^{๑๗} สุชา จันท์เอม, **จิตวิทยาในห้องเรียน**, ภาคจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทบุรีเกษม: (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๑), หน้า ๙๕.

^{๑๘} บุญมี แทนแก้ว, **จริยธรรมกับชีวิต**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๑), หน้า ๖๒.

^{๑๙} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ : “มัชฌิมนิคาเยนธรรมเทศนา/มัชฌิมาปฏิปทา หรือ กฏธรรมชาติ และคุณค่าสำหรับชีวิต**, (กรุงเทพมหานคร, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ เป็นมงคลวารสารที่ พลโทวศิน อิศรางกูร ณ อยุธยา มีอายุครบ ๘๔ ปี : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๔๔๙.

การสั่งสอน ผีกอบรม และประสบการณ์ในการมีความพร้อมรับผิตชอบเป็นการฝึกปฏิบัติทาง ไตรทวาร คือ กาย วาจา ใจ เป็นระเบียบเรียบร้อย “อุบายสำหรับฝึกกาย วาจา นั้นคือ เรื่อง ของศีล ส่วนวินัยในการดำรงชีวิตปราชญ์ทั้งหลายให้ความหมายว่า คือ กระบวนการปฏิบัติ เป็น อุบายฝึกหัดกาย วาจา ใจ ” เป็นเรื่องจำเป็นต้องสร้างวินัยให้เกิดมีขึ้น เพื่อความเรียบร้อยของ หมู่คณะ “หากไม่ปฏิบัติตามอาจจะเกิดความเสียหาย หรือความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็น เหตุให้ทำผิด และถูกลงโทษในที่สุด”^{๒๐}

ข. ประเภทของวินัย

๑. วินัยในตนเอง คือ กระบวนการหรือวิธีการควบคุมพฤติกรรมตนเองโดยตน เป็นผู้แนะนำตนเองให้ประพฤติไปตามแนวทางที่เลือกไว้

๒. วินัยในหมู่คณะ คือ การใช้ระเบียบข้อบังคับเป็นเครื่องรักษาความเป็น ระเบียบเรียบร้อย การจัดสถานที่จูงใจให้มีการปฏิบัติงาน โดยมุ่งถึงผลสำเร็จอันดีในทาง ปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม การรักษาวินัยทั้ง ๒ ประเภทมีความจำเป็นอย่างยิ่งมิฉะนั้นแล้วการ ปฏิบัติงานนั้น ๆ จะบรรลุผลดีสมความมุ่งหมายไม่ได้เป็นอันขาด

๑) วิธีการส่งเสริมวินัยสำหรับนักเรียน

การเสริมสร้างวินัยนักเรียน เป็นการกำหนดแนวปฏิบัติของโรงเรียนโดยที่ให้ บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกำหนด และเผยแพร่ให้เข้าใจแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้นักเรียนได้ เล็งเห็นคุณค่า และถือปฏิบัติตามขอบข่ายในแต่ละด้าน คือ วินัยด้านการแต่งกาย วินัยด้านการ ตรงต่อเวลา วินัยด้านการเข้าแถว วินัยด้านความสะอาด วินัยด้านการแสดงความเคารพ และ วินัยด้านการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ข้อบังคับของสถานศึกษา ดังนี้^{๒๑}

ก. ครูทำงานร่วมกับเด็ก

- ข. ครูปฏิบัติตนต่อเด็กเป็นรายบุคคลไป ตามความสามารถของแต่ละบุคคล
- ค. ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล
- ง. ส่งเสริมความเจริญงอกงามทุกด้านของเด็ก
- จ. โดยการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมให้เด็กเลือกเรียน ตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดโดยธรรมชาติและความต้องการของเด็ก

^{๒๐}กรมวิชาการ, การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านรับผิตชอบและมีวินัย ในตนเอง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๒), หน้า ๒๑.

^{๒๑}สุชา จันทร์เอม, จิตวิทยาในห้องเรียน, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๖.

กัลยา ศรีปาน ได้กล่าวว่า การปลูกฝังการมีระเบียบวินัยต้องให้ได้ทั้งหลักการและหลักปฏิบัติ โดยมีหลักเกี่ยวกับระเบียบวินัย ดังนี้^{๒๕}

๑. การมีระเบียบช่วยประหยัดเวลาและทำให้งานสำเร็จด้วยความเรียบร้อย

๒. ผู้มีวินัยในตนเองมีความตรงต่อเวลา

๓. การมีวินัยในตนเองเป็นสิ่งที่ฝึกฝนได้

๔. การมีวินัยทำให้เกิดการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๕. การขาดวินัย ทำให้เป็นผลเสียแก่งานและตนเอง

ชูลีพร รัตนะเจริญชัย ให้ความหมายของระเบียบวินัยว่า หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง เหมาะสมกับจรรยา มารยาท ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรมพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นระเบียบวินัย คือ^{๒๖}

๑. การรักษาระเบียบวินัยภายนอก

๑) การรักษาระเบียบวินัยในการบริโภค ได้แก่ มีมารยาทในการรับประทานอาหารรับประทานอาหารให้ถูกโภชนาการ และสุขวิทยา

๒) การรักษาระเบียบวินัยในการอุปโภค ได้แก่ การรักษาร่างกาย เสื้อผ้าที่อยู่อาศัย และเครื่องใช้ให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย

๓) การรักษาระเบียบวินัยต่อสถานที่ ได้แก่ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ ทั้งในสำนักงาน วัด สถานที่ราชการ และประพฤติปฏิบัติตามกฎและข้อบังคับของสถานที่นั้น ๆ ถนน รถโดยสาร สวนสาธารณะ ฯลฯ

๔) การรักษาระเบียบวินัยในการปกครอง ได้แก่ การสร้างวินัยเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติ มีการปกครองดี มีจรรยา มีวินัย ปรับปรุงระเบียบให้มีมาตรฐานและถือปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง

๒) การรักษาระเบียบวินัยภายใน ได้แก่ การแต่งกายและควบคุมท่วงที กิริยาวาจา และใจ ให้หมดจดงดงาม ด้วยการเว้นความชั่ว ประพฤติชอบทั้งต่อหน้าและลับหลัง ได้แก่ ระเบียบท่วงที ระเบียบวาจา และระเบียบใจ

๑) ระเบียบท่วงที ได้แก่ การจัดทำทาง ทาที่ให้เหมาะสมกับฐานะและภูมิรัฐของตน ไม่ได้ดูหมิ่นผู้อื่น ไม่ทะนงตน

^{๒๕} กัลยา ศรีปาน, “ศึกษาคณะธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา”, **วิทยานิพนธ์**. การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๖), หน้า ๑๐.

^{๒๖} ชูลีพร รัตนะเจริญชัย, “การศึกษากิจกรรมนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์**. การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๗), หน้า ๕๔.

๒) ระเบียบกิริยา ได้แก่ การควบคุมอาการของร่างกายที่เคลื่อนไหวให้ปรากฏแก่คนทั้งหลาย โดยควบคุมและปรับปรุงจรรยาให้งดงาม เป็นระเบียบวินัย มีกิริยาดี สุภาพอ่อนโยนประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมแก่บุคคล โอกาส เวลาและสถานที่

๓) ระเบียบวาจา ได้แก่ การพูดสมานไมตรี พูดไพเราะ พูดดี ไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดคหาหยาบและพูดเพื่อเจ้า

๔) ระเบียบใจ ได้แก่ การรู้จักควบคุมจิตใจและอารมณ์ให้อยู่ในกรอบระเบียบที่ดีงาม

๒) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การลงโทษนักเรียน พ.ศ.๒๕๔๘ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กพ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงวางระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา หมวดที่ ๕ การแต่งกายและทรงผมไว้ดังต่อไปนี้^{๒๗}

หมวดที่ ๕ การแต่งกายและทรงผม

๑. เครื่องแบบนักเรียนชาย

๑.๑ เสื้อ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ผ้าสีขาวเกลี้ยง ไม่บางเกินควร ผ่าอกตลอด สาบที่อกเสื้อกว้าง ๑ เซนติเมตร ไม่มีจีบหลัง ใช้ดุมสีขาว กลมแบน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน ๑ เซนติเมตร แขนสั้นเพียงข้อศอก มีกระเป๋าดิรราวมนเบื้องซ้าย ๑ กระเป๋า ขนาดกว้างของกระเป๋า ๘-๑๒ เซนติเมตร และลึกตั้งแต่ ๑๐-๑๕ เซนติเมตร พอเหมาะกับขนาดของเสื้อ (ตัดเสื้อพอกเหมาะกับตัวของนักเรียนไม่รัดรูปหรือไม่ใหญ่เกินไป) สอดชายเสื้อไว้ในกางเกงและให้มองเห็นเข็มขัด

๑.๒ กางเกง

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผ้าสีดำ

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผ้าสีดำ

แบบกางเกงไทย ขาสั้นเพียงเหนือส้นเท้าไม่เกิน ๓ เซนติเมตร ส่วนกว้างของขา กางเกงเมื่อยืนตรงห่างจากขาตั้งแต่ ๘-๑๘ เซนติเมตร ตามส่วนขนาดของขา ปลายขาพับชายเข้าข้างในกว้าง ๕ เซนติเมตร ผ่าตรงส่วนหน้าใช้ดุมขนาดย่อมหรือชิปรีดไว้ข้างใน มีกระเป๋าดิรราวของตะเข็บข้างละ ๑ กระเป๋า (ไม่มีกระเป๋าดิรราวหลัง) เวลาสวมให้พับชายเสื้อไว้ให้เรียบร้อย ไม่เอาชายเสื้อไว้นอกกางเกง

หมายเหตุ กางเกงให้มีขนาดพอกเหมาะกับขนาดเอวของนักเรียนไม่ปล่อยให้ลงต่ำได้สะดือ ๓ เซนติเมตร

^{๒๗} อดิศักดิ์ โพธารามิก, ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘, กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา, ๒๕๔๘,

๑.๓ เข็มขัด

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหนังสือน้ำตาล หัวเข็มขัดเป็นโลหะสีเงิน รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หนังสือตา หัวเข็มขัดเป็นโลหะสีเงิน รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้างตั้งแต่ ๒.๕-๔ เซนติเมตร ตามส่วนขนาดตัวของนักเรียน แบบชนิดหัวกลัด (เข็มสอดรูเข็มเพียงเข็มเดียว) มีปลอกหนังสือเดียวกับเข็มขัด ๑ ปลอก ขนาดกว้าง ๑.๕ เซนติเมตร สำหรับสอดปลายเข็มขัด (เข็มขัดที่วานี้ใช้คาดทับกางเกง)

๑.๔ รองเท้า

นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น / ตอนปลาย รองเท้าผ้าใบสีดำ ถูงเท้า ขาวยาวครึ่งแข้ง และไม่มีลวดลาย

๒. เครื่องแบบนักเรียนหญิง

๒.๑ เสื้อ (นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น)

ผ้าขาวเกลี้ยงไม่บางเกินควร เสื้อแบบคอพับในตัว ลึกพอให้สวมศีรษะได้ สะดวก สาบตลบเข้าข้างในส่วนบนของส่าบให้พอ แปะคอแล้วไม่เห็นตะเข็บข้างใน มีขนาด ๑๐ เซนติเมตร ใช้ผ้า ๒ ชั้น เย็บเข้าถ้ำ แขนยาวเพียงเหนือศอก ปลายแขนจีบเล็กน้อย ประกอบด้วยผ้า ๒ ชั้น กว้าง ๓ เซนติเมตร ความยาวของตัวเสื้อวัดจากข้อมือมาเมื่อยืนตรง ระยะตั้งแต่ ๑๐-๑๕ เซนติเมตร ชายขอบเสื้อด้านล่างมีรอยพับไม่เกิน ๓ เซนติเมตร ขนาดกว้างของตัวเสื้อตั้งแต่ใต้แขนถึงขอบล่างพอเหมาะกับตัว ไม่รัดเอวหรือรัดรูป ริมขอบล่างด้านหน้า ข้างขวาติดกระเป๋าค้นขนาดกว้าง ๕-๘ เซนติเมตร ยาว ๗-๑๐ เซนติเมตร ตามส่วนขนาดของตัวเสื้อ ปากกระเป๋าค้นเป็นริมกว้างไม่เกิน ๒ เซนติเมตร ผูกคอด้วยผ้าสีกรมท่า ชายสามเหลี่ยม (นักเรียนหญิงต้องสวมเสื้อซับใน สีอ่อนไม่ฉูดฉาด)

เสื้อ (นักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนปลาย)

ผ้าสีขาวเกลี้ยงไม่บางเกินควร เสื้อแบบคอเชิ้ตผ่าอกตลอด ทิ้งเสื้อทำเป็น สาบตลบเข้าข้างใน กว้าง ๓ เซนติเมตร มีตุ้มกลมแบบสีขาว ๓-๕ เม็ด แขนยาวเพียงเหนือศอก ต้นแขนและปลายแขนจีบเล็กน้อย ประกอบด้วยผ้า ๒ ชั้น กว้าง ๓ เซนติเมตร สอดชายเสื้อไว้ใน กระโปรงและให้มองเห็นเข็มขัด (นักเรียนหญิงต้องสวมเสื้อซับใน สีอ่อนไม่ฉูดฉาด)

๒.๒ กระโปรง

นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สีกรมท่า

นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สีตา

กระโปรงแบบธรรมดา ด้านหน้าพับเป็นเกลียว ข้างละ ๓ กลีบ ด้านหลังพับ เป็นกลีบ ข้างละ ๓ กลีบ หันกลีบออกด้านนอกเย็บทับกลีบขอบล่างลงมาระหว่าง ๖-๑๒ เซนติเมตร เว้นระยะความกว้างตรงกลางพองาม กระโปรงยาวเพียงใต้เข่าเมื่อยืนตรง (ไม่เกิน ๕ เซนติเมตร) สวมทับชายเสื้อให้เรียบร้อย ไม่เอาชายเสื้อไว้นอกกระโปรง

๒.๓ เข็มขัด

นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เครื่องแบบนักเรียนธรรมดาไม่ต้องใช้เข็มขัด

นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เข็มขัดหนังสีดำ แบบนักเรียนกว้าง ๒.๓ เซนติเมตรตามส่วนขนาดของตัวนักเรียน หัวรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ชนิดหัวกลัดหนึ่งหรือผ้าสีดำหุ้ม มีปลอกหนังหรือผ้าสีเดียวกับเข็มกลัด ขนาดกว้าง ๑.๕ เซนติเมตร สำหรับสอดปลายเข็มขัด (เข็มขัดที่วางนี้ให้คาดทับกระโปรง)

๒.๔ รองเท้า

(นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) แบบหุ้มส้น หุ้มปลายเท้า หัวมน ชนิดมีสายรัดหลังเท้า หนังหรือผ้าใบสีดำ ไม่มีลวดลาย ส้นไม่สูงเกิน ๓ เซนติเมตร ตามปกติให้ใช้ประกอบถุงเท้าสีขาขาวพับปลาย (ไม่มีลวดลาย)

๓. การแต่งกายเมื่อมาติดต่อกับทางโรงเรียน

นักเรียนที่ยังมีสภาพเป็นนักเรียน ต้องแต่งเครื่องแบบนักเรียน ของโรงเรียน เพ็ญพิทยาคมและเป็นเครื่องแบบของตนเองเท่านั้น ผู้ใดฝ่าฝืนจะไม่อนุญาตให้ติดต่อบุคลากร นักเรียนที่หมดสภาพนักเรียน ให้แต่งกายชุดสุภาพเรียบร้อย ไม่ต้องแต่งเครื่องแบบนักเรียน

๓.๑ ทรงผม

๑) นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ผมตัดสั้น ผมข้างหน้ายาวไม่เกิน ๓ เซนติเมตร ชายผมรอบศีรษะตัดเกเรียนติดหนังศีรษะ ไม่เปลี่ยนสีผม ไม่ไว้หนวดเครา ไม่ใส่ครีม ไม่ใส่น้ำมัน

๒) นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ผมตัดสั้น ผมข้างหน้ายาวไม่เกิน ๕ เซนติเมตร ชายผมรอบศีรษะตัดเกเรียนติดหนังศีรษะ ไม่เปลี่ยนสีผม ไม่ไว้หนวดเครา ไม่ใส่ครีม ไม่ใส่น้ำมัน

๓) นักเรียน หญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ผมตัดตรงธรรมดา ไม่ซอย ไม่ตัด ไม่ไว้ทรงผมหน้าม้า ไม่เปลี่ยนสีผม ไม่ใส่น้ำมัน ยาวระดับริมฝีปาก กีบติดผมให้ใช้ขนาดเล็ก สีดำเท่านั้น

๔) นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ผมตัดตรงธรรมดา ไม่ซอย ไม่ตัด ไม่ไว้ทรงผมหน้าม้า ไม่เปลี่ยนสีผม ไม่ใส่น้ำมัน ยาวระดับริมฝีปาก ไม่ย้อมผม ไม่ใส่น้ำมัน กีบติดผมให้ใช้ขนาดเล็กสีดำเท่านั้น

สรุปได้ว่า การสร้างวินัยนักเรียน เป็นการกำหนดแนวปฏิบัติของโรงเรียนโดยที่บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกำหนด และเผยแพร่ให้เข้าใจแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้นักเรียนได้เล็งเห็นคุณค่า และถือปฏิบัติตามข้อบ่งชี้ในแต่ละด้าน คือ วินัยด้านการแต่งกาย วินัยด้านการตรงต่อเวลา วินัยด้านการเข้าแถว วินัยด้านความสะอาด วินัยด้านการแสดงความเคารพ และวินัยด้านการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ข้อบังคับของสถานศึกษา

(๒) วินัยด้านการตรงต่อเวลา

รุจิรี ภูสาระ และคณะ ได้กล่าวถึง การตรงต่อเวลา เป็นการแสดงถึงความกระตือรือร้น ความใส่ใจ ความรับผิดชอบ ในสิ่งที่ตนเองต้องรับผิดชอบ ในสถานศึกษา นักเรียนจำเป็นต้องสร้างวินัยในตนเองในเรื่องการตรงต่อเวลาค่อนข้างมาก เพราะกิจกรรมและหน้าที่ทุกอย่างในโรงเรียน ย่อมมีกำหนดเวลาที่แน่นอน เริ่มตั้งแต่การตื่นนอน การเตรียมตัวมาโรงเรียน การเข้าแถวเคารพธงชาติ การเข้าเรียน การเลิกเรียน การกลับบ้าน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่มีกำหนดเวลาที่แน่นอนทั้งสิ้น นักเรียนจึงต้องมีความเอาใจใส่ รับผิดชอบเพื่อทำหน้าที่นั้น ๆ ให้ทันต่อเวลาอันจำกัด เพื่อสามารถปฏิบัติงาน หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในวิถีชีวิตให้เสร็จสิ้น อย่างมีประสิทธิภาพในเวลาที่กำหนด รวมทั้งสามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เกี่ยวกับเวลา ที่ทางนักเรียนตกลงกับกลุ่ม หรือโรงเรียน “การตรงต่อเวลา หมายถึง การทำงาน หรือการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างสำเร็จตามกำหนดเวลา ” หรือ “หมายถึง การทำงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงตามเวลา หรือให้ทันตามเวลาที่กำหนด การฝึกให้ตรงเวลาเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างควมมีระเบียบวินัย ” หมายความว่า “ทำกิจกรรมใด ๆ ให้สำเร็จไปตามเวลาที่กำหนดไว้ไม่ผิดวันประกันพรั่งและเมื่อรู้ว่าทำสิ่ง^{๒๘}

พระพรหมคุณาภรณ์ ได้กล่าวถึงหลักสัปปริสธรรม ธรรมของสัตว์บุรุษ หรือธรรมของคนดีเป็นหลักธรรมช่วยส่งเสริมการตรงต่อเวลามี ๗ ประการ คือ^{๒๙}

๑. อัมมัญญู เป็นผู้รู้จักเหตุ คือ รู้จักเหตุ คือ รู้หลักความจริง รู้หลักการ รู้หลักเกณฑ์ รู้กฎเกณฑ์แห่งเหตุผล และรู้หลักการที่จะทำให้เกิดผล เช่น เห็นเหตุการณ์อะไรก็ตามแต่ก็จะรู้ได้ว่าเกิดจากเหตุอะไร เช่น ทำไม่ฝนจึงตก สาเหตุมาจากอะไร และผลจะเป็นอย่างไร รู้ว่าจะต้องกระทำเหตุแบบนี้ จึงจะทำให้เกิดผลที่ต้องการนั้นๆ เป็นต้น

๒. อตถัญญู เป็นผู้รู้จักผล คือ รู้ความหมาย รู้ความมุ่งหมาย รู้ประโยชน์ที่ประสงค์ รู้จักผลที่จะเกิดขึ้นสืบเนื่องจากการกระทำสามารถก่อให้เกิดประโยชน์เกิดผลได้จริง

๓. อัตตัญญู เป็นผู้รู้จักตน คือ รู้จักตัวตนของเราเอง ว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลังความรู้ ความสามารถ ความถนัด และคุณธรรม สามารถประเมินตนเองได้ในหลักธรรม ดังนี้ ศรัทธา (ชอบ รักในงานอะไร) ศีล (วินัย) สุตะ(ความรู้) จาคะ (ความเสียสละ) ปัญญา (กระบวนการในการพัฒนาความรู้ที่มีอยู่) เป็นต้น แล้วประพฤติให้เหมาะสม และรู้ที่จะแก้ไขปรับปรุงต่อไป

๔. มัตตัญญู เป็นผู้รู้จักประมาณ คือ ความพอดี เช่น ภิกษุรู้จักประมาณ ในการรับและบริโภคปัจจัยสี่ คฤหัสถ์รู้จักประมาณในการใช้จ่ายโภคทรัพย์ พระมหากษัตริย์รู้จักประมาณ ในการลงทัณฑ์อาชญาและในการเก็บภาษี เป็นต้น

^{๒๘}รุจิรี ภูสาระ และคณะ , แบบเรียนแนวหน้า ชุดพัฒนากระบวนการหลักสูตรใหม่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร” , วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๒๙.

^{๒๙}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต),พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ :“มัชฌิมนธรรมเทศนา/มัชฌิมาปฏิปทา หรือ กฏธรรมชาติ และคุณค่าสำหรับชีวิต, เรื่องเดียวกัน. หน้า๔๓๒.

๕. กาลัญญุ เป็นผู้รู้จักกาล คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการประกอบกิจ กระทำหน้าที่การงาน เช่น แบ่งเวลา ทำให้ถูกจังหวะ ให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะสมเวลา เป็นต้น

๖. ปริสัญญุ เป็นผู้รู้จักชุมชน คือ รู้จักชุมชน และรู้จักที่ประชุม รู้กิจการที่จะประพุดต่อชุมชนนั้นๆ ว่า ชุมชนนี้เมื่อเข้าไปหา จะต้องทำกิจการอย่างนี้ จะต้องพูดอย่างนี้ ชุมชนนี้ควรสงเคราะห์อย่างนี้ เป็นต้น

๗. ปุคคลัญญุ หรือ ปุคคลบโพรัญญุ เป็นผู้รู้จักบุคคล คือ รู้ความแตกต่างแห่งบุคคลว่า โดยอธยาศัย ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น ใครๆ ยิ่งหรือหย่อนอย่างไร และรู้ที่จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นๆ ด้วยดี ว่าควรจะคบหรือไม่ จะใช้จะทำนิ ยกย่อง และแนะนำสั่งสอนอย่างไร เป็นต้น

(๓) วินัยด้านการเข้าแถว

การเข้าแถวของนักเรียน ถือเป็นการสร้างวินัยในตนเอง ให้เกิดความสามัคคีของหมู่คณะ และเป็นวินัยของหมู่คณะไปในตัวด้วย การที่ทุกคนเป็นผู้มีระเบียบวินัยในการเข้าแถว ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้อย่างเคร่งครัด ย่อมทำให้วินัยการเข้าแถวของหมู่คณะเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยไปด้วย “วินัยด้านการเข้าแถว มีดังนี้ เข้าแถวอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่พูดจาหรือเล่นกันในโอกาสต่อไปนี้ เคารพธงชาติ และฟังการอบรมก่อนเข้าห้องเรียน เข้าแถวก่อนกลับบ้าน เข้าแถวก่อนและหลังดำเนินกิจกรรม หรือพลศึกษา และการฝึกอื่น ๆ เดิน อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เล่น พูดคุย วิวาทกัน ไม่เดินเป็นกลุ่มเกะกะ วุ่นวาย ในโอกาสต่อไปนี้เดินกลับบ้าน มาโรงเรียน เดินเปลี่ยนห้องเรียน เดินออกนอกบริเวณโรงเรียน เพื่อไปทำกิจกรรมต่าง ๆ เดินเข้าออกห้องประชุม เดินเข้าห้องเรียน การเข้าแถวรับบริการต่าง ๆ ตามลำดับก่อนหลังอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น ซื้ออาหารในโรงเรียน ลงทะเบียนการเรียน ยืมหนังสือห้องสมุด” การเข้าแถวให้เป็นระเบียบเรียบร้อย จึงเป็นการสร้างวินัยในตนเอง และสร้างวินัยของหมู่คณะไปในตัวด้วย ทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม เกิดความสามัคคีกัน^{๓๐}

(๔) วินัยด้านความสะอาด

กรมวิชาการ ได้กล่าวถึง การทำความสะอาด เป็นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดสุขภาวะแก่ตนเองและสังคมรอบด้าน ตลอดถึงการ ดูแล บำรุงรักษาอาคารสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้พร้อมในการปฏิบัติงาน เพื่อขจัดของที่ไม่จำเป็นออก และจัดของจำเป็นให้เกิดความสะอาดในการใช้สอย “ความสะอาดมีอยู่ ๓ ทาง คือ สะอาดกาย สะอาดวาจา สะอาดใจ ซึ่งหมายถึงความดีงามหรือความไม่ทุจริตทางกาย วาจาใจ และสะอาดภายนอก ได้แก่ ความ

^{๓๐}โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี ๑ อุตรธานี, คู่มือจัดกิจกรรมที่ปรึกษานักเรียน, (อุตรธานี : โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี ๑ อุตรธานี, ๒๕๔๒), หน้า ๗.

สะอาดของร่างกาย เครื่องใช้ บ้านเรือนและความเป็นอยู่ ส่วนความสะอาดภายใน ได้แก่ ความสะอาดในจิตใจ ^{๓๑}

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) , ได้กล่าวถึง ความประพฤติดีทางกายและวาจาเรียกว่า ศีล คือ การรักษากาย วาจาให้เรียบร้อยเป็นข้อปฏิบัติควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม เป็นการรักษากฎตามระเบียบวินัยที่ปราศจากโทษ มี ๕ ข้อ คือ ศีล ๕ นั้นเอง ^{๓๒}

(๕) วินัยด้านการแสดงความเคารพ

สมเกียรติ ปดิฐพร ได้กล่าวถึง การแสดงความเคารพ ถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมประเพณีแบบไทย ๆ ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างยาวนาน “มารยาทเพื่อแสดงความเคารพในโอกาสต่าง ๆ คือ ถวายความเคารพพระมหากษัตริย์และมเหสี เชิญธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา ได้ยินเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงมหาฤกษ์ และเพลงมหาชัย ประธานพิธีเข้าสู่ที่ประชุม ประธานในพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ครูหรือผู้ใหญ่ที่เคารพเดินผ่านมาในระยะใกล้ ๆ เมื่อครูเข้าห้องเรียนและออกจากห้องเรียน เมื่อเป่าแตรในงานศพ หรือประธานจุดไฟพระราชทานเพลิงการแสดงความเคารพมี ๓ จังหวะ คือ

๑. การประนมมือ คือ การยกมือสองข้างขึ้นกระพุ่มตั้งไว้ระหว่างอกให้ปลายนิ้วมือทั้งสองข้างประกบชิดกันในลักษณะตั้งข้างบน อย่าใช้นิ้วมือกำกันและหักชี้ลงข้างล่าง

๒. การไหว้ คือ การทำความเคารพโดยยกกระพุ่มมือที่ประนมขึ้นไว้ ในส่วนบนของร่างกาย ตามความเหมาะสม คือ การไหว้พระรัตนตรัย ให้ยกประนมมือจรดหน้าผาก โดยให้หัวแม่มือทั้งสอง จรดระหว่างคิ้วทั้งสอง ก้มศีรษะลงเล็กน้อย การไหว้บิดามารดา ครู-อาจารย์ ให้ยกมือประนมขึ้นจรดส่วนล่างของใบหน้า โดยให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดปลายคาง และให้ปลายนิ้วจรดปลายจมูก ก้มศีรษะเล็กน้อย การไหว้บุคคลเสมอกัน ให้ยกมือที่ประนมขึ้นเหนือหน้าอก โดยก้มศีรษะลงเล็กน้อย

๓. การกราบ คือ การแสดงความเคารพด้วยวิธีประนมมือยกขึ้นเสมอหน้าผากแล้วน้อมมือศีรษะจรดพื้น ถ้าใช้อวัยวะทั้ง ๕ ส่วน คือ เข่าทั้งสองข้างจรดพื้น ฝ่ามือทั้งสองวางราบติดกับพื้นและหน้าผากหนึ่งจรดพื้น เรียกว่า แบบเบญจางคประดิษฐ์ ใช้ในการกราบพระรัตนตรัย ^{๓๓}

^{๓๑}กรมวิชาการ, การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง, หน้า ๒๑.

^{๓๒}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ : “มัชฌิมนิคาเย” เทศนา/มัชฌิมาปฏิปทา หรือ กุฎธรรมชาติ และคุณค่าสำหรับชีวิต, หน้า ๓๙๑.

^{๓๓}สมเกียรติ ปดิฐพร และคณะ, แบบฝึกหัดพัฒนาความคิด สอ๔๙ พระพุทธศาสนา (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๔๐), หน้า ๑๐๙-๑๑๐.

ความเคารพ หมายถึง ความตระหนักซาบซึ่งรู้ถึงคุณค่าความดีที่มีอยู่จริงของบุคคลอื่น ยอมรับนับถือความดีของเขาด้วยใจจริง แล้วแสดงความนับถือต่อผู้นั้นด้วยการแสดงความอ่อนน้อม อ่อนโยน อย่างเหมาะสมทั้งต่อหน้าและลับหลัง สิ่งที่ควรเคารพอย่างยิ่ง^{๓๔}

๑. ให้มีความเคารพในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือตระหนักถึงพระคุณความดีอันมีอยู่ในพระองค์ ซึ่งกล่าวโดยย่อได้แก่ พระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ

๒. ให้มีความเคารพในพระธรรม คือตระหนักถึงคุณประโยชน์อันมหาศาลของพระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

๓. ให้มีความเคารพในพระสงฆ์ คือตระหนักถึงคุณค่าความดีของพระสงฆ์ ผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ เป็นผู้สืบอายุพระพุทธศาสนา

๔. ให้มีความเคารพในการศึกษา คือตระหนักถึงคุณค่าของการศึกษาหาความรู้

๕. ให้มีความเคารพในสมาธิ คือตระหนักถึงคุณประโยชน์อันมหาศาลของการทำสมาธิ

๖. ให้มีความเคารพในความไม่ประมาท คือตระหนักถึงคุณประโยชน์ของการมีสติกำกับตัวในการทำงานต่างๆ

๗. ให้มีความเคารพในการต้อนรับแขก คือตระหนักถึงคุณประโยชน์ของการต้อนรับแขก ซึ่งมี

(๗) ประโยชน์ของการมีวินัย

การมีวินัย ก่อให้เกิดประโยชน์ ดังต่อไปนี้

๑. ช่วยให้ได้กมีพฤติกรรมเป็นระเบียบเรียบร้อย

๒. ช่วยให้ได้กมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน

๓. ช่วยสร้างความสามัคคีปรองดองกันให้เกิดในหมู่คณะ

๔. ช่วยส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของตนเอง

๕. ช่วยให้ครูและเด็กอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและประสบผลสำเร็จใน

การเรียน

สรุปได้ว่า การมีวินัย เป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็ก เพราะจะทำให้เขาสามารถควบคุมตนเองได้โดยไม่ต้องอาศัยกฎเกณฑ์จากภายนอก ทำให้เด็กประพฤติปฏิบัติ รู้จักปรับตัวให้เข้ากับเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมหรือภายในโรงเรียนด้วยความสงบเรียบร้อยและความสุขเพื่อดำรงไว้ซึ่งสุขภาพจิตที่ดีหรือการตรงต่อเวลา เป็นการแสดงถึงความกระตือรือร้น ความใส่ใจ ความรับผิดชอบ ในสิ่งที่ตนเองต้องรับผิดชอบ ในสถานศึกษา นักเรียนจำเป็นต้อง

^{๓๔} พระภวนาวิริยคุณ, มงคลชีวิต ๓๘ ประการ ฉบับทางก้าวหน้า, จัดพิมพ์โดย, คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา, [สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๖],

สร้างวินัยในตนเองในเรื่องการตรงต่อเวลาค่อนข้างมาก เพราะกิจกรรมและหน้าที่ทุกอย่างในโรงเรียน ย่อมมีกำหนดเวลาที่แน่นอน เริ่มตั้งแต่การตื่นนอน การเตรียมตัวมาโรงเรียน การเข้าแถวเคารพธงชาติ การเข้าเรียน การเลิกเรียน การกลับบ้าน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่มีกำหนดเวลาที่แน่นอนทั้งสิ้น นักเรียนจึงต้องมีความเอาใจใส่ รับผิดชอบเพื่อทำหน้าที่นั้น ๆ

๒.๒.๒ การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ

ยุคศรี อาริยะ ได้กล่าวถึง ความรับผิดชอบ คือ ความมุ่งมั่นและตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุความสำเร็จ สอดคล้องตามกฎระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานอย่างมีสำนึกต่อหน้าที่ สังคม ประชาชน และประเทศ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้บริการและส่วนรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานดังกล่าว ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ตลอดจนพร้อมแสดงข้อเท็จจริงในการประกอบภารกิจต่อสาธารณชน สามารถชี้แจงเหตุผลได้และพร้อมต่อการตรวจสอบจากสาธารณะ^{๓๕}

ณรงค์ ศิลารัตน์ ได้กล่าวไว้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความยอมรับรู้แล้วตอบสนองไม่ใช่เพียงแต่คิดอยู่ในใจ ต้องเป็นความยอมรับรู้แล้วตอบสนอง คือตอบสนองสิ่งที่กระทำความรับผิดชอบแบ่งออกเป็น ๓ ชนิด^{๓๖}

๑. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายความว่า ความรับผิดชอบต่อสมบัติของสังคม
๒. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
๓. ความรับผิดชอบต่อธรรมชาติ หรือพระธรรม

ชูลีพร รัตนะเจริญชัย ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึงความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพากเพียร และละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลของการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุความสำเร็จ ทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ความรับผิดชอบมี ๒ อย่าง คือ^{๓๗}

๑. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึงลักษณะ ดังต่อไปนี้
 - ๑) ระวังสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์อยู่เสมอ
 - ๒) ตั้งใจเล่าเรียนหมั่นใฝ่หาความรู้
 - ๓) ประพฤติตนให้เหมาะสม ละเว้นความชั่ว
 - ๔) รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม
 - ๕) รู้จักประมาณค่าใช้จ่าย และมีความประหยัด
 - ๖) สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

^{๓๕}ยุคศรี อาริยะ, โลกาภิวัตน์ กับ Good Governance ในธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยธรรมศน์, ๒๕๔๖), หน้า ๔๑.

^{๓๖}ณรงค์ ศิลารัตน์, “ศึกษาพฤติกรรม มเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช”, *วิทยานิพนธ์. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๕๔๔),* หน้า ๘.

^{๓๗}ชูลีพร รัตนะเจริญชัย, “การศึกษาริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น”, เรื่องเดียวกัน หน้า ๔๐.

- ๗) ตรงต่อเวลา
- ๘) สามารถควบคุมตนเองได้
- ๙) พึ่งตนเอง

๒. ความรับผิดชอบต่อสังคม ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เริ่มตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ประเทศชาติ เรามีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องทำต่อผู้อื่นที่อยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกันเพื่อความสงบสุข ความเจริญก้าวหน้า และความมั่นคงของสังคม

สุเทพ ยงยุทธ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรับผิดชอบ คือ การยอมรับและสานึกในการกระทำของตนเอง ยอมรับผลการกระทำของตนเองด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าผลการกระทำนั้นจะเป็นผลดีหรือผลร้าย แล้วพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ความรับผิดชอบเป็นสิ่งเกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและกฎเกณฑ์ของสังคมโดยไม่ต้องมีการบังคับและควบคุมจากผู้อื่น^{๓๘}

จักรพงษ์ นิลพงษ์ ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพากเพียรและความละเอียดรอบคอบ ยอมรับการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบมีดังนี้^{๓๙}

๑. เอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อผลงานนั้น ๆ
๒. ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว
๓. เคารพต่อระเบียบ กฎเกณฑ์และวินัยในตนเอง
๔. มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค
๕. รู้จักหน้าที่และการกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
๖. มีความเพียรพยายาม
๗. มีความละเอียดรอบคอบ
๘. ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่
๙. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งตนเองและสังคม
๑๐. ตรงต่อเวลา
๑๑. ยอมรับการกระทำของตนเอง

จากการศึกษาความหมายของความรับผิดชอบ สรุปได้ว่า จริยธรรมด้านความรับผิดชอบนักเรียนต้องแสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม ละเอียดรอบคอบ ตรงต่อเวลาใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ยอมรับการกระทำของตนเองและปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งตนเองและสังคม

^{๓๘} สุเทพ ยงยุทธ์, “ศึกษาจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา ๔ สังกัดกรมอาชีวศึกษา”, **วิทยานิพนธ์**. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๕๔๔), หน้า ๕๓.

^{๓๙} จักรพงษ์ นิลพงษ์, “การศึกษาจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ”, **วิทยานิพนธ์**. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๓), หน้า ๓๐.

๒.๒.๓ การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึง ความซื่อสัตย์ ไว้ว่า บุคคลที่จะประสบความสำเร็จในการครองเรือน เป็นที่น่าเคารพนับถือเป็นตัวอย่างจะต้องกำกับชีวิตด้วยธรรมสี่ คือ ปฏิบัติตามหลักธรรมสำหรับการครองชีวิตของคฤหัสถ์ ที่เรียกว่า ฆราวาสธรรม ๔ ประการ คือ ๑. สัจจะ หมายถึง ความซื่อตรง ความจริง ๒. ทมะ หมายถึง การฝึกตน ๓. ขันติ หมายถึง ความอดทน และ ๔. จาคะ หมายถึง การเสียสละ^{๕๐}

ชูลีพร รัตนะเจริญธรรม ให้ความหมายว่า ความซื่อสัตย์ ไว้ว่าหมายถึง การมีค่านิยมประพฤติตรงต่อความจริงอันได้แก่ การตรงต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ การตรงต่อค่านิยม สัญญา การตรงต่อระเบียบกฎเกณฑ์ที่ดีของสังคม และในพระพุทธศาสนาได้แบ่งความซื่อสัตย์ ออก เป็น ๓ ด้าน คือ^{๕๑}

๑. ความซื่อสัตย์ทางกาย หมายถึง การไม่ฆ่าสัตว์ การไม่ลักทรัพย์ การไม่ประพฤติผิดในกาม และการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังและโอกาสเท่าที่จะสามารถทำได้
๒. ความซื่อสัตย์ทางวาจา หมายถึง การพูดจริง ตรงไปตรงมา การพูดในสิ่งที่ควรพูดไม่พูดเพื่อเจ้อ และต้องเป็นคำพูดที่อ่อนหวานน่าฟัง
๓. ความซื่อสัตย์ทางใจ หมายถึง กิจกรรมที่ใส่ใจเป็นสำคัญ อันได้แก่ การไม่โลภที่จะอยากได้ของคนอื่นมาเป็นของตน

สุพัตรา เลิศประเสริฐรัตน์ ได้อธิบายถึงความซื่อสัตย์ไว้ว่า เป็นจริยธรรมที่เน้นความซื่อตรงต่อตนเอง หน้าที่การงาน ค่านิยม สัญญา แบบแผน ความหมายและความถูกต้องอันดีงาม ลักษณะพฤติกรรมได้แก่^{๕๒}

๑. ซื่อตรงต่อเวลา
๒. ซื่อตรงต่องานของตนที่กำหนดไว้
๓. ซื่อตรงต่อหน้าที่การงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเอง
๔. ซื่อตรงต่อคุณธรรมที่ยึดปฏิบัติ
๕. ซื่อตรงต่อการนัดหมาย
๖. ซื่อตรงต่อการให้สัญญา
๗. ซื่อตรงต่อทรัพย์สินของผู้อื่น
๘. ซื่อตรงต่อระเบียบแบบแผนประเพณี
๙. ซื่อตรงต่อหน้าที่การงานของผู้อื่น

^{๕๐}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **ธรรมานุญชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม**, พิมพ์ครั้งที่ ๕๖, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิบรรจงสนธิและสหปฏิบัติ, ๒๕๔๖), หน้า ๖๓.

^{๕๑}ชูลีพร รัตนะเจริญชัย, “การศึกษาจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น”, หน้า ๔๕.

^{๕๒}สุพัตรา เลิศประเสริฐรัตน์, “การศึกษาพฤติกรรมและการเรียนการสอนของครู อาจารย์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.) วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, **วิทยานพนธ์**. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔), หน้า ๖๐.

๑๐. ชื่อตรงต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 ๑๑. ชื่อตรงต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 ๑๒. ชื่อตรงต่อข้อมูลปัจจุบันโดยรู้จักจำแนกข้อมูลค่าประเมินผู้อื่นเป็นอย่างดี
ปิยนันท์ ภิรมย์ไกรภักดิ์ ได้อธิบายความของ **ความซื่อสัตย์** ไว้ว่า หมายถึง การประพฤติด้วยความจริงใจและตรงไปตรงมา ทั้งวาจาและใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ คือ^{๔๓}

๑. ความตรงต่อเวลา
 - ๑) ไม่คล้อยตามพวกที่ลากหรือชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย
 - ๒) ไม่คดโกง ตั้งใจหาจริง
 - ๓) ประพฤติตรงตามพูดและคิด
๒. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน
 - ๑) ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปหาประโยชน์ส่วนตัว
 - ๒) ไม่ใช้อำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว
 - ๓) ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล
 - ๑) ประพฤติตรงไปตรงมา ไม่ติดต่อผู้อื่น
 - ๒) ไม่ชักชวนไปในทางเสื่อมเสีย
 - ๓) ไม่สอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตัว
 - ๔) ความซื่อสัตย์ต่อสังคมและประเทศชาติ
 - ๑) ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ
 - ๒) ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตน หรือเอาดีเข้าตน
 - ๓) ไม่ร่วมมือกันทำงานใด ๆ ที่ผิดกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ

จากการศึกษาความหมายของ **ความซื่อสัตย์** สรุปได้ว่า จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ เป็นพฤติกรรมการแสดงออกทางกายและทางใจถึงความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อหน้าที่การงาน ต่อบุคคลและสังคมประเทศชาติ

^{๔๓}ปิยนันท์ ภิรมย์ไกรภักดิ์ , “การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี ”, **วิทยานิพนธ์** .ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต , (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๔๖), หน้า ๕๔.

๒.๒.๔ การส่งเสริมด้านความกตัญญูทเวที

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) ได้กล่าวถึง ความกตัญญูไว้ว่า คือ ความรู้คุณ หมายถึงความเป็นผู้มีใจกระจ่าง มีสติ มีปัญญาบริบูรณ์ รู้อุปการคุณที่ผู้อื่นกระทำแล้วแก่ตน ผู้ใดก็ตามที่ทำคุณแก่ตนแล้ว ไม่ว่าจะมากก็ตาม น้อยก็ตามแล้วก็ตามระลึกนึกถึงด้วยความซาบซึ้งไม่ลืมและความกตัญญูแบ่งได้เป็น ๕ ประการ ได้แก่^{๔๔}

๑. กตัญญูต่อบุคคล คือ ใครก็ตามที่เคยมีพระคุณต่อเรา ไม่ว่าจะมากน้อยเพียงไร จะต้องกตัญญูรู้คุณท่าน ติดตามระลึกถึงเสมอด้วยความซาบซึ้งพยายามหาโอกาสตอบแทนคุณท่านให้ได้ โดยเฉพาะพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระสงฆ์ บิดามารดา ครู อุปัชฌาย์อาจารย์ พระมหากษัตริย์หรือผู้ปกครองที่ทรงทศพิธราชธรรม จะต้องตามระลึกนึกถึงพระคุณของท่านให้จงหนัก ให้ปฏิบัติตัวให้เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และเป็นพุทธมามกะสมชื่อ

๒. กตัญญูต่อสัตว์ คือ สัตว์ที่มีคุณต่อเรา เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย ที่ใช้งาน จะต้องใช้ด้วยความกรุณาปรานี ไม่เมียนตีมันจนเหลือเกิน

๓. กตัญญูต่อสิ่งของ คือ ของสิ่งใดก็ตามที่มีคุณต่อเรา เช่น หนังสือ ธรรมะ หนังสือเรียน สถานศึกษา วัด ต้นไม้ ป่าไม้ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการหาเลี้ยงชีพ ฯลฯ

๔. กตัญญูต่อบุญ คือ รู้ว่าคนเราเกิดมามีอายุยืนยาว ร่างกายแข็งแรง ผิวพรรณดี สติปัญญาเฉลียวฉลาด มีความสุขความเจริญ มีความก้าวหน้า มีทรัพย์สินสมบัติมาก ก็เนื่องมาจากผลของบุญ จะไปสวรรค์หรือกระทั่งไปพระนิพพานได้ก็ด้วยบุญ กล่าวได้ว่า ทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยบุญ ทั้งบุญเก่าที่ได้สะสมมาดีแล้ว และบุญใหม่ที่เพียรสร้างขึ้นประกอบกัน จึงมีความรู้คุณของบุญ มีความอ่อนน้อมในตัวเอง ไม่ดูถูกบุญ ตามระลึกถึงบุญเก่าให้จิตใจชุ่มชื่น และไม่ประมาทในการสร้างบุญใหม่ให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

๕. กตัญญูต่อตนเอง คือ รู้ว่าร่างกายของเรานี้เป็นอุปกรณ์สำคัญที่เราจะได้อาศัยใช้ในการทำความดี ใช้ในการสร้างบุญกุศลนานาประการเพื่อความ สุข ความเจริญก้าวหน้า แก่ตนเองต่อไป ดูแลร่างกายรักษาสุขภาพให้ดี ไม่ทำลายด้วยการกินเหล้าเสพสิ่งเสพย์ติด

หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี คนดีย่อมเป็นที่ปรารถนาที่ต้องการในที่ทุกหนทุกแห่งในทุกกิจการ และในทุกยุคทุกสมัย คนดีทำให้ครอบครัวเจริญ โรงเรียนเจริญ ชุมชนเจริญ สังคมและประเทศชาติเจริญ คนดีอยู่ในครอบครัว ไต โรงเรียนใดและสังคมใด ครอบครัว โรงเรียน และสังคมนั้นๆ ย่อมมีความสุข ความกตัญญู คือ คุณสมบัติและสัญลักษณ์ของคนดี กตัญญูกับทเวทีที่รวมเป็นกตัญญูทเวที เป็นคุณธรรมคู่กันเสมอ เป็นหลักถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิตของสัตบุรุษ คือ คนดี หรือคนในอุดมคตินั่นเอง ในสังคมชาวพุทธ คนมีกตัญญูทเวทีย่อมเป็นผู้ควรค่าแก่ความรัก เกียรติ ศักดิ์ศรี และการยก

^{๔๔} พระพรหมคุณาภรณ์, (ป.อ. ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์ (ชำระ-เพิ่มเติม ช่วงที่ ๑/ยุค), เรื่องเดียวกัน. หน้า ๒.

ย่องสรรเสริญจากผู้อื่น เพราะได้ปฏิบัติธรรมอันถือเป็นมงคลยิ่งข้อหนึ่ง คือ ความกตัญญู บุคคลย่อมมีชีวิตประสพแต่ความก้าวหน้าเจริญรุ่งเรือง^{๔๕}

ความคิดและความเชื่อตามวัฒนธรรมไทยนั้น สรรเสริญผู้มีความกตัญญูและตำหนิผู้ที่ไม่รู้จักบุญคุณคนอื่นเป็นอย่างมาก คนไทยมีความเชื่อว่าผู้ที่มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ ครู อาจารย์ จะมีความเจริญรุ่งเรืองประสบความสำเร็จในชีวิต ส่วนผู้ที่เนรคุณนั้นจะประสบความวิบัติเป็นที่รังเกียจในสังคม ได้มีการเปรียบเทียบว่า คนที่เนรคุณนั้น เป็นคนไร้ค่ามีจิตใจกระด้างดั่งเนื้อหิน เขาจะกรณาคคนอื่นได้อย่างไรในเมื่อคนที่มิบุญคุณต่อเขา ยังทำให้เขาสำนึกไม่ได้

ฐานวุฑโฒ ฐานวุฑโฒ ได้ให้ความหมายว่า กตัญญู คือความรู้คุณ หมายถึงการเป็นผู้มีใจกระจำง มีสติปัญญาบริบูรณ์ รู้อุปการคุณที่ผู้กระทำแล้วแก่ตน ผู้ใดก็ตามที่ทำคุณแก่ตนแล้วไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ตาม เช่น เลี้ยงดู สั่งสอน ให้ที่พัก ให้งานทำ ฯลฯ ย่อมระลึกถึงด้วยความซาบซึ้งอยู่เสมอไม่ลืมอุปการคุณของที่ตนทำไว้แล้ว รู้ว่าตนเองพ้นจากภัยอันตรายทั้งหลาย ได้ดีมีความสุขในปัจจุบันก็เพราะบุญทั้งหลายที่เคยทำไว้ในอดีตส่งผลให้จึงไม่ลืมอุปการะของบุญนั้นเลย และสร้างสมบุญใหม่อิ่ง ๆ ขึ้นไป^{๔๖}

กตัญญู คือรู้คุณค่าหมายความว่ ใครทำอะไรก็ไม่ลืม ระลึกถึงบุญคุณอยู่เสมอ กตเวทีย แปลว่า แทนบุญคุณหมายความว่ ตอบแทนบุญคุณท่าน รวมความว่กตัญญูกตเวทีย หมายความว่า ผู้อุปการคุณท่านทำแล้วและตอบแทน คนดีต้องมีคุณธรรมข้อนี้เป็นเครื่องหมาย ถ้าไม่มีคุณธรรมข้อนี้เป็นเครื่องหมายก็ยังไม่ได้ว่าเป็นคนดี

กตัญญู เป็นธรรมอันเป็นมงคลที่ ๒๕ ที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้โดยเน้นให้นำไปพัฒนาคุณสมบัติของคนดีแปลตามตัวหนังสือคือผู้รู้ว่ คนอื่นทำความความดีอะไรไว้แก่ตนบ้าง เอาความหมายสั้น ๆ ว่า "ผู้รู้คุณคน" การรู้บุญคุณคนหรือรู้อุปการคุณที่ผู้อื่นทำให้ตนเองนับถือ เป็นหลักแห่งความยุติธรรมและความเป็นธรรมอย่างหนึ่งในสังคมมนุษย์ เพราะเป็นการสอดคล้องกับหลักคำสอนว่ การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ตามที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ มีคนทำดีให้กับเราแล้ว และเราได้รับผลประโยชน์จากการทำดีของเขา เป็นต้นว่ ได้ลาภ ยศ สรรเสริญ และความสุข แต่เรารับรู้แต่ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ตน ไม่รับรู้คุณความดีของเขา ย่อมถือได้ว่ ไม่ยุติธรรมต่อกัน ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ ทิศ ๖ ดังแสดงตารางที่ ๒.๑

^{๔๕} สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, **คู่มือระบบพัฒนาศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสศ.ลาดพร้าว๒๕๕๓), หน้า ๕๐-๕๑.

^{๔๖} สมชาย ฐานวุฑโฒ, **มงคลชีวิต ๓๘ ประการ ฉบับทางก้าวหน้า**, จัดพิมพ์โดย คณะกรรมการการศึกษา (การศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา, ๒๕๓๐), หน้า ๖๗.

ตารางที่ ๒.๑ แสดงตารางทศ ๖

๑. ปรีถิมทิส ทิศเบื้องหน้า ได้แก่ บิดา มารดา	
มารดาบิดาอนุเคราะห์บุตรธิดา ดังนี้	บุตรธิดาพึงบำรุงมารดาบิดา ดังนี้
๑. ห้ามปรามจากความชั่ว	๑. ท่านเลี้ยงเรามาแล้วเลี้ยงท่านตอบ
๒. ให้ตั้งอยู่ในความดี	๒. ช่วยทำกิจของท่าน
๓. ให้ศึกษาศิลปวิทยา	๓. ดำรงวงศ์สกุล
๔. หาคู่ครองที่สมควรให้	๔. ประพฤติตนให้เหมาะสมกับความ
๕. มอบทรัพย์สมบัติให้ในโอกาสอันสมควร	๕. เป็นทายาท
	๕. เมื่อท่านล่วงลับไปแล้วทำบุญอุทิศให้ท่าน
๒. ทักขิมทิส ทิศเบื้องขวา ได้แก่ ครูอาจารย์	
ครูอาจารย์อนุเคราะห์ศิษย์ ดังนี้	ศิษย์พึงบำรุงครูอาจารย์ ดังนี้
๑. ฝึกฝนแนะนำให้เป็นคนดี	๑. ลูกศิษย์รับแสดงความเคารพ
๒. สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง	๒. เข้าไปหา
๓. สอนศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง	๓. ใฝ่ใจเรียน
๔. ยกย่องให้ปรากฏในหมู่เพื่อน	๔. ประณินบัติ
๕. สร้างเครื่องคุ้มกันภัยในสารทศ คือ สอนให้ศิษย์ปฏิบัติได้จริง นำวิชาไป เลี้ยงชีพทำการงานได้	๕. เรียนศิลปวิทยาโดยเคารพ
๓. ปัจฉิมทิส ทิศเบื้องหลัง ได้แก่ สามีภรรยา	
สามีพึงบำรุงภรรยา ดังนี้	ภรรยาอนุเคราะห์สามี ดังนี้
๑. ยกย่องสมฐานะภรรยา	๑. จัดงานบ้านให้เรียบร้อย
๒. ไม่ดูหมิ่น	๒. สงเคราะห์ญาติมิตรทั้งสองฝ่ายด้วยดี
๓. ไม่นอกใจ	๓. ไม่นอกใจ
๔. มอบความเป็นใหญ่ในงานบ้านให้	๔. รักษาสมบัติที่หามาได้
๕. หาเครื่องประดับมาให้เป็นของขวัญ	๕. ขยันไม่เกียจคร้านในงานทั้งปวง
๔. อุตรทิส ทิศเบื้องซ้าย ได้แก่ มิตรสหาย	
พึงบำรุงมิตรสหาย ดังนี้	มิตรสหายอนุเคราะห์ตอบ ดังนี้
๑. เผื่อแผ่แบ่งปัน	๑. เมื่อเพื่อนประมาทช่วยรักษาป้องกัน
๒. พุดจามีน้ำใจ	๒. เมื่อเพื่อนประมาท ช่วยรักษาทรัพย์ สมบัติเพื่อน
๓. ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	๓. ในคราวมีภัย เป็นที่พึ่งได้
๔. มีตนเสมอร่วมสุขร่วมทุกข์ด้วย	๔. ไม่ละทิ้งในยามทุกข์ยาก
๕. ซื่อสัตย์จริงใจต่อกัน	๕. นับถือตลอดถึงวงศ์ญาติของมิตร

๕. อุปริมทิส ทิคเบื่องบน ได้แก่ พระสงฆ์ สมณพราหมณ์	
คฤหัสถ์พึงบำรุงพระสงฆ์ ดังนี้	พระสงฆ์อนุเคราะห์คฤหัสถ์ ดังนี้
๑. จะทำสิ่งใดก็ทำด้วยเมตตา ๒. จะพูดสิ่งใดก็พูดด้วยเมตตา ๓. จะคิดสิ่งใด ก็คิดด้วยเมตตา ๔. ต้อนรับด้วยความเต็มใจ ๕. อุปถัมภ์ด้วยปัจจัย ๔	๑. ห้ามปรามจากความชั่ว ๒. ให้ตั้งอยู่ในความดี ๓. อนุเคราะห์ด้วยความปรารถนาดี ๔. ให้ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง ๕. ทำสิ่งที่เคยฟังแล้วให้แจ่มแจ้ง ๖. บอกทางสวรรค์ สอนวิธีดำเนินชีวิต ให้ประสบความสำเร็จ
๖. เภฏฐิมทิส ทิคเบื่องล่าง ได้แก่ ลูกจ้างกับนายจ้าง	
นายจ้างพึงบำรุงลูกจ้าง ดังนี้	ลูกจ้างอนุเคราะห์นายจ้าง ดังนี้
๑. จัดการงานให้ทำตามกำลังความสามารถ ๒. ให้ค่าจ้างรางวัลสมควรแก่งานและ ความเป็นอยู่ ๓. จัดสวัสดิการที่มีช่วยรักษาพยาบาลในยาม เจ็บไข้ เป็นต้น ๔. ใต้ของแปลกๆ พิเศษมา ก็แบ่งปันให้ ๕. ให้มีวันหยุดและพักผ่อนหย่อนใจตาม โอกาสอันควร	๑. เริ่มทำงานก่อน ๒. เลิกงานทีหลัง ๓. เอาแต่ของทีนายให้ ๔. ทำการงานให้เรียบร้อยและดียิ่งขึ้น ๕. นำความดีของนายไปเผยแพร่

ที่มา : คู่มือระบบพัฒนาศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา (๒๕๕๓)

จากตาราง แสดงให้เห็นว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ไม่อาจอยู่ตามลำพังได้ตลอดเวลา ยังต้องอาศัยสัตว์โลกอื่นผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันอยู่มิขาด ขณะที่เราเป็นแกนกลางก็ถูกล้อมรอบด้วยทิศทั้ง ๖ ขณะที่ผู้อื่น เช่น เพื่อนเป็นแกนกลาง เราก็คือ ๑ ในทิศ ๖ ของเพื่อน หรือขณะที่คนรับใช้ของเราเป็นแกนกลาง เราก็คือ ๑ ในทิศ ๑ ของเขาเช่นกัน

สรุปได้ว่า ความกตัญญู คือ ความเป็นผู้มีใจกระจ่าง มีสติ มีปัญญาบริบูรณ์ รู้อุปการคุณที่ผู้อื่นกระทำแล้วแก่ตน ผู้ใดก็ตามที่ทำคุณแก่ตนแล้ว ไม่ว่าจะมากก็ตาม น้อยก็ตามแล้วก็ตามระลึกนึกถึงด้วยความซาบซึ้ง

๒.๓ แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม

การเสริมสร้างให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปได้มีคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมความเข้าใจอันดี มีความสมานฉันท์ การดำเนินงานด้านการเผยแผ่หลักธรรมทางศาสนา จำเป็นต้องอาศัยแนวร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งองค์กรเครือข่าย พระพุทธศาสนาร่วมกันช่วยผลักดันให้เกิดการเผยแผ่หลักธรรมเข้าสู่เยาวชนและประชาชนอย่างต่อเนื่องและมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการสร้างสังคมให้มีคุณธรรมนำความรู้ ความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน กรมการศาสนาจึงพิจารณาเห็นว่าหน่วยงาน สมาคม หรือมูลนิธิที่มีความพร้อมทั้งทางด้านสถานที่ บุคลากร ฯลฯ ได้ดำเนินกิจกรรมทางศาสนาเพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสเข้าถึงพุทธศาสนาได้หลากหลายแนวทาง อันจะเป็นการทำให้ประชาชนได้ศึกษาเรียนรู้หลักธรรมและนำมาใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เป็นภารกิจอันสำคัญของกรมการศาสนาที่จะให้การอุดหนุนส่งเสริมและปฏิบัติงานร่วมกันในฐานะองค์กรเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรทางพระพุทธศาสนาในการเผยแผ่คุณธรรมนำความรู้สู่ประชาชนมีดังนี้ ^{๔๗}

๑. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวันสำคัญทางศาสนา เช่น
 - ๑.๑ วันวิสาขบูชา
 - ๑.๒ วันอาสาฬหบูชา
 - ๑.๓ วันมาฆบูชา
 - ๑.๔ วันธรรมสวนะ
๒. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวันสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น
 - ๒.๑ วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
 - ๒.๒ วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
 - ๒.๓ วันพระราชสมภพสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
 - ๒.๔ วันพระราชสมภพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
๓. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวันสำคัญของชาติ เช่น
 - ๓.๑ วันรัฐธรรมนูญ
 - ๓.๒ วันกองทัพไทย
๔. จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาและสังคม เช่น
 - ๔.๑ จัดบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน
 - ๔.๒ จัดกิจกรรมตอบปัญหาธรรมะ และสวดมนต์หมู่ทำนองสรภัญญะในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
 - ๔.๓ จัดอบรมจริยธรรม
 - ๔.๔ จัดแห่เทียนวันเข้าพรรษา
 - ๔.๕ จัดทำวัตรเช้า-เย็น ฝึกสมาธิ

^{๔๗} สด แดงเอียด, คู่มือการดำเนินงานหน่วยเผยแผ่ศีลธรรม, (สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๐), หน้า ๓๒.

- ๔ .๖ จัดปฏิบัติธรรมนอกสถานที่
- ๔ .๗ จัดอบรมพัฒนาจิตใจด้านยาเสพติด
- ๔ .๘ จัดกิจกรรมปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ

๒.๓.๑ การจัดกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมของโรงเรียน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อสังเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ มีดังนี้

๑. กิจกรรมจิตสาธารณะเพื่อสังคม

การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ มีนิยามกว้างๆ ว่า เป็น “กิจกรรม ซึ่งมุ่งเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนและท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อ ความดีงามความเสียสละต่อสังคม และมีจิตอาสา ซึ่งรูปแบบ กิจกรรมเพื่อสังคมอาจพิจารณาได้ ๒ มิติ ดังนี้

๑. มิติของการปฏิบัติกิจกรรมส่วนบุคคล ที่ผู้เรียนสามารถดำเนินการได้ทันทีเมื่อ พบเหตุการณ์ กิจกรรมส่วนบุคคลที่ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมจิตอาสาได้ทันที ทั้งในครอบครัว ห้องเรียนโรงเรียน ชุมชน หรือในสังคม ทั้งในแง่ของการช่วยเหลือ รณรงค์ ร่วมลงแรง ให้ทาน บริจาค เป็นต้น

๒. มิติของการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในภาพรวมของ สถานศึกษาจำแนกได้เป็น ๓ รูปแบบ คือ

๑) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (กิจกรรม ที่ใช้สถานที่หรือบุคคลในสถานศึกษาเป็นแหล่งทำกิจกรรมหลักที่ส่งเสริมความสนใจในลักษณะ อาสาพัฒนาโรงเรียน ชั้นเรียน และบรรยากาศการอยู่ร่วมกันภายในโรงเรียนและชั้นเรียน เช่น การเก็บขยะในบริเวณโรงเรียนโดยไม่ต้องสั่ง เป็นต้น)

๒) รูปแบบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์โดยใช้ชุมชนและสังคม เป็นฐาน (เป็นกิจกรรมส่งเสริมความสนใจในลักษณะอาสาสมัครเพื่อ แสดงความรับผิดชอบต่อ ความดีงาม ความเสียสละและความมีจิตสาธารณะต่อผู้คนในครอบครัวและชุมชน เช่น กิจกรรม อาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชนกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น กิจกรรมอาสา พัฒนาเด็กด้อยโอกาสในสังคม เป็นต้น)

๓) รูปแบบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์โดยใช้เครือข่ายจิตอาสา ทางสังคมเป็นฐาน (กิจกรรมที่สถานศึกษาและเครือข่ายจิตอาสาในชุมชน หรือในสังคมดำเนิน กิจกรรมร่วมกัน ทั้งนี้สถานศึกษาต้องมีการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มบุคคลหรือหน่วยงานด้านจิต อาสา และวางแผนการดำเนินงานร่วมกันก่อนกำหนดกิจกรรม)

กระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อาจจำแนกเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม ระดับสถานศึกษา

ระดับบุคคล ใช้หลักปฏิบัติแนวพุทธ คือ สำนวจตรวสอบและพิจารณาตนเองให้ถึงพร้อมในการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติกิจกรรม

ระดับกลุ่ม ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจวางแผน ออกแบบปฏิบัติกิจกรรม ตรวจสอบทบทวน นำเสนอ และปรับปรุงแก้ไขร่วมกันกับกลุ่ม

ระดับสถานศึกษา ต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการเตรียมการ สร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักของบุคลากร ตลอดจนเตรียมความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณสนับสนุนและร่วมวางแผนดำเนินการ ดำเนินการตามแผน ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและร่วมกันปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ในทางปฏิบัติ สถานศึกษา ควรมีการเตรียมการ ดังนี้

๑. สถานศึกษาชี้แจงและทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

๒. สถานศึกษาจัดทำแผนการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ประกอบด้วยแผนการดำเนินการ แผนการให้คำปรึกษา และแผนการประเมินผล และจัดทำคู่มือครูในการทำกิจกรรมและคู่มือนักเรียนในการทำกิจกรรม และคู่มือบันทึกผลการทำกิจกรรม

๓. สถานศึกษาดำเนินการสำรวจความพร้อมและความต้องการของนักเรียน ความพร้อมของครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานด้านจิตอาสาในสังคม แล้วกำหนดประเด็นและรูปแบบการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

๔. กำหนดครูที่ปรึกษากิจกรรมให้ครอบคลุมทุกระดับการจัดการศึกษา

๕. สรุปหัวข้อกิจกรรม / วิธีดำเนินกิจกรรม พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทางช่องทางต่างๆอย่างแพร่หลาย การดำเนินการจัดกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนร่วมกันสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหา ร่วมกันออกแบบกิจกรรม วางแผนจัดกิจกรรม ปฏิบัติกิจกรรมตามแผน ร่วมสรุปและประเมินผลกิจกรรม พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรม

๒. เทคนิควิธีการจัดกิจกรรม

๑. การเป็นตัวแบบที่ดีจากบุคคลใกล้ชิดผู้เรียน

๒. การให้ความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายทั้งภายในสถานศึกษา รวมทั้งความร่วมมือจากครอบครัวและชุมชนต่อการปฏิบัติกิจกรรม จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตอาสาให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

๓. การเชื่อมโยงกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เข้ากับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในงานชีวิตประจำวันของผู้เรียนทั้งที่สถานศึกษา ครอบครัวและชุมชน นับเป็นคุณธรรมพื้นฐานของผู้เรียนทุกคนที่ส่งเสริมความมีจิตอาสาของผู้เรียนที่มีต่อส่วนรวม

๔. การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยใช้กระบวนการทางปัญญา สื่อสิ่งพิมพ์ สถานการณ์จริง หรือการใช้เทคนิควิธีการสอนจิตพิสัยเพื่อปลูกฝังคุณธรรม และ พฤติกรรมจริยธรรม ตลอดจนการสะท้อน ถอดบทเรียนถึงผลการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์มีความจำเป็นต่อการรับรู้ สร้าง ความตระหนักของการทำกิจกรรมของ ผู้เรียนเป็นอย่างมาก และหากมีการดำเนินการซ้ำๆอย่างต่อเนื่องจะช่วยสร้างคุณลักษณะนิสัย ด้านจิต อาสาที่มีต่อส่วนรวมให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน

๕. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด วางแผน ออกแบบ ปฏิบัติ ประเมิน ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมด้วยตนเอง

๖. บทบาทของครูที่ปรึกษาต่อการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนนั้นขึ้นอยู่กับความ พร้อมของผู้เรียนในกรณีที่ผู้เรียนมีปัญหาด้านพฤติกรรม /โอกาส ครูที่ปรึกษาอาจต้องแสดง บทบาทในการช่วยเหลือ ดูแล แก้ไขอย่างใกล้ชิด หาก ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะทำกิจกรรมแล้ว ครูที่ปรึกษาควรแสดงบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมและอำนวยความสะดวก และกระตุ้นให้ นักเรียนเกิดแรงจูงใจและให้นักเรียนอาสาทำกิจกรรมด้วยตนเอง ประเมินตนเอง และปรับปรุง ผลงานของตนเอง

๗. เทคนิค การเสริมแรง และวินัยเชิงบวกจะช่วยเพิ่มพฤติกรรมด้านจิตอาสาของ ผู้เรียน โดยการบันทึกและ นำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในลักษณะต่างๆ เช่น แฟ้มสะสมงาน รูปภาพ สมุดบันทึก การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

๓. กิจกรรมจิตสาธารณะเพื่อรักษาสีเสื้อ

ลักษณะของกิจกรรมมีมากมายแต่การจักกรกิจกรรม ควรเลือกลักษณะของ กิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพต่างๆ ได้แก่ สถานการณ์ สภาพพื้นที่ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ระยะเวลา งบประมาณ เป็นต้น ซึ่งลักษณะของกิจกรรม กล่าวไว้ดังนี้

๑. การฝึกอบรม การฝึกอบรมเป็นการจัดกิจกรรมระยะสั้นโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสนองความต้องการของสังคมและ การเร่งด่วน เพื่อแก้ไขระบบสิ่งแวดล้อมที่กำลังมีปัญหาที่ต้อง รีบแก้ไขก่อนที่จะเกิดผลกระทบต่อสุขภาพ อนามัยของมนุษย์และสิ่งมีชีวิต ในสิ่งแวดล้อม บริเวณนั้นไปรุนแรงมากกว่านี้ดังนั้นการอบรม จะเป็น กิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วม กิจกรรม เกิดจิตสำนึกและมีความรับผิดชอบต่อการกระทำที่ส่งผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อม ภายหลังจากการฝึกอบรมควรนำประโยชน์ที่ได้ ไปวางแผนและสร้างเป็น แนวทางในการปฏิบัติ และเป็นตัวอย่างต่อชุมชนที่ควรยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อพัฒนา สิ่งแวดล้อม รอบตัวเราให้น่าอยู่ น่ามอง ต่อผู้อาศัยและผู้พบเห็นหรือได้มาสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมบริเวณนี้ ดังนั้นหลักการฝึกอบรม ควรมีการประเมินผลการอบรม โดยอาจจะประเมินผลติดตามจาก ระบบงานของ ผู้เข้าอบรมว่า มีการดำเนินงานในระบบงานของตนเองหรือในหน่วยงานของ ตนเองไปมากน้อยเพียงใด พร้อมกับยกย่องผลงานที่ดี ควรเป็นตัวอย่างหรือเป็นแบบอย่างที่ดี ของชุมชนและควรแนะนำและติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ จะส่งผลให้คุณภาพของสิ่งแวดล้อม ดียิ่งขึ้นเรื่อยๆ

๒.๓.๒ การจัดกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมของกรมการศาสนา

จากสภาพสังคมและการดำเนินชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปตามวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย ซึ่งมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการประพฤติปฏิบัติตนของพุทธศาสนิกชนให้เห็นห่างจากศาสนา ไม่มีเวลาศึกษาหลักธรรมคำสอนอันเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนา ในขณะที่เดียวกันสถาบันพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยกำลังถูกระทบกระเทือนจากภัยหลายด้านที่มุ่งให้พุทธบริษัทเกิดความเสื่อมศรัทธาในพระพุทธศาสนาทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องให้การส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนและประชาชนอย่างจริงจังการขับเคลื่อนในการนำหลักธรรมไปเผยแพร่ให้แก่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างแพร่หลายและยั่งยืนนั้น จำต้องอาศัยการระดมสรรพกำลังของภาคีเครือข่ายสมาชิกทุกภาคส่วนในสังคมที่เกี่ยวข้องมาจับมือในการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เพื่อประสานความร่วมมือ ร่วมใจกันในการดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปหล่อหลอมกลมกล่อมจิตใจของประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมให้ยึดมั่นในหลักสัมมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อความสงบสุขอย่างแท้จริง^{๔๘}

ในปัจจุบัน กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม มีหน่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนา คือหน่วยเผยแผ่ศีลธรรม หน่วยพุทธศาสนาในสถานศึกษาและหน่วยส่งเสริมพุทธมามกะอยู่ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ หน่วยต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ ได้ดำเนินกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยความเสียสละเพื่อขับเคลื่อนคุณธรรมจริยธรรม โดยให้เด็ก เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ได้เข้ามามีส่วนร่วม ก่อให้เกิดการเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสู่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งทุกหน่วยที่ได้จัดตั้งขึ้นได้ดำเนินการจัดกิจกรรมได้เป็นอย่างดี มีกิจกรรมในทุกวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์ ก่อให้เกิดสังคมคุณธรรม

๑. การเผยแผ่ศีลธรรม

กลุ่มบุคคลที่นับถือพระพุทธศาสนา จัดตั้งขึ้นเพื่อทำกิจกรรมด้านศาสนา และการเผยแผ่คุณธรรมจริยธรรม กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนทั่วไปกรมการศาสนาพิจารณาเห็นว่าหน่วยงาน สมาคม หรือมูลนิธิที่มีความพร้อมทั้งทางด้านสถานที่บุคลากร ฯลฯ ได้ดำเนินกิจกรรมทางศาสนาเพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสเข้าถึงพระพุทธศาสนาได้หลากหลายแนวทาง อันจะเป็นการทำให้ประชาชนได้ศึกษาเรียนรู้หลักธรรมและนำมาใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เป็นภารกิจอันสำคัญของกรมการศาสนาที่จะให้การอุดหนุนส่งเสริมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรทางพระพุทธศาสนาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา นำคุณธรรมสู่ประชาชน

^{๔๘} สด แดงเอียด, คู่มือการดำเนินงานหน่วยเผยแผ่ศีลธรรม, เรื่องเดียวกัน.

๒. เกี่ยวกับเนื้อหาหรือเรื่องที่สอน

- ๑.๑ สอนจากสิ่ง ที่รู้เห็นเข้าใจง่ายหรือรู้เห็นเข้าใจอยู่แล้วไปหาสิ่ง ที่เข้าใจได้ยากหรือยังไม่รู้ไม่เห็นไม่เข้าใจ
- ๑.๒ สอนเนื้อเรื่องที่ค่อยลุ่มลึกยากลงไปตามลำดับ ตัวอย่างเช่น อนุப்புพิกกกา ไตรสิกขา พุทธโอวาท ๓
- ๑.๓ สอนด้วยของจริง ให้ผู้เรียนได้ดู ได้เห็น ได้ฟังเอง
- ๑.๔ สอนตรงเนื้อหา ตรงเรื่อง ไม่วกวน ไม่ไขว้เขว ไม่ออกนอกเรื่อง
- ๑.๕ สอนมีเหตุผล ตรงตามเห็นจริงได้
- ๑.๖ สอนเท่าที่จำเป็นพอดีให้เกิดความเข้าใจ ให้การเรียนรู้ได้ผล ไม่สอนแสดง ภูมิใจว่าผู้สอนมีความรู้มาก

๓. เกี่ยวกับตัวผู้เรียน

- ๒.๑ สอนให้เหมาะตามความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ๒.๒ ปรับวิธีสอนให้เหมาะสมกับบุคคลแม้สอนเรื่องเดียวกันแต่ต่างบุคคล อาจใช้ต่างวิธี
- ๒.๓ คำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียนแต่ละบุคคลเป็นราย ๆ ไปว่าผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนหรือไม่
- ๒.๔ สอนโดยให้ผู้เรียนลงมือทำด้วยตัวเอง
- ๒.๕ ผู้สอนกับผู้เรียนควรมีบทบาทร่วมกันในการแสวงหาความจริง
- ๒.๖ เอาใจใส่บุคคลที่ควรได้รับความสนใจพิเศษเป็นราย ๆ ไปตามควรแก่ กาลเทศะและเหตุการณ์

๔. เกี่ยวกับตัวการสอน

- ๓.๑ มีการเริ่ม ต้นที่ดี เช่น เริ่มจากเรื่อง ที่ผู้ฟังสนใจหรือรู้ที่อยู่แล้ว
- ๓.๒ สร้างบรรยากาศการสอนให้พลัดพลิน ไม่ให้ตึงเครียดไม่ให้เกิดความอึดอัดใจ ให้เกียรติแก่ผู้เรียนให้มีความภูมิใจในตัว
- ๓.๓ สอนมุ่งเนื้อหา มุ่งให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในสิ่ง ที่สอนเป็นสำคัญ ไม่ กระทบตนและผู้อื่น ไม่ยุ่งยากตน ไม่เสียดสีใคร
- ๓.๔ ใช้ภาษาสุภาพ นุ่มนวล ไม่หยาบคาย ชวนให้สบายใจ เข้าใจง่าย พระพุทธเจ้าทรงใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 ๑. แบบสากัจฉาหรือสนทนา
 ๒. แบบบรรยาย
 ๓. แบบตอบปัญหา
 ๔. แบบวางกฎข้อบังคับ

กลวิธีและอุปายประกอบการสอนมีดังนี้

๑. การยกอุทาหรณ์และการเล่านิทานประกอบ
๒. การเปรียบเทียบด้วยข้ออุปมา
๓. การใช้อุปกรณ์การสอน
๔. การทำเป็นตัวอย่าง
๕. การเล่นเกม เล่นคำ และใช้คำในความหมายใหม่
๖. อุปายเลือกคนและการปฏิบัติรายบุคคล
๗. การรู้จักจังหวะและโอกาส
๘. ความยืดหยุ่นในการใช้วิธีการ
๙. การลงโทษและให้รางวัล
๑๐. กลวิธีแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

หลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่จะช่วยทำให้ครอบครัวมีความมั่นคงได้แก่ฆราวาสธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับผู้ครองเรือนมี ๔ ข้อ คือ

๑. สัจจะ ความจริง เช่น ซื่อสัตย์ต่อกัน
๒. ทมะ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจควบคุมอารมณ์ บังคับตนเอง
๓. ขันติ ความอดทน อดกลั้น ยอมรับสภาพ
๔. จาคะ ความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ

หลักการ

สรุปได้ว่าการปฏิบัติตามหลักธรรมดังกล่าวข้างต้นนี้ หน่วยเผยแพร่ศีลธรรมมีบทบาทอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นได้ โดยเริ่ม จากเด็ก เยาวชนในโรงเรียน และครอบครัวก่อน จากนั้นจึงขยายต่อไปยังชุมชน และสังคม โดยสามารถจัดกิจกรรมการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาที่สอดแทรกคุณธรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการได้ปฏิบัติจริงของเด็กเยาวชนและประชาชน ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเด็ก เยาวชนและประชาชนเป็นส่วนตัวแล้ว ยังเกิดประโยชน์ต่อชุมชน ครอบครัว สังคม และประเทศชาติด้วย เพราะชุมชนได้มีเยาวชนที่ดีพ่อแม่ผู้ปกครองได้มีลูกที่ดี สังคมได้มีเยาวชนที่ดี และประเทศชาติก็ได้มีประชากรที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นพลังในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปได้

๒.๔ ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้คุณธรรม

การเรียนรู้เป็นการเปิดโอกาสสู่การเรียนรู้ โดยจะนำไปสู่ทัศนคติ ความเชื่อ ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการรวบรวมแนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ดังต่อไปนี้^{๔๙}

๑. กระบวนการเรียนรู้ (learning process) หมายถึงการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนหรือการใช้วิธีการต่างๆ ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้

๒. ผลการเรียนรู้ (learning outcome) ได้แก่ความรู้ความเข้าใจในสาระต่างๆ ความสามารถในการกระทำ การใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ รวมทั้งความรู้สึกรหรือเจตคติอันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

๑. ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism Theory)

๒. ทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory)

๓. ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences)

๔. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Theory of Cooperative Learning)

ข. ลักษณะสำคัญของกระบวนการเรียนรู้

๑. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญา หรือกระบวนการทางสมอง (a cognitive process)

๒. การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะตนหรือเป็นประสบการณ์ส่วนตัว (personal experience)

๓. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม (a social process)

๔. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นได้ทั้งจากการคิดและการกระทำรวมทั้งการแก้ปัญหา และการศึกษาวิจัยต่างๆ (thinking process)

๕. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ตื่นตัวสนุก (active and enjoyable)

๖. การเรียนรู้อาศัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (nurturing environment)

๗. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ (anytime and anyplace)

๘. การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลง (change)

๙. การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต (alifelong process)

ค. ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะสำหรับคนไทย

เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาทฤษฎีแรกของนักศึกษไทยที่สร้างขึ้น บุคคลผู้รวบรวมเขียนเป็นทฤษฎี คือ ศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน กรอบแนวคิดที่เป็นจุดเด่น

^{๔๙}ทีศนา แชมมณี, ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ, (กรุงเทพมหานคร :ด้านสุทธาการพิมพ์,๒๕๔๗),

ของทฤษฎีนี้มีความว่า ลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเป็นคนดีและ คนเก่ง ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยถึงสาเหตุ พฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง โดยได้ทำการประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สาเหตุของพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนไทยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ อายุตั้งแต่ ๖-๖๐ ปี ว่าพฤติกรรม เหล่านั้น มีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้าง และได้นำมาประยุกต์เป็นทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสำหรับคน ไทยขึ้น โดยแบ่งต้นไม้จริยธรรม ออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้^{๕๐}

๑. ส่วนที่หนึ่ง ได้แก่ ดอกและผลไม้บนต้น ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานดีละเว้นชั่ว และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม ซึ่งล้วนแต่เป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

๒. ส่วนที่สอง ได้แก่ ส่วนลำต้นของต้นไม้ แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพ อย่างขยันขันแข็ง ซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ ๕ ด้าน คือ

- ๒.๑ เหตุผลเชิงจริยธรรม
- ๒.๒ มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง
- ๒.๓ ความเชื่ออำนาจในตน
- ๒.๔ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- ๒.๕ ทศนคติ คุณธรรมและค่านิยม

๓. ส่วนที่สาม ได้แก่ รากของต้นไม้ ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่าง ขยันขันแข็งซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ ๓ ด้าน คือ

- ๓.๑ สติปัญญา
- ๓.๒ ประสพการณ์ทางสังคม
- ๓.๓ สุขภาพจิต

จิตลักษณะทั้งสามนี้อาจใช้เป็นสาเหตุของการพัฒนาจิตลักษณะ ๕ ประการ ที่ลำ ต้นของต้นไม้ก็ได้ กล่าวคือ บุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ ๓ ด้าน ในปริมาณที่สูง พอเหมาะกับอายุ จึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะทั้ง ๕ ประการ ที่ลำต้นของ ต้นไม้ โดยที่จิตลักษณะทั้ง ๕ นี้ จะพัฒนาไปเองโดยอัตโนมัติ ถ้าบุคคลที่มีความพร้อมทางจิตใจ ๓ ด้านดังกล่าวและอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้าน ทางโรงเรียนและสังคมที่เหมาะสม นอกจากนั้นบุคคลยังมีความ

พร้อมที่จะรับการพัฒนาจิตลักษณะบางประการใน ๕ ด้านนี้ โดยวิธีการอื่น ๆ ด้วย ฉะนั้นจิตลักษณะพื้นฐาน ๓ ประการ จึงเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและของคนเก่ง นั่นเอง นอกจากนี้จิตลักษณะพื้นฐาน ๓ ประการที่รากนี้อาจเป็นสาเหตุร่วมกับจิตลักษณะ ๕ ประการที่ลำต้น

^{๕๐} ดวงเดือน พันธมนาวิน, ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์, ๒๕๓๘),

การสอน "คุณธรรม/จริยธรรม" เป็นความต้องการที่คนรุ่นหนึ่งจะชี้แนะคนอีกรุ่นหนึ่ง โดยผู้สอนมีความเชื่อว่าประสบการณ์ของตนอาจสร้างความเข้าใจเรื่อง คุณธรรม/จริยธรรม (หรือความดี ความถูกต้อง ความเหมาะสม) อย่างถ่องแท้ในระดับหนึ่ง และต้องการให้เยาวชนเชื่อ ดีและเหมาะสมกับเยาวชน การยึดหลักคุณธรรม/จริยธรรม ทำให้มนุษย์มีความสุขความสวยและความงาม โดยที่ความสุขนั้นควรเป็นความสุขแบบเรียบง่ายและยั่งยืน และคุณสมบัติอันเป็นความพร้อมที่จะพัฒนา จริยธรรมของบุคคลประกอบด้วย

๑. ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของชีวิตและหลัก จริยธรรม ทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้มาตั้งแต่วัยต้นของชีวิตจากการเลี้ยงดู การศึกษาอบรม และจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยอาจเป็นในวิถีทางที่ต่างกัน ซึ่งเป็นผลให้บุคคลมีพัฒนาการทางจริยธรรมต่างกัน จากกฎเกณฑ์การตัดสินใจที่ต่างกัน

๒. ความใฝ่ธรรม มนุษย์มีธรรมชาติ ของการ แสวงหาความถูกต้องเป็นธรรมหรือความดีงามตั้งแต่วัยทารก คุณสมบัตินี้ทำให้บุคคลนิยมคนดี ชอบสังคมที่มีคุณธรรม จริยธรรม ต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นคนดี

อย่างไรก็ตามประสบการณ์ในชีวิตจากการเลี้ยงดูและเจริญเติบโตในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณธรรม เป็นปัจจัยสำคัญให้บุคคลพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้มีจริยธรรมสูงกว่า

๓. ความรู้จักตนเองของบุคคลนั้น

ความรู้จักตนเองของบุคคล คือ สร้างความสามารถในการพิจารณาให้รู้อิทธิพลของความดีและความไม่ดีของตนให้ชัดเจนซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถเสริมสร้างความดีของตนให้มีพลังเข้มแข็ง ในลักษณะที่ตนเองและสังคมยอมรับได้ ความรู้จักตนเองนี้จะทำให้บุคคลมีความมั่นใจ มีพลังและพร้อมที่จะขจัดความไม่ดีของตนและพัฒนาตนเองอย่างถูกต้องดีขึ้น

ก) วิถีทางพัฒนาจริยธรรม

๑. การศึกษาเรียนรู้ กระทำได้หลายวิธี ดังนี้^{๕๑}

๑.๑ การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการหาความรู้จากการอ่านหนังสือเกี่ยวกับปรัชญาศาสนา วรรณคดีที่มีคุณค่า หนังสือเกี่ยวกับจริยธรรมทั่วไปและ จริยธรรมวิชาชีพ

๑.๒ การเข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม และการคบหาบัณฑิตผู้ใส่ใจด้านจริยธรรม

๑.๓ การเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิตและจากประสบการณ์ในสถานที่ปฏิบัติงานประสบการณ์จริงเป็นโอกาสอันประเสริฐในการเรียนรู้จริยธรรมแห่งชีวิต ที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งทั้งด้านเจตคติและทักษะการแก้ปัญหาเชิง จริยธรรม อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับความพร้อมของบุคคล ผู้มีความพร้อมน้อยอาจจะไม่ได้ประโยชน์จากการเรียนรู้อันมีค่านี้เลย

^{๕๑}ดวงเดือน พันธุมนาวิน, ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม, เรื่องเดียวกัน.

๒. การวิเคราะห์ตนเอง บุคคลผู้มีความพร้อมจะพัฒนามีความตั้งใจและเห็นความสำคัญของการวิเคราะห์ตนเองเพื่อทำความรู้จักในตัวเอง ด้วยการพิจารณาเกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมการแสดงออกของตนเอง จะช่วยให้บุคคลตระหนักรู้คุณลักษณะของตนเอง รู้จุดดีจุดด้อยของตน รู้ว่าควรคงลักษณะใดไว้ การวิเคราะห์ตนเอง กระทำได้ด้วยหลักการต่อไปนี้

๒ .๑ การรับฟังความคิดเห็นเชิงวิพากษ์จากคำพูดและอากัปกริยาจากบุคคลรอบข้าง เช่น จากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อนร่วมงานจากผู้ใกล้ชิดหรือบุคคลในครอบครัว

๒ .๒ วิเคราะห์ตนเองเกี่ยวกับความคิด ความต้องการเจตคติการกระทำ และผลการกระทำ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

๒ .๓ ค้นหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น ตำรา บทความ รายงาน การวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์หรือศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์และพัฒนาตน อย่างถ่องแท้

๒ .๔ เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาจิตใจ (จิตใจและพฤติกรรมมนุษย์เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้เช่นเดียวกับสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก) ทำให้จิตใจได้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดปัญญารับรู้ตนเองอย่างลึกซึ้งและแท้จริง

๓. การฝึกตน เป็นวิธีการพัฒนาด้าน คุณธรรมจริยธรรมด้วย ตนเองขั้นสูงสุด เพราะเป็นการพัฒนาความสามารถของบุคคล ในการ ควบคุมการประพฤติปฏิบัติของตนให้อยู่ในกรอบของพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคม ทั้งในสภาพการณ์ปกติและเมื่อเผชิญปัญหาหรือขัดแย้งการฝึกตน เป็นวิธีการพัฒนาด้าน คุณธรรม จริยธรรมด้วยตนเองขั้นสูงสุด เพราะเป็นการพัฒนาความสามารถของบุคคล ในการควบคุมการประพฤติปฏิบัติของตนให้อยู่ในกรอบของพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคม ทั้งในสภาพการณ์ปกติและเมื่อเผชิญปัญหาหรือขัดแย้ง

๓.๑ การฝึกวินัยขั้นพื้นฐาน เช่น ความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเอง ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ การรู้จักประหยัดและออม ความซื่อสัตย์ ความมี สัมมาคารวะ ความรักชาติฯ

๓.๒ การรักษาศีลตามความเชื่อในศาสนาของตน ศีล เป็นตัวกำหนดที่จะทำให้งดเว้นในการที่จะกระทำชั่วร้ายใด ๆ อยู่ในจิตใจ ส่งผลให้บุคคลมีพลังจิตที่เข้มแข็งรู้เท่าทันความคิดสามารถควบคุมตนได้

๓.๓ การทำสมาธิ เป็นการฝึกให้เกิดการตั้งมั่นของจิตใจทำให้เกิดภาวะมีอารมณ์หนึ่งเดียวของกุศลจิต เป็นจิตใจที่สงบผ่องใสบริสุทธิ์เป็นจิตที่เข้มแข็ง มั่นคงแน่วแน่ทำให้เกิดปัญญาสามารถพิจารณาเห็นทุกอย่างตรงสภาพความเป็นจริง

๓.๔ ฝึกการเป็นผู้ให้ การรู้จักให้อภัย รู้จักแบ่งปันความรู้ ความดี บริจาคเพื่อสาธารณประโยชน์อุทิศแรงกายแรงใจช่วยงานสาธารณะประโยชน์โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ

สรุปได้ว่า การพัฒนาจริยธรรมด้วยวิธีพัฒนาตนเองตามขั้นตอนดังกล่าวเป็น
 ธรรมภาวะที่บุคคลสามารถปฏิบัติได้ควบคู่กับการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่ไม่ใช่เป็นการกระทำ
 ในลักษณะเสร็จสิ้น ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย เพราะจิตใจของมนุษย์เปลี่ยนแปลง
 ได้ตลอดเวลา เฉกเช่น กระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์
 เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้เสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑. งานวิจัยในประเทศ

จุฑาธิป เปี่ยมประถม ได้ศึกษาเรื่อง จริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาตามความ
 คิดเห็นของครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะกง จังหวัด
 ฉะเชิงเทรา การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาตาม
 ความเห็นของครู และ ผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะกง จังหวัด
 ฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดของครู
 และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
 ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ^{๕๒} ๑. ระดับจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาตามความ
 คิดเห็นของครูและผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
 จำแนกตามความคิดเห็น ของครูผู้สอน ของครู และผู้ปกครอง ด้านความใฝ่รู้ ด้านความ
 ขยันหมั่นเพียร ด้านความอดทน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีระเบียบ
 วินัย ด้านความเสียสละ ด้านความเมตตากรุณา ด้านความตรงต่อเวลา ด้านความสามัคคี ด้าน
 ความยุติธรรม ด้านความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี โดยรวมอยู่
 ในระดับปานกลาง ส่วนจริยธรรมด้านความกตัญญูกตเวทียู่ในระดับมาก๒. ระดับจริยธรรม
 ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการ
 ประถมศึกษาอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ของครู
 และผู้ปกครอง ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความอดทน ด้านความประหยัด ด้านความ
 ซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเสียสละ ด้านความเมตตากรุณา ด้าน
 ความตรงต่อเวลา ด้านความสามัคคี ด้านความยุติธรรม ด้านความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติ
 ตามขนบธรรมเนียมประเพณี โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนจริยธรรม
 ด้านความใฝ่รู้ และด้านความกตัญญูกตเวทียุ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

^{๕๒} จุฑาธิป เปี่ยมประถม, “จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและ
 ผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา”, ปริญญาโท กศ.ด.,
 (การบริหารการศึกษา), ชลบุรี : (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๕),

พระสถิต มหาลาโภ (ศรีเมือง) ได้วิจัยเรื่อง การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิปุทธ : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนม่วง ตำบลศิลาอำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา โครงสร้างและสภาพปัญหาของโรงเรียนวิถิปุทธบ้านโนนม่วง ๒) การสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนวิถิปุทธของโรงเรียนบ้านโนนม่วง ๓) ผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนวิถิปุทธของโรงเรียนบ้านโนนม่วง การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงพรรณนาและวิจัยภาคสนาม โดยวิธีการสัมภาษณ์ ผลจากการวิจัย มีพบว่า โรงเรียนบ้านโนนม่วง เป็นหนึ่งในโรงเรียนวิถิปุทธที่ได้นำหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในกิจกรรม ต่างๆ เพื่อให้เยาวชนหรือนักเรียนในสถานศึกษามีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้นและเพื่อเป็นการป้องปราม ปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดแก่เยาวชน เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โรงเรียนวิถิปุทธ เป็นโรงเรียนที่เน้นการบริหารศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ในด้าน ต่างๆ กล่าวคือ มีโครงสร้างการบริหาร หลักสูตรการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอน นักเรียน ซึ่งทุกกิจกรรมจะเน้นที่ครูผู้สอนและนักเรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนมุ่ง ประเมินผลสัมฤทธิ์แก่นักเรียนในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น หรือเป็นคนเก่ง ดีและมีสุข นอกจากนี้ครูผู้สอนก็ต้องเตรียมตัวให้พร้อมในการสอน เช่น มี แผนการสอนที่รัดกุม รู้จักการใช้สื่อการเรียนการสอน ตัวอย่าง เช่น การใช้สื่อการสอนวิชาพุทธ ประวัติอาจจะใช้เป็นภาพ สื่อทางวีดิทัศน์ แผ่นพับ พระพุทธรูป ศาสนสถาน เป็นต้น เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ควรมีคุณสมบัติที่เหมาะสมการสอน วิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนวิถิปุทธของโรงเรียนบ้านโนนม่วงพบว่าได้ยึดหลักวิธีการ เสริมสร้างศรัทธาแก่ผู้เรียนด้วยการปลุกฝังด้วยโอวาท ๓ คือ ไม่ทำชั่วทำแต่ดี ชำระจิต ให้บริสุทธิ์ เน้นให้เกิดการเรียนรู้ที่ตัวผู้เรียน และ เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนจำนวน ๓๓๒ และผู้บริหาร ครูสอนจำนวน ๒๐ รูป/คน รวมทั้งครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนด้วย นักเรียน ส่วนใหญ่ เป็นคนในพื้นที่บ้านโนนม่วงและบ้านใกล้เคียงแต่ปัญหาที่สถานศึกษาประสบอยู่เสมอ คือ ผู้ปกครองย้ายนักเรียน นักเรียนติดเกมหนีเรียนไปเที่ยวในตัวเมืองขอนแก่น โดยครูและ ผู้ปกครองเห็นว่าจะต้องร่วมมือกันในการป้องปรามและดูแลเอาใจใส่ ครูพระสอนศีลธรรม จึงเป็นที่พึ่งแก่สถานศึกษาในการอบรม ให้ความรู้ศีลธรรมแก่นักเรียน ด้วยเหตุนี้ ครูพระสอน ศีลธรรม จึงมีคุณสมบัติที่ตรงกับสาขาวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อให้ความรู้ต่างๆ แก่นักเรียนอย่าง ครบถ้วน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในแง่บุคคลแบบอย่างทางสังคม ส่วนโครงสร้างและ การบริหารงานของโรงเรียนวิถิปุทธบ้านโนนม่วง แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน คือบริหารงานทั่วไป ฝ่ายบริหารงานงบประมาณฝ่ายบริหารงานบุคคล ฝ่ายบริหารงานวิชาการ

ผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนวิถิปุทธของโรงเรียนบ้านโนนม่วงพบว่า ผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการสอน ผลการเรียนรู้สู่การ ปฏิบัติและผลของกิจกรรมการทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนตามหลักพุทธธรรมต่างๆ อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องทำให้นักเรียนมี

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ กล่าวคือ มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนดียิ่งขึ้น รู้จักการปรับตัว เข้ากับสังคมและกลุ่มเพื่อนได้ดี รู้จักยับยั้งอารมณ์ฝ่ายอกุศลที่แสดงออกทางกาย วาจา เช่น ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ทะเลาะกับเพื่อนๆ ไม่ทำความเดือดร้อนแก่ผู้ปกครองและชุมชน รู้จักกตัญญูทักท้วงที่ต่อผู้ปกครองและสถานศึกษา ประพฤติตนเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน มีจิตใจராเริงแจ่มใสไม่หดหู่ มีความเมตตาต่อเพื่อนๆ และคนอื่น รู้จักมารยาทเรียบร้อยดีงามทางสังคมไทย แต่งกายเรียบร้อย มีวาจาสุภาพ ให้ความเคารพบูชาผู้มีพระคุณ รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ตรงต่อเวลา ลดเลิกสิ่งเสพติดให้โทษซึ่งเป็นเหตุให้เสียทรัพย์สิน เสียสุขภาพ^{๕๓}

พระครูประโชติจันทวิมล (นาม จนทโชโต) ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบค่าที (T-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance : F-test)

ผลการวิจัย พบว่า ๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย และด้านความซื่อสัตย์ ๒. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามเพศและระดับชั้นเรียน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕, ๓. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านนี้เป็นพิเศษ เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

^{๕๓} พระสถิต มหาลาโภ (ศรีเมือง) “การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถีพุทธ : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนม่วง ตำบลศิลาอำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น” *ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓),

ที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขันและเร่งรีบ จึงทำให้พฤติกรรมของเด็กได้รับอิทธิพลจากสภาพการณ์ดังกล่าว^{๕๔}

พระปิยะ ปิยะมโฆ (เมฆแสน) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการสอน วิชาพระพุทธศาสนาของครูประจำการและครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมืองแพร่” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านการวางแผนการสอน ด้านกระบวนการสอน ด้านวิธีการสอนและด้านการประเมินผลการสอน พบว่าในภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูประจำการและครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมืองแพร่ ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ครูประจำ การและครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีกระบวนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา อำเภอเมืองแพร่โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาการเปรียบเทียบในแต่ละคะแนนแต่ละด้านพบว่าครูประจำการกับครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีกระบวนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ทุกด้านสรุปว่า ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมืองแพร่มีการสอนวิชาพระพุทธศาสนาดีกว่าครูประจำการ^{๕๕}

ปิติ ประจวบ ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนพิมายสามัคคี ๑ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ก่อนการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนฝ่ายปกครองยังขาดการวิเคราะห์เหตุผลพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ไม่มีแผนงานหรือโครงการที่ปฏิบัติงานชัดเจน การจัดเก็บเอกสารฝ่ายสารสนเทศฝ่ายปกครองยังไม่ดำเนินการ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการปกครองเองยังไม่มี ความชัดเจนเรื่องระเบียบวินัย ทำให้การปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพ อีกทั้งครูมีภาระการสอนและงานพิเศษมากพอและครูบางท่านจึงไม่ให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือในการกวดขันความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนเท่าที่ควรหลังการดำเนินงานพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนหลังจากได้ดำเนินการประชุมชี้แจง และกำหนดแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนานักเรียนโดยการจัดทำคู่มือให้ครูเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานแล้ว ครู อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น และให้ความร่วมมือในการกวดขันดูแลความประพฤติของนักเรียนเป็นไปอย่างดียิ่ง นักเรียนมีความประพฤติได้รับการส่งเสริมยกย่อง และนักเรียนที่มี

^{๕๔} พระครูประโชติจันทวิมล (นาม จนทโชโต), “การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.(บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕),

^{๕๕} พระปิยะ ปิยะมโฆ (เมฆแสน), “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการสอน วิชาพระพุทธศาสนาของครูประจำการและครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมืองแพร่” , **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓),

ความประพฤติไม่ดีก็ได้รับการแก้ไข ปรับปรุงพัฒนา ทำให้การปฏิบัติงานด้านการปกครองมีประสิทธิภาพ^{๕๖}

นลินี นุตย์จิตะ ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานกิจการนักเรียนด้านการส่งเสริมวินัย คุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียน พบว่า ควรสร้างความเข้าใจในเรื่องวินัย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่นักเรียนมากกว่าการลงโทษควรถอดชั้นนักเรียนที่ประพฤติตัวออกนอกกฎระเบียบข้อบังคับด้วยความเด็ดขาด ครูและบุคลากร ในโรงเรียนควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน และควรจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมให้มีขึ้นบ่อย ๆ รวมทั้งควรให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำอบรมในด้านวินัยและ ความประพฤติให้นักเรียนอยู่เสมอ^{๕๗}

รมิตา กรรณิการ์ ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมวินัยในตนเอง ของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีบทบาทมากที่สุดได้แก่ด้านการวางแผน ส่วนอีก ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการกระตุ้นและแรงจูงใจ ด้านการประสานงาน ด้านการประเมินผลอยู่ในระดับมาก^{๕๘}

บุญหนา จิমানัง และ ฤดี แสงเดือนฉาย ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาประสิทธิภาพการสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ ศึกษาความพึงพอใจของสถานศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมของนักเรียนหลังจากมีพระสอนศีลธรรมและเปรียบเทียบผล การศึกษาระหว่างตัวแปร กับประสิทธิภาพการสอนของพระสอนศีลธรรมเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จากกลุ่มประชากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาตามโครงการ พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา ได้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๑๔ คน ผลการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๙ มีประสิทธิภาพการสอนอยู่ในระดับดี เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของพระ สอนศีลธรรมกับตัวแปรอิสระ พบว่า พระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกัน มีวุฒิการศึกษาแผนก ธรรมต่างกันมีวุฒิการศึกษาแผนกบาลีต่างกัน มีประสิทธิภาพการสอนศีลธรรมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ สำหรับความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียน พบว่า กลุ่ม

^{๕๖}ปิติ ประเสริฐ, “การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนพิมาย สามัคคี ๑ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา”, **การศึกษาค้นคว้าอิสระ**, กศ.ม.(มหาสารคามบัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗), หน้า ๗๗.

^{๕๗}นลินี นุตย์จิตะ, “แนวทางการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์**.ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๒๕๔๓),

^{๕๘}รมิตา กรรณิการ์, “บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษา, (สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์**.ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (สถาบันราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๘),

ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียนหลังจากมีพระสอนศีลธรรมอยู่ในระดับดีเพียงร้อยละ ๕๓.๓ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอนศีลธรรม พบว่า ระยะเวลาที่สอนระดับความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียนจำนวนชั่วโมงสอนจำนวนนักเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนในเชิงบวก^{๕๙}

รัตน์มณี เข้มเวียง ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการรักษาความสะอาด โดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วมและการนิเทศติดตาม และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน ช่วยให้การพัฒนาบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ผลการศึกษาพบว่า ก่อนพัฒนามีปัญหาด้านวินัยนักเรียน นักเรียนไม่สามารถดูแลตนเองในเรื่องการรักษาความสะอาดของร่างกาย การแต่งกายได้ การรักษาความสะอาดของห้องเรียน และการรักษาความสะอาดของบริเวณโรงเรียน ทั้งขยะไม่ถูกที่ ไม่เอาใจใส่ในการทำความสะอาดตามเขตรับผิดชอบ ซึ่งปรากฏผลการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น นักเรียนมีการพัฒนาโดยการรักษาความสะอาดของร่างกาย การแต่งกาย รักษาความสะอาดภายในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ทั้งขยะถูกที่ มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การพัฒนาด้านความสะอาดของร่างกายและการแต่งกาย สามารถดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายและการแต่งกายของตน นักเรียนส่วนใหญ่เกิดความตระหนักในการดูแลรักษาของส่วนรวมและดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย และการแต่งกายของตนมากขึ้น เป็นผู้มียุติธรรมด้านการรักษาความสะอาดมากขึ้น ทำให้สามารถลดจำนวนนักเรียนที่ประพฤตินอวินัยด้านการแต่งกาย การรักษาความสะอาดห้องเรียนและเขตที่ตนเองรับผิดชอบ ทำให้เกิดประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง สังคมของนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีลักษณะอันพึงประสงค์ ตรงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔^{๖๐}

รัตนกร วงศ์ศรี ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักศึกษา โรงเรียนลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี จังหวัดลำปาง ” การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักศึกษา และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักศึกษาของโรงเรียนลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี จังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยีจำนวน ๑๙๐ คน นักเรียนจำนวน ๓,๒๓๔ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติ ที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัย พบว่า ครูและนักเรียนมีความเห็นตรงกันว่าวิธีที่ดำเนินงานพัฒนา

^{๕๙}บุญหนา จิมาวัง, และฤดี แสงเดือนฉาย, “การประเมินประสิทธิภาพการสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙”, รายงานการวิจัย สำนักวิชาการ, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น, พ.ศ. ๒๕๕๑), หน้า ๑.

^{๖๐}รัตน์มณี เข้มเวียง, “การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาสีนวน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น”, **ปริญญาณิพนธ์**. การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๙), หน้า ๘๕-๙๑.

คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักศึกษาในวิธีแรกคือการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนควบคู่กับกิจกรรมการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และการกำหนดระเบียบปฏิบัติของนักเรียนนักศึกษาและการควบคุมการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากแนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักศึกษาตามความคิดเห็นของครูคือ ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน ควรมีการปรับปรุงห้องน้ำให้สะอาดและควรจัดกิจกรรมนอกสถานที่ที่มุ่งเน้นกิจกรรมสร้างประโยชน์เพื่อส่วนรวมแนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียน คือ ครูควรเพิ่มความเอาใจใส่ต่อความประพฤติของนักเรียนนักศึกษาในทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง และให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และควรมีความเข้มงวดให้มากขึ้น มีการรณรงค์ให้ช่วยกันรักษาความสะอาด^{๖๑}

พระมหานันต์ อมโร (สุภฤทธิ์) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพระสอนศีลธรรมโรงเรียนสมุทรปราการ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการมีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ คือ ๑) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพระสอนศีลธรรมโรงเรียนสมุทรปราการ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพระสอนศีลธรรมโรงเรียนสมุทรปราการ โดยจำแนกตามเพศ อายุ และระดับชั้นเรียน ๓) เพื่อศึกษาแนวทางการสอน ของพระสอนศีลธรรมโรงเรียนสมุทรปราการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนสมุทรปราการ จำนวน ๒๗๕ คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ , ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, t-test, F-test และ ANOVA และผลการวิจัยพบว่า ๑. ด้านเนื้อหาการสอน พระผู้สอนได้มีการกำหนดเนื้อหาสาระที่จะทำการสอนให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี เก่งและมีความสุข และเนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละระดับชั้น นอกจากนี้เนื้อหาสาระมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ๒. ด้านวิธีการสอน พระผู้สอนมีการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบก่อนทำการสอนเสมอ มีการจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่สอนได้ง่ายขึ้น และมีการกำหนดเนื้อหาสาระในการสอนแต่ละครั้งให้เหมาะสมกับเวลาเรียน ๓. ด้านการใช้สื่อ พระผู้สอนมีการจัดหา/จัดทำสื่อการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ด้วยตนเองและยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ๔. ด้านการจัดเรียนการสอน พระผู้สอนมีการจัดกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึก และค่านิยมที่ดีงามให้แก่แก่นักเรียน มีการสอดแทรกกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมเพื่อที่จะสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น ๕. ด้านการประเมินผลการสอน พระผู้สอนมีการแจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบทุกครั้ง และ

^{๖๑}รัตนกร วงศ์ศรี “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาโรงเรียนลำปางพณิชยการและเทคโนโลยี จังหวัดลำปาง”งานวิจัย, (พณิชยการและเทคโนโลยี,๒๕๕๐),

การวัดผล/ประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และเมื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนต่อพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน แนวทางส่งเสริมการสอนของพระสอนศีลธรรม คือ ๑. ด้านเนื้อหาการสอน ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนควรมีการวางแผนการสอนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาในวิชาพระพุทธศาสนา ๒. ด้านวิธีการสอน ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีกิจกรรมร่วมในการเรียนการสอนให้มากขึ้น ๓. ด้านการใช้สื่อ ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนควรใช้สื่อที่หลากหลายทั้งแบบธรรมชาติ และสื่อสมัยใหม่ ๔. ด้านการจัดการเรียนการสอน ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ควรสอนจากง่ายไปหายาก และสอนให้เด็กคิดวิเคราะห์ได้ด้วยตนเองเรียกว่า สอนให้คิดเป็นทำเป็น ๕. ด้านการวัดและประเมินผล ควรวัดผลและการประเมินผลตามสภาพความเป็นจริงในการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา^{๖๒} จะผสมผสานไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในสถานการณ์ที่ผู้เรียนปฏิบัติจริงโดยเน้นให้ครอบคลุมพฤติกรรม การแสดงออก^{๖๒}

พระมหาสมชาย ธมมวโร ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน และครูประจำการในโรงเรียนเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร” พบว่า ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๑-๓๕ ปี สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีวุฒินักธรรมชั้นเอกประโยค ป.๓-๑-๒ และเปรียญธรรม ๓ ประโยค โดยครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระหว่าง ๓-๕ ปี และเคยเข้าร่วมโครงการอบรมวิธีการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโดยคิดเป็นร้อยละ ๘๖.๒ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในวิชาพระพุทธศาสนาจากสื่ออินเทอร์เน็ต และมีการใช้สื่อทางธรรมชาติในการสอน^{๖๓}

พระมหาไชยา ขยสิทธิ (เสนแสนยา) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของครู และนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระภิกษุที่สอนธรรมศึกษา และศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของหลักสูตรธรรมศึกษา” ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ๑. บทบาทและวิธีการสอนของพระภิกษุ ครูในโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษาว่ามีความเหมาะสมในระดับค่อนข้างมาก และมีความคาดหวังต่อพระภิกษุที่ทำการสอนธรรมศึกษาไว้สูงมากในด้านการสอน โดยต้องการให้พระภิกษุใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ไม่เน้นการสอนแบบบรรยายจะทำให้

^{๖๒} พระมหานันท อมโร (สุฤทธิ์), ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพระสอนศีลธรรมโรงเรียนสมุทรปราการ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.(บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕),

^{๖๓} พระมหาสมชาย ธมมวโร, ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน และครูประจำการในโรงเรียนเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์.พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒),

นักเรียนเบื่อธรรมะ และพระภิกษุบางรูปยังมีความไม่พร้อมในการสอนหลายอย่าง เช่น ความรู้ ความแม่นยำในหลักสูตร และความหลากหลายในวิธีการสอนเด็ก ๒. วิธีการสอนของพระภิกษุ นักเรียนธรรมศึกษา เห็นว่าวิธีการสอนของพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษามีความเหมาะสมในระดับเหมาะสมค่อนข้างมาก มีความคาดหวังต่อพระภิกษุในด้านการใช้อุปกรณ์การสอนที่หลากหลาย สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้สนุกสนานไม่เครียดกับวิชาการ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และมีกิจกรรมร่วมอื่นๆ ในการเรียนการสอนวิชาธรรมะ ๓. หลักสูตรธรรมศึกษา พระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรธรรมศึกษาทั้งในส่วนที่เป็นข้อดีและข้อเสียตามประสบการณ์การสอนไม่แตกต่างกันนักดังนี้

ข้อดี เนื้อหาหลักสูตร สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพอสมควร โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทางด้านทฤษฎีมากกว่าด้านปฏิบัติ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแก้ไขปัญหาและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และส่งเสริมให้คนเป็นคนดีรู้จักนำความรู้มาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันอย่างมาก มีเนื้อหาหลักสูตรที่ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ที่ผู้นำไปปฏิบัติสามารถดำรงชีวิตเป็นสุขได้ตลอดชีวิต

ข้อเสีย เนื้อหาวิชาที่ทำการสอนมากเกินไปเกินความต้องการของนักเรียน และมีศัพท์ธรรมะที่ยากเกินความสามารถของนักเรียน ซึ่งมีคุณภาพเพียงชั้นประถมศึกษาเท่านั้น^{๒๔}

พระครูบวรภิกษิตาภิธาน (รอดทิม) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา - สมุทรปราการ) มีวัตถุประสงค์ คือ (๑) เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (๒) เพื่อศึกษาข้อมูลปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา -สมุทรปราการ) (๓) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับชั้นมัธยมศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา -สมุทรปราการ) จำนวน ๒๐๘ คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด ๕๖๐ คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการวัดระดับการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ มีความเชื่อมั่น ๐.๘๖๑ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ โดยการหา ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการเปรียบเทียบเปรียบเทียบความคิดเห็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่

^{๒๔}พระมหาไชยา ขยสิทธิ (แสนแสนยา), “ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของครูและนักเรียนที่มีต่อพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษา”, วิทยานิพนธ์.พุทธศาสนศึกษาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗),

การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา-สมุทรปราการ) วิเคราะห์โดย การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) และในกรณีที่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓ กลุ่มขึ้นไป ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญที่น้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ผลการวิจัยพบว่า ๑. ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา-สมุทรปราการ) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (= ๒.๖๖) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา - สมุทรปราการ) โดยรวม อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการสภาพแวดล้อมทางบ้าน ๒. การเปรียบเทียบผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา - สมุทรปราการ) โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา - สมุทรปราการ) ในทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๖๕}

พระมหาประยอม กลยาโณ (ลุ่มไ้มล์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒) เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจที่มีต่อพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะความพึงพอใจที่มีต่อพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๓๒๗ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามลักษณะตัวแปรที่ใช้ คือ t-test และ f-test (One way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า ๑. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจต่อพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณลักษณะของครู ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านสื่อการสอน ด้านการกำหนดเนื้อหาวิชา และด้านวิธีการสอน ๒. เปรียบเทียบสมมติฐานความพึงพอใจที่มีต่อพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัด

^{๖๕} พระครูบวรภิกขิตฺต (รอดทิพย์), การพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา-สมุทรปราการ), **ปริญญาานิพนธ์**. การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๙),

ฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ อายุ และชั้นเรียน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน และจากผลการวิเคราะห์ตัวแปรรายด้าน พบว่า ด้านคุณลักษณะทั่วไปของครู และด้านการวัดผลประเมินผล นักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ยกเว้น ด้านการกำหนดเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ๓. ข้อเสนอแนะของนักเรียนที่มีต่อพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา และผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ใน ๖ ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเหมือนกัน ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นผลลัพท์ที่ดีและน่าพอใจเป็นอย่างยิ่ง แต่ยังมีบางส่วนในแต่ละด้านที่นักเรียนส่วนน้อยได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข มีดังนี้ ๑) ปัญหาและอุปสรรค คือ ครูไม่เป็นกลาง มีความสนิทสนมกับนักเรียนมากเกินไป ไม่มีคุณภาพขาดความน่าเชื่อถือ ไม่มีความพร้อมในการสอน ไม่สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน สอนเนื้อหามากเกินไปไม่สอดคล้องกับธรรมชาติ ไม่ครอบคลุมไม่ชัดเจนไม่เข้ากับปัจจุบัน มีสื่อประกอบน้อย สอนไม่ค่อยเข้าใจ ไม่สนุกสนาน กิจกรรมไม่ค่อยมี ๒) แนวทางการสอนศีลธรรม คือ ครูควรจะทำตัวให้เป็นกลางอย่าสนิทสนมกับนักเรียนมากเกินไป หมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ ทำตัวให้น่าเชื่อถือ เตรียมความพร้อมที่จะสอน ปราศรัยท้าทายสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน สอนเนื้อหาให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ให้ครอบคลุมและชัดเจน เนื้อหาให้เข้ากับปัจจุบัน ควรจะมีสื่อประกอบ หาแนวทางสอนให้เข้าใจ สร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน กิจกรรมต้องหลากหลาย ^{๖๖}

สิทธิธิต คำวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าด้านการวางแผน มีการวางแผนอย่างมีระบบ โดยความร่วมมือของครู นักเรียนและผู้ปกครอง ในการวางแผนร่วมกันที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสภาพความจำเป็น และความต้องการของท้องถิ่น ควรให้ออกาสชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน แบ่งสรรทรัพยากร ส่วนใหญ่มีการมอบหมายให้บุคลากรรับผิดชอบอย่างชัดเจน และมีสิ่งอำนวยความสะดวก ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยนักเรียนอย่างพอเพียง ด้านการกระตุ้นและจูงใจ ผู้บริหาร มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมและสนับสนุนงานวินัยนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เป็นผู้นำให้คณะครูได้ปฏิบัติ เป็นแบบอย่างที่ดีละมีการจัดกิจกรรมยกย่องชมเชยนักเรียนที่ประพฤติดีอย่างเป็นรูปธรรม ควรมีการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชนให้มากขึ้น ด้านประสานงานได้มีการประสานงานกับชุมชนและศาสนสถาน เว้นแต่ศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียนนักศึกษาซึ่งมีน้อยมาก ผู้บริหารควรให้ความร่วมมือและประสานงานเพื่อหาแนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมต่อการ

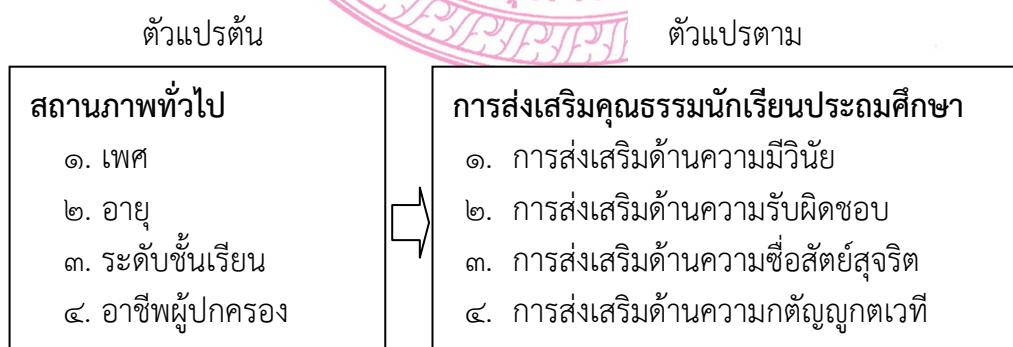
^{๖๖}พระมหาประยอม กลุยาโณ (ลุ่มไมล์), การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา , **ปริญญาานิพนธ์** . การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๙),

ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ด้านการประเมินผลพบว่ามีน้อยกว่าทุกด้าน ซึ่งผู้บริหารควรมีรูปแบบประเมินมาปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงานสำหรับนักเรียน ดำเนินงานด้านส่งเสริมวินัยนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป^{๖๗}

สรุปได้ว่า แนวคิดทางการส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาผู้มึบทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่ นักเรียนของครูผู้สอน ให้นักเรียนมีค่านิยมทางศีลธรรมและคุณธรรมที่สังคมยอมรับเป็นปทัสถานในการวัด บุคคลที่กระทำก็เกิดความพอใจในการกระทำของตนเอง ซึ่งแสดงออกถึงคุณงามความดี เพื่อบรรลุสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์ และเพื่อความสงบสุขของสังคมจริยธรรมหรือคุณธรรมที่แสดงออกทางร่างกายในลักษณะที่ดั่งามถูกต้องอันเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของสังคมและจริยธรรมจะมีได้ต้องปลูกฝัง ฝึกหัด โดยเริ่มจากการปลูกฝัง คุณธรรมลงในใจก่อน การปลูกฝังคุณธรรมจำต้องอาศัยหลักคำสอนทางศาสนาอันได้แก่ หลักหรือกฎเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติเพื่อตัด หรือ ฝึกหัด ภายวจา ให้เรียบร้อย ให้เป็นปกติ กล่าวคือ จะพูดหรือทำสิ่งใด ให้เป็นไปตามปกติ อย่าให้ผิดปกติ (ผิดศีล) เช่น พูดไม่ถูกต้อง ให้เป็นธรรม กระทำให้ถูกต้อง เมื่อพูดหรือกระทำถูกต้องเป็นธรรม ย่อมมีความสุข ความสบาย เยือกเย็น ไม่เดือดร้อนอันเป็นผล การมีความสุขความสบาย เยือกเย็น ไม่เดือดร้อนดังกล่าว จึงเป็นผลแห่งการมีศีลหรือเป็นผลแห่งการมีคุณธรรมในจิตใจ เมื่อมีคุณธรรมในจิตใจแล้ว ก็เป็นเหตุให้ประพฤติจริยธรรมได้ถูกต้อง ดังนั้น คุณธรรมและศีล จึงเป็นโครงสร้างของจริยธรรม

๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปร ดังแผนภูมิที่ ๒.๑

แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

^{๖๗} สิทธิธิต คำวรรณ, “บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๑),

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยดังนี้

๓.๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๗๘ คน ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย ดังตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงประชากร

ลำดับที่	ระดับชั้นการเรียน	ประชากร
๑.	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๑๐๑
๒.	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๙๑
๓.	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๘๖
	รวม	๒๗๘

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจะสร้างขึ้นเอง จากแนวคิดทฤษฎี ที่ได้ทบทวนมาแล้ว แบ่งแบบสอบถามเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ ๓ แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์สำหรับครูและนักเรียน เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจาก ครูสอนจำนวน ๔ คน และนักเรียน จำนวน ๗ คน รวม ๑๒ คนให้ข้อมูลอิสระรายชื่อต่อไปนี้

- นางสาว วาสนา ตระกูลฉวี
- นางสาว ปรีดา ปิ่นประดับ
- นายประสงค์ คุ้มมี
- นางสาวนภินทร์พร พงศ์พัฒน์วณิช

๖. เด็กหญิงกิตติมา ลีลา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
 ๗. เด็กหญิงสุภัทราตรา ชัยฤทธิ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
 ๘. เด็กหญิงไพลิน ประถังธานี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
 ๙. เด็กหญิงชนาภา อ่อนเนตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
 ๑๐. เด็กหญิงนันท์นิ เปรมปรีดิ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
 ๑๑. เด็กหญิงรุจิรา เลิศวารารณ์พงษ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
 ๑๒. เด็กหญิงสุมิตรา ใจอยู่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) ดำเนินการสัมภาษณ์
 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

๑) ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนลงสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการ
 สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการนัดหมายวันเวลาที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งขอ
 เอกสารต่างๆ พร้อมกันนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล
 หลักโดยวิธีให้ผู้ถูกสัมภาษณ์จัดบันทึกลงในแบบสัมภาษณ์

๒) ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความ
 ความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุผลและ
 ขออนุญาตแจกแบบสัมภาษณ์ให้บันทึกลง แล้วเก็บรวบรวมวิเคราะห์เป็นลำดับต่อไป

๓.๓ การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนจาก
 เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยให้สอดคล้องกับ
 วัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
๓. สร้างเครื่องมือแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือการศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 วิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วนำให้ผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่านเพื่อ
 หาค่า (IOC) และนำเสนอกรรมการที่ปรึกษาอีกครั้งก่อนทดลองใช้เครื่องมือ ซึ่งได้ค่า (IOC)
 ที่ ๐.๘-๑.๐
๔. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำแล้วปรับปรุงแก้ไขและนำไปปรึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง จึงนำไปทดลองกับกลุ่มประชากรไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน ๓๐ ชุดและค่า
 เชื่อมันของแบบสอบถามเท่ากับ ๐.๘๗
๕. นำแบบสอบถามไปใช้กลุ่มตัวอย่างต่อไป
๖. ลักษณะและเกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประเมินค่าของคะแนนมี ๕
 ระดับ โดยมีเกณฑ์ การให้คะแนนดังนี้

๕ หมายถึง ความคิดเห็น มากที่สุด

๔ หมายถึง ความคิดเห็น มาก

๓ หมายถึง ความคิดเห็น ปานกลาง

๒ หมายถึง ความคิดเห็น น้อย

๑ หมายถึง ความคิดเห็น น้อยที่สุด

และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วงดังต่อไปนี้^๑

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐-๕.๐๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด หรือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐-๔.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด หรือ เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐-๓.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด หรือ ไม่แน่ใจ

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐-๒.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด หรือ ไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด หรือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ติดต่อประสานงานไปยังผู้บริหารและโรงเรียนเพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

๒. ติดต่อประสานงานเจ้าหน้าที่คณะครุศาสตร์เพื่อขอหนังสือรับรองเพื่อนำไป

ยืนยันต่อผู้บริหารโรงเรียน

๓. นำแบบสอบถามไปทดสอบเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ดังนี้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าความถี่ แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ

๒. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน เพื่อหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

๓. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA

๔. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

^๑ อานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๔-๗๕.

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ยร้อยละด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปบริการทางสังคมศาสตร์ใช้อย่างแพร่หลายในทางสถิติ ดังต่อไปนี้

๑. สถิติเชิงพรรณนา เป็นค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับค่าความถี่ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) One-Way ANOVA ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ

๒. สถิติเชิงอนุมานเพื่อหาค่า t-test และ F-test (One – way ANOVA Analysis of Variance) ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปรอิสระที่มากกว่าสองกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ สถิติ ๐.๐๕

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน ๒๗๘ คน จากการศึกษาปัจจัยทางด้านตัวแปรทั้ง ๔ ด้าน ประกอบด้วย

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย
๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ
๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต
๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที

ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยทั้ง ๔ ด้าน มีผลดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักเรียน

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน ระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ จากแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ จำนวน ๓๒ ข้อ

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของ นักเรียนระดับประถมศึกษาต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมแต่ละด้าน พิจารณาเป็นรายข้อ โดยภาพรวมและจำแนกตามเพศ ชาย จำนวน ๑๑๙ คน และเพศหญิง จำนวน ๑๕๙ คน หาค่าความแปรปรวนทางเดียว One – Way ANOVA

ตอนที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์ครูและนักเรียนจากข้อเสนอแนะแนวทางจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม นักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ของนักเรียนแต่ละด้าน

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัย ทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของ นักเรียนระดับ ประถมศึกษา โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ชั้นการเรียน แต่ระดับการศึกษาหาค่าร้อยละ มีดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนค่าร้อยละของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามเพศ

จำแนกตามเพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑๑๙	๔๒.๘
หญิง	๑๕๙	๕๗.๒
รวม	๒๗๘	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นหญิง จำนวน ๑๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๒ และรองลงมา เป็นชาย จำนวน ๑๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘

ตารางที่ ๔.๒ จำนวนค่าร้อยละของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามอายุ

จำแนกตามอายุ	จำนวน	ร้อยละ
๗-๑๐ ปี	๑๒๕	๔๕.๐๐
๑๑ ปี	๑๒๑	๓๖.๓๐
๑๒ ปี	๕๑	๑๘.๐๐
รวม	๒๗๘	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีอายุระหว่าง ๑๑ ปี จำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐๐ และรองลงมามีอายุระหว่าง ๑๒ ปี จำนวน ๑๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๓๐ และอายุ ๑๓ ปีขึ้นไป จำนวน ๕๑ คน คิดเป็น ร้อยละ ๑๘.๐๐

ตารางที่ ๔.๓ จำนวนค่าร้อยละของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๕๓	๑๙.๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๙๙	๓๕.๖
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๑๒๖	๔๕.๓
รวมจำนวน	๒๗๘	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า นักเรียนส่วนมากกำลังศึกษาอยู่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๓ และรองลงมาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๖ และประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑

ตารางที่ ๔.๔ จำนวนค่าร้อยละผู้ประกอบการของนักเรียนระดับ ประถมศึกษา จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ	๕๒	๓๖.๑๐
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๖๕	๔๕.๔๑
พนักงานบริษัท	๑๑๕	๕๕.๕๑
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	๓๖	๑๓.๘
อื่นๆ	๑๑	๓.๙
รวม	๒๗๘	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า อาชีพของผู้ปกครอง นักเรียนส่วนมาก เป็นพนักงานบริษัท จำนวน ๑๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๕๑ รองลงมา เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๔๑, เป็นข้าราชการ จำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖, ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘ และอื่น ๆ จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๙

ตารางที่ ๔๕ ค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พิจารณารายข้อ

โดยภาพรวม ๔ ด้าน	μ	σ	ระดับ
๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย	๓.๕๘	๐.๔๗๔	มาก
๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ	๓.๑๐	๐.๔๗๔	ปานกลาง
๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต	๓.๖๙	๐.๖๓๑	มาก
๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที	๔.๒๑	๐.๕๙๖	มาก
รวม	๓.๗๐	๐.๓๙๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๐, เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ๔ ข้อ ได้แก่ การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๑, รองลงมา ได้แก่ การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๙, การส่งเสริมด้านความมีวินัย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๘, และข้อที่ ๒ ได้แก่ การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยปานกลางเท่ากับ ๓.๑๐, ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ ห้ข้อมูลวิจัย แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน ระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ จากแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ จำนวน ๓๒ ข้อ แต่ละด้านและพิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้

ตารางที่ ๔๖ ค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(σ) ความคิดเห็นของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา ที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีวินัย

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย		μ	σ	ระดับ
๑.	นักเรียนปฏิบัติตนตามข้อบังคับของโรงเรียนชัดเจน นักเรียนเข้าแถวตามระเบียบของโรงเรียนทุกวันที่มี	๔.๑๖	๐.๗๖๗	มาก
๒.	การเรียนการสอน นักเรียนเข้าห้องเรียนตรงเวลาเสมอตามกฎระเบียบ	๔.๓๔	๐.๗๗๕	มาก
๓.	โรงเรียน นักเรียนทุกคนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนด้วย	๓.๗๗	๐.๘๖๙	มาก
๔.	ความเรียบร้อย	๔.๑๕	๐.๗๖๖	มาก
๕.	นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน นักเรียนเคารพธงชาติก่อนเข้าเรียนทุกวันด้วยความ	๓.๙๙	๐.๘๑๓	มาก
๖.	พร้อมเพรียงกัน นักเรียนเข้าแถวซื้ออาหารกลางวันด้วยความเป็น	๒.๗๔	๑.๑๖๔	ปานกลาง
๗.	ระเบียบเรียบร้อย	๒.๐๘	๑.๑๗๗	ปานกลาง
๘.	นักเรียนทิ้งขยะในถังที่โรงเรียนจัดไว้ให้อย่างมีระเบียบ	๓.๓๘	๑.๐๘๗	มาก
ภาพรวมการส่งเสริมด้านความมีวินัย		๓.๕๘	๐.๔๗๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า นักเรียนระดับ ประถมศึกษาให้ความสำคัญการส่งเสริมด้านความมีวินัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๘

พิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีลักษณะเด่น ๓ ข้อแรก ได้แก่ นักเรียนให้ความสำคัญการเข้าแถวตามระเบียบของโรงเรียนทุกวันที่มีการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๔, รองลงมา คือนักเรียนปฏิบัติตนตามข้อบังคับของโรงเรียนชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖, นักเรียนทุกคนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนด้วยความเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๕ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนเข้าแถวซื้ออาหารกลางวันด้วยความ เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๐๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๗ ค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(σ) ความคิดเห็นของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา ที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ		μ	σ	ระดับ
โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรับผิดชอบในหน้าที่ของตน				
๑.	เองเสมอ	๓.๘๘	๐.๘๓๘	มาก
๒.	นักเรียนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ	๒.๒๘	๐.๐๙๘	มาก
โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตาม				
๓.	วัฒนธรรมไทย	๓.๘๘	๐.๘๙๕	มาก
โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความเคารพธงชาติ				
๔.	ก่อนเข้าเรียนทุกวัน	๔.๕๐	๐.๙๙๗	มาก
๕.	นักเรียนกล้ารับผิดชอบเมื่อตนเองกระทำผิดกฎของโรงเรียน	๔.๓๔	๐.๗๖๑	มาก
โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการ				
๖.	จัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ	๒.๐๑	๐.๐๒๗	น้อย
๗.	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนประพฤติตนเป็นคนตรงต่อเวลา	๒.๐๘	๐.๐๙๗	น้อย
โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเอง				
๘.	เมื่อนักเรียนปฏิบัติผิดระเบียบของโรงเรียน	๑.๘๑	๐.๑๐๖	น้อย
ภาพรวมการส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ		๓.๑๐	๐.๔๗๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า นักเรียนระดับ ประถมศึกษาให้ความสำคัญการส่งเสริม
ด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๐,

พิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก และ ๓ ข้อแรกมีลักษณะเด่น คือ
นักเรียนกล้ารับผิดชอบเมื่อตนเองกระทำผิดกฎของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๐, รองลงมา คือ
นักเรียนกล้ารับผิดชอบเมื่อตนเองกระทำผิดกฎของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๔, โรงเรียนส่งเสริม
ให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามวัฒนธรรมไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๘, และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย
ที่สุด คือโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเองเมื่อนักเรียนปฏิบัติผิดระเบียบของ
โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๘๑, ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๘ ค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(σ) ความคิดเห็นของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา ที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต		μ	σ	ระดับ
๑	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนกระทำการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	๔.๐๙	๐.๘๗๕	มาก
๒	นักเรียนมีความประพฤติตนตามหลักคุณธรรม	๓.๖๘	๑.๐๖๖	มาก
๓	นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและเพื่อน ๆ เสมอ นักเรียนกล้าแสดงออกต่อหน้าครู อาจารย์และเพื่อน ๆ	๓.๓๖	๐.๙๔๓	มาก
๔	ในทางที่ดี นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อพ่อแม่และครูอาจารย์ทั้งต่อหน้า และลับหลัง	๓.๗๒	๐.๙๑๘	มาก
๕	นักเรียนกล้ายอมรับผิดในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปเสมอ	๓.๘๕	๐.๙๐๕	มาก
๖	นักเรียนเก็บสิ่งของผู้อื่นได้แล้วนำไปมอบให้ครูส่งคืนเจ้าของ	๓.๒๓	๐.๐๒๙	มาก
๗	นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อสถานบันที่ตนเองกำลังศึกษาอยู่	๓.๘๑	๐.๙๘๔	มาก
ภาพรวมการส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต		๓.๖๙	๐.๖๓๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาให้ความสำคัญการส่งเสริมด้าน
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๐,

พิจารณารายข้อ พบว่า โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนกระทำการด้วยความซื่อสัตย์
สุจริต อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๐๙, รองลงมา คือ นักเรียนกล้ายอมรับผิดในสิ่งที่
ตนเองกระทำลงไปเสมอ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕, นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อ
พ่อแม่และครูอาจารย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๑๑ และข้อที่
มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนเก็บสิ่งของผู้อื่นได้แล้วนำไปมอบให้ครูส่งคืนเจ้าของ อยู่ในระดับ
มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๓, ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(σ) ความคิดเห็นของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา ที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความกตัญญูทเวที

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูทเวที	μ	σ	ระดับ
โรงเรียน ส่งเสริมนักเรียนแสดงความเคารพ พ่อแม่ ครู			
๑. อาจารย์	๔.๕๓	๐.๖๖๗	มากที่สุด
๒. นักเรียนช่วยเหลือ พ่อแม่ ครูอาจารย์ อย่างสม่ำเสมอ	๔.๑๒	๐.๘๐๗	มาก
นักเรียนนำข้อคิดของพ่อแม่ ครูอาจารย์ มาเตือนตนเอง			
๓. เสมอ	๔.๒๑	๐.๘๑๒	มาก
นักเรียนเชื่อฟังคำสอนของพ่อ แม่ ครูอาจารย์ และผู้มี			
๔. พระคุณ	๓.๙๒	๐.๙๖๒	มาก
นักเรียนทำให้พ่อแม่ ครูอาจารย์ ได้ภาคภูมิใจในการ			
๕. กระทำของตน	๓.๙๐	๐.๙๑๐	มาก
นักเรียนตอบแทนผู้มีพระคุณด้วยการตั้งใจเรียนและทำ			
๖. หน้าที่ของตนให้ดี	๔.๒๗	๐.๘๖๗	มาก
นักเรียนรักษาเกียรติ และนำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัวด้วย			
๗. การทำความดี	๔.๒๓	๐.๘๔๙	มาก
นักเรียนรู้สึกภูมิใจตนเองที่ได้แสดงความกตัญญูต่อผู้มี			
๘. พระคุณ	๔.๕๑	๐.๗๒๐	มากที่สุด
ภาพรวมการส่งเสริมด้านความกตัญญูทเวที	๔.๒๑	๐.๕๙๖	มาก

จากตารางที่ ๔. ๙ พบว่า นักเรียนระดับ ประถมศึกษา ให้ความสำคัญการส่งเสริม
ด้านด้านความกตัญญูทเวที โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๑,

พิจารณารายข้อ พบว่า โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนแสดงความเคารพ พ่อแม่ ครู
อาจารย์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๓, รองลงมา ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก คือ
นักเรียนรักษาเกียรติ และนำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัวด้วยการทำความดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๑,
นักเรียนตอบแทนผู้มีพระคุณด้วยการตั้งใจเรียนและทำหน้าที่ของตนให้ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
๔.๒๗, นักเรียนรักษาเกียรติและนำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัวด้วยการทำความดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
๔.๒๓, นักเรียนนำข้อคิดของพ่อแม่ ครูอาจารย์ มาเตือนตนเองเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๑,
และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือนักเรียนทำให้พ่อแม่ ครูอาจารย์ ได้ภาคภูมิใจในการกระทำของตน
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๐, ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมแต่ละด้าน พิจารณาเป็นรายข้อ โดยภาพรวม และจำแนกตามเพศ ชาย จำนวน ๑๑๙ คน และเพศหญิง จำนวน ๑๕๙ คน ค่าความแปรปรวนทางเดียว One – Way ANOVA ตามรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ ๔๑๐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย เปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ระดับประถมศึกษา แต่ละด้านพิจารณาเป็นรายข้อ โดยภาพรวม จำแนกตามเพศชาย เพศหญิง(t-test) มีดังนี้

การส่งเสริมคุณธรรม	เพศ N= ๒๗๘					
	ชาย		หญิง		Sig	t
	μ	σ	μ	σ		
๑. ส่งเสริมด้านความมีวินัย	๓.๕๕	๐.๔๒๑	๓.๕๙	๐.๕๑๖	๐.๐๙๙	๐.๖๓๖
๒. ส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ	๓.๖๐	๐.๖๖๗	๓.๗๗	๐.๕๙๕	๐.๖๕๔	๒.๑๘๓
๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต	๓.๑๘	๐.๔๔๘	๓.๐๔	๐.๔๘๖	๐.๘๒๔	๒.๕๐๕
๔. ส่งเสริมด้านความกตัญญูทวดเวท	๔.๑๓	๐.๕๙๖	๔.๒๗	๐.๕๙๑	๐.๗๔๙	๒.๐๐๑

* ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม แต่ละด้านพิจารณาเป็นรายข้อ โดยภาพรวม ๔ ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมด้านความมีวินัย , การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ , การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต , และการส่งเสริมด้านความกตัญญูทวดเวท , จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย เปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรม ระดับประถมศึกษา แต่ละด้านพิจารณาเป็นรายข้อ โดยภาพรวม และจำแนกตามอายุ ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม	SS	df	MS	f	Sig.
	๐.๖๙๗	๐.๒	๐.๓๔๘	๑.๕๕๕	๐.๒๑๒
๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย	๖๑.๔๖๗	๒๗๕	๐.๒๒๔	-	-
	๖๒.๑๖๔	๒๗๗	-	-	-
	๒.๑๕๒	๐.๒	๑.๐๗๖	๓.๑๗๗	๐.๐๘๓*
๔. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ	๙๓.๑๒๑	๒๗๕	๐.๓๓๙	-	-
	๙๕.๒๓๗	๒๗๗	-	-	-
	๐.๒๘๕	๐.๒	๐.๑๔๒	๐.๖๓๑	๐.๕๓๓
การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต	๖๒.๐๔๔	๒๗๕	๐.๒๒๖	-	-
	๖๒.๓๒๙	๒๗๗	-	-	-
๕. การส่งเสริมด้านความกตัญญูทเวที	๙๖.๔๔๐	๒๗๕	๐.๓๕๑	-	-
	๙๘.๕๓๓	๒๗๗	-	-	-
	๙๘.๕๓๓	๒๗๗	๐.๒๕๘	๑.๖๔๑	๐.๑๙๘

* ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑ ๑ พบว่า ผลการ เปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัด กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมระดับประถมศึกษาแต่ละด้าน จำแนกตาม อายุ นักเรียน ระหว่างอายุ นักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบ นักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อ การส่งเสริมด้านความมีวินัย , การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ , การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต , และ การส่งเสริม ด้านความกตัญญูทเวที ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๕, การส่งเสริมคุณธรรม ด้านความมีวินัยนักเรียนมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย เปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรม ระดับประถมศึกษา แต่ละด้านพิจารณาเป็นรายข้อ โดยภาพรวม ตามระดับ การศึกษา ความแปรปรวนทางเดียว One-way Analysis of Variance: ANOVA) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การส่งเสริมคุณธรรม	แหล่งข้อมูล	SS	df	M S	f	Sig.
การส่งเสริมด้านความมีวินัย	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๑๔	๐.๒	๐.๗๐๗	๓.๒๐๑	๐.๐๔๒*
	ภายในกลุ่ม	๖๐.๗๔๙	๒๗๕	๐.๒๒๑	-	-
	รวม	๖๒.๑๖๔	๒๗๗	-	-	-
การส่งเสริมด้านความ รับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๒.๗๕๖	๐.๒	๑.๓๗๘	๖.๓๖๑	๐.๐๑๒*
	ภายในกลุ่ม	๕๙.๕๗๓	๒๗๕	๐.๒๑๗	-	-
	รวม	๖๒.๓๒๙	๒๗๗	-	-	-
การส่งเสริมด้านความ ซื่อสัตย์สุจริต	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๐๙	๐.๒	๐.๑๕๔	.๓๘๖	๐.๖๘๐
	ภายในกลุ่ม	๑๑๐.๐๗๕	๒๗๕	๐.๔๐๐	-	-
	รวม	๑๑๐.๓๘๔	๒๗๗	-	-	-
การส่งเสริมด้านความ กตัญญูกตเวที	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๔๙	๐.๒	๐.๓๒๕	๐.๙๑๒	๐.๕๓
	ภายในกลุ่ม	๙๗.๘๘๔	๒๗๕	๐.๓๕๖	-	-
	รวม	๙๘.๕๓๓	๒๗๗	-	-	-

* ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ผลการ เปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรม ระดับประถมศึกษา แต่ละด้าน จำแนกตาม อายุ ๔ ด้านจำแนกตามระดับ การศึกษาทั้งนักเรียนชายและนักเรียน พบว่า การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต , และ การ ส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที นักเรียนมีความคิดเห็นต่อที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับ นัยสำคัญที่ ๐.๐๕, การส่งเสริมด้านความมีวินัย นักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีระดับ นัยสำคัญที่ ๐.๔๒,และการส่งเสริมด้านความรับผิดชอบต่อ นักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่าง มีระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๒

ตารางที่ ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย เปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดการกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรมระดับประถมศึกษาแตกต่างรายคู่ ด้านการมีวินัย ตามวิธี LSD (Lease significance difference) รายละเอียดต่อไปนี้

การส่งเสริมด้านความมีวินัย	ระดับชั้นการเรียนรู้		
	ป.๔	ป.๕	ป.๖
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๐.๑๑๘*	-	-
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	-	๐.๐๗๕*	-
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	-	-	๐.๑๙๓

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ ผลการเปรียบเทียบข้อมูลความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อการจัดการกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔, ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีความคิดเห็นต่อการจัดการกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ด้านการมีวินัย ในระดับชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีความคิดเห็นต่อการจัดการกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ด้านวินัย ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๕ การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมระดับประถมศึกษา ความแตกต่างรายคู่ ระดับชั้นเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ตามวิธี LSD ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต	ระดับชั้นการเรียน		
	ป.๔	ป.๕	ป.๖
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๐.๐๔๘*	-	-
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	-	๐.๒๑๙*	-
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	-	-	๐.๒๑๙*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ ผลการเปรียบเทียบข้อมูลความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔, ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ในระดับชั้นเรียน ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๕ การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมระดับประถมศึกษา จำแนกตามอายุ ด้านความรับผิดชอบ LSD ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ	ตามอายุ		
	ป.๔	ป.๕	ป.๖
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๐.๒๒๔*	-	-
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	-	๐.๓๓๓*	-
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	-	-	๐.๑๐๙*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ผลการเปรียบเทียบข้อมูลความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ , ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ , และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖, มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตอนที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สัมภาษณ์ครูและนักเรียนจาก ข้อเสนอแนะแนวทาง
จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม นักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ของนักเรียนแต่ละด้าน มีดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย พบว่า นักเรียน ควรปฏิบัติตนตามข้อบังคับของ
โรงเรียนเข้าชั้นการเรียนตรงเวลา และนักเรียนทุกคนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนด้วยความ
เรียบร้อยมีการแต่งกายสุภาพและเคารพธงชาติก่อนเข้าเรียนโดยความพร้อมเพรียงกันละทิ้งขยะ
ลงในถังที่โรงเรียนจัดไว้ให้อย่างมีระเบียบ

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ พบว่า โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรับผิดชอบ
ในหน้าที่ของตนเองเสมอ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ มาการส่งเสริมให้
นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามวัฒนธรรมไทย ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความเคารพธงชาติก่อนเข้า
เรียนประจำ นักเรียนกล้ารับผิดชอบเมื่อตนเองกระทำผิดประพฤติตนเป็นคนตรงต่อเวลา รู้จักแก้ไข
ปรับปรุงตนเองเมื่อปฏิบัติผิดระเบียบของโรงเรียน

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต พบว่า โรงเรียนส่งเสริมด้วยความซื่อสัตย์
สุจริตประพฤติตนตามหลักคุณธรรม ซื่อสัตย์ต่อตนเองและเพื่อน ๆ เสมอ กล้าแสดงออกต่อ
หน้าครู อาจารย์และเพื่อน ๆ ซื่อสัตย์ต่อพ่อแม่และครูอาจารย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง
กล้ายอมรับผิดในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปเสมอและเก็บสิ่งของผู้อื่นได้แล้วนำไปมอบให้ครูส่งคืน
เจ้าของมีความซื่อสัตย์ต่อสถาบันที่ตนเองกำลังศึกษาอยู่

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที พบว่า โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนแสดง
ความเคารพ พ่อแม่ ครูอาจารย์ ช่วยเหลือ พ่อแม่ ครูอาจารย์ นำข้อคิดของพ่อแม่ ครูอาจารย์
มาเตือนตนเองเสมอ มีการตอบแทนผู้มีพระคุณด้วยการตั้งใจเรียนและทำหน้าที่ของตน เองที่ดี
และนำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัวและภูมิใจตนเองที่ได้แสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ดังตารางที่ ๑๖

ดังตารางที่ ๑๖ แนวทางการส่งเสริมคุณธรรม

หลักการส่งเสริม	แนวทางการส่งเสริมคุณธรรม	N=)๒๗๘	
		NO	%
การส่งเสริม ด้านความมีวินัย	๑. ส่งเสริมการปฏิบัติตนตามข้อบังคับของโรงเรียนก่อนเข้า ชั้นเรียนและช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนด้วยความ เรียบร้อยมีการแต่งกายสุภาพ	๒๒	๗.๙๑
	๒. ส่งเสริมการแสดงความเคารพชาติก่อนเข้าเรียนมีวินัย ในการทิ้งขยะลงในถังที่โรงเรียนจัดไว้ให้อย่างมีระเบียบ	๑๓	๔.๖๗
การส่งเสริมด้าน ความรับผิดชอบ	๑. ควรมีการ ส่งเสริมให้นักเรียนรับผิดชอบในหน้าที่ของ ตนเอง รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	๓๒	๑๑.๕๑
	๒. การส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามวัฒนธรรม ไทย กล้ารับผิดชอบเมื่อตนเองกระทำผิดเป็นคนตรงต่อเวลา รู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเองเมื่อปฏิบัติผิดระเบียบของ โรงเรียน	๒๔	๘.๖๓
การส่งเสริมด้าน ความซื่อสัตย์สุจริต	๑. ส่งเสริม การประพฤติตนตามหลักคุณธรรม มีซื่อสัตย์ ต่อตนเองและเพื่อน ๆ	๒๑	๗.๕๕
	๒. ส่งเสริมการแสดงออก กล้าในสิ่งที่ ต้องเมื่อเด็ก เก็บ สิ่งของผู้อื่นได้แล้วนำไปมอบให้ครูส่งคืนเจ้าของ	๔๐	๑๔.๓๘
การส่งเสริมด้าน ความกตัญญูกตเวทิต	๑. ส่งเสริม ให้นักเรียน แสดงความเคารพ พ่อแม่ ครู อาจารย์ ช่วยเหลือพ่อแม่ ครูอาจารย์ นำข้อคิดพ่อแม่ ครูอาจารย์ มาเตือนตนเองเสมอ	๔๕	๑๖.๑๖
	๒. ส่งเสริมเรียนรู้การ ตอบแทนบุญคุณต่อผู้มีพระคุณ ด้วย การ ทำหน้าที่ของตน เองที่ ดีและนำชื่อเสียงมาสู่ ครอบครัว	๓๕	๑๒.๕๘

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน ๒๗๘ คน จากการศึกษาปัจจัยทางด้านตัวแปรทั้ง ๔ ด้าน ประกอบด้วย การส่งเสริมด้านความมีวินัย การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์ สุจริต และการส่งเสริมด้านความกตัญญูทดแทน

โดยมีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัย จากนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดโรหิตย์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๕.๑ สรุปอภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน ๒๗๘ คน และเก็บเครื่องมือวิจัยกลับมาได้ทั้งหมดจำนวน ๒๗๘ คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยเป็นแบบสอบถามชุดเดียวกันทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๐๖

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานสภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ สถานสภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นหญิง จำนวน ๑๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๒ และรองลงมา เป็นชาย จำนวน ๑๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘, นักเรียนระดับประถมศึกษา มีอายุระหว่าง ๑๑ ปี จำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐๐ รองลงมา มีอายุระหว่าง ๑๒ ปี จำนวน ๑๒๑ คน คิดเป็น ร้อยละ ๓๖.๓๐ และอายุ ๑๓ ปีขึ้นไป จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐๐, นักเรียนส่วนมากกำลังศึกษาอยู่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๓ และรองลงมา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๖ และประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑,และอาชีพของผู้ปกครอง นักเรียนส่วนมากเป็นพนักงานบริษัท จำนวน ๑๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๕๑ รองลงมา เป็นพนักงาน

รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๔๑, เป็นข้าราชการ จำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖, ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘ อื่นๆ จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๙

๕.๑.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยภาพรวม ๔ ด้าน อยู่ในระดับมากได้แก่ การส่งเสริมด้านความมีวินัย การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต และการส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวทีก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวทีก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือการส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก การส่งเสริมด้านความมีวินัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก, และการส่งเสริมด้านความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามลำดับ

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาให้ความสำคัญการส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีวินัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและรายข้อ ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีลักษณะเด่น ๓ ข้อแรก ได้แก่ นักเรียนระดับ ประถมศึกษา ให้ความสำคัญการเข้าแถวตามระเบียบของโรงเรียนทุกวันที่มีการเรียนการสอน รองลงมา คือ นักเรียนปฏิบัติตามข้อบังคับของโรงเรียนชัดเจน, นักเรียนทุกคนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนด้วยความเรียบร้อย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนเข้าแถวซื้ออาหารกลางวันด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ พบว่า นักเรียนระดับ ประถมศึกษา ให้ความสำคัญการส่งเสริมคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และรายข้อทุกข้อ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก และ๓ ข้อแรกมีลักษณะเด่น คือ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความเคารพชวาทีก่อนเข้าเรียนทุกวัน รองลงมา คือ นักเรียนกล้ารับผิดชอบเมื่อตนเองกระทำความผิดกฎของโรงเรียน โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามวัฒนธรรมไทยและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเองเมื่อนักเรียนปฏิบัติผิดระเบียบของโรงเรียนตามลำดับ

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต พบว่า นักเรียนระดับ ประถมศึกษา ให้ความสำคัญ การส่งเสริม คุณธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก รายข้อทุกข้อ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนกระทำการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตรองลงมา คือนักเรียนกล้ายอมรับผิดในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปเสมอ นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อพ่อแม่และครูอาจารย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนเก็บสิ่งของผู้อื่นได้แล้วนำไปมอบให้ครูส่งคืนเจ้าของ ตามลำดับ

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที พบว่า นักเรียนระดับ ประถมศึกษาให้ความสำคัญการส่งเสริมคุณธรรมด้านความกตัญญูกตเวที โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และรายข้อ พบว่า โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนแสดงความเคารพ พ่อแม่ ครูอาจารย์ อยู่ในระดับมากที่สุด และรองลงมา ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากคือ นักเรียนรักษาเกียรติ และนำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัวด้วยการทำความดี นักเรียนตอบแทนผู้มีพระคุณด้วยการตั้งใจเรียนและทำหน้าที่ของตนให้ดี, นักเรียนนำข้อคิดของพ่อแม่ ครูอาจารย์ มาเตือนตนเองเสมอ , และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ นักเรียนทำให้พ่อแม่ ครูอาจารย์ ได้ภาคภูมิใจในการกระทำของตน, ตามลำดับ

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล เปรียบเทียบความคิดเห็น ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมโดยภาพรวม ๔ ด้าน จำแนกตามเพศ คือ เพศชาย จำนวน ๑๑๙ คน และเพศหญิง ๑๕๙ คน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA มีดังนี้

ผลเปรียบเทียบสภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับ ประถมศึกษา โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๔ ด้าน พิจารณารายข้อ โดยภาพรวม จำแนกตาม

เพศ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม แต่ละด้าน พิจารณา เป็นรายข้อ โดยภาพรวม ๔ ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมด้านความมีวินัย , การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ , การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต , และการส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที , นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๕

อายุ พบ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมระดับประถมศึกษา แต่ละด้าน นักเรียนว่ามีความคิดเห็นต่อ การส่งเสริมด้านความมีวินัย , การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ , การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต , และการส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวทีไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๕, การส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีวินัยนักเรียนมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ ๐.๔๓

ระดับการศึกษา พบว่า ผลการ เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมระดับประถมศึกษาแต่ละจำแนกตามระดับ การศึกษา พบว่า การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต , และการส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที นักเรียนมีความคิดเห็นต่อที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๕, การส่งเสริมด้านความมีวินัย นักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ ๐.๔๓,และการส่งเสริมด้านความรับผิดชอบนักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๒

๕.๑.๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะแนวทาง มีดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย ควรจัดนิทรรศการในด้านความมีวินัยให้มากขึ้น และต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมการมีวินัยให้เกิดขึ้นในตัว ของนักเรียนเองอย่าง น้อยภาคการศึกษา

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ ควรส่งเสริมให้นักเรียนรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองเสมอ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตาม วัฒนธรรมไทย กล้ารับผิดชอบเมื่อตนเองกระทำผิดประพฤติตนเป็นคนตรงต่อเวลารู้จักแก้ไขปรับปรุง ตนเอง เมื่อปฏิบัติผิดระเบียบของโรงเรียน

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ควรปลูกฝังนักเรียนให้เห็นถึง ประโยชน์ของคุณธรรมเพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกแก่นักเรียนให้เห็นถึงประโยชน์ของคุณธรรม

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที ควรปลูกฝังให้นักเรียนได้รับรู้ถึง ความกตัญญูกตเวที ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

๕.๒ การอภิปรายผล

ผลการศึกษา เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปา โรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร พบ มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย อยู่ในระดับมาก ที่ได้ผลอย่างนี้ เพราะว่า นักเรียน ระดับประถมศึกษา มีวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีระเบียบในตนเอง มากขึ้นการเข้าร่วมกิจกรรมการแต่งกายอย่างถูกต้องตามวัฒนธรรมไทยปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัย **รมิตา กรรณิการ์** ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมวินัยใน ตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน จังหวัดนนทบุรี พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีบทบาทมากที่สุดได้แก่ด้านการวางแผน ส่วนอีก ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการกระตุ้นและแรงจูงใจ ด้านการประสานงาน ด้านการ ประเมินผลอยู่ในระดับมาก

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก เพราะว่า นักเรียนกล้ารับผิดชอบ เมื่อตนเองกระทำ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามวัฒนธรรมไทยและรู้จัก แก้ไขปรับปรุงตนเองสอดคล้องกับ **ลิตเทรลล์ (Littrell)** แห่งมหาวิทยาลัยมิสซูรี โคลัมเบีย ได้ ได้ศึกษาเรื่อง เกี่ยวกับการควบคุมพฤติกรรมและวินัยของนักเรียนว่าห้องเรียนที่ครูใช้วิธีการ ควบคุมนักเรียนอย่างเคร่งครัดจะไม่มีผลอย่างแท้จริงต่อการมีวินัยของนักเรียน นักเรียนชอบครู ที่ให้การช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าครูที่ควบคุมนักเรียนให้อยู่ในวินัยอย่างเคร่งครัดในการรักษา วินัยของนักเรียนจะไม่มี ความแตกต่างกันระหว่างครูที่ช่วยเหลือนักเรียนและครูที่มีมนุษย

สัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน และในเรื่องการดูแลความประพฤติของนักเรียน ปรากฏว่า ครูที่ละเลยกับครูที่มีความเคร่งครัดอย่างมากจะไม่มีผลต่อการรักษาวินัยของนักเรียน โรงเรียนเป็นองค์กรสำคัญมีหน้าที่พัฒนาเยาวชนของชาติ สถาบันครอบครัว โดยเฉพาะการพัฒนาด้านระเบียบวินัยโรงเรียนได้ดำเนินการปลูกฝังระเบียบวินัยให้แก่นักเรียนมาเป็น ระยะเวลาอันยาวนาน

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมาก เพราะความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่ดี และเห็นว่าคุณค่าความซื่อสัตย์ถือว่าเป็นสิ่งที่นักเรียนทุกคนควรปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญ เพราะแสดงถึงความบริสุทธิ์ใจการพูดโกหกต่อบิดามารดาถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัย **พระอำนาจ อุดกานโม (น้อยนิล)** ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษา พบว่า (๑) มีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านรักความเป็นไทย รองลงมาได้แก่ ด้านมีจิตสาธารณะ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมีวินัย และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านใฝ่เรียนรู้ (๒) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ (๓) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ (๔) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คือ ๑) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ได้แก่ จัดให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ทุกครั้ง, ครูต้องพยายามให้นักเรียนได้เข้าร่วมร้องเพลงชาติก่อนเข้าเรียนทุกครั้ง ๒) ด้านซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ ครูจะต้องพยายามให้นักเรียนได้ทำการบ้าน หรืองานที่มอบหมายด้วยตนเองไม่ลอกของเพื่อนมาส่ง ๓) ด้านมีวินัย ได้แก่ ครูจะต้องจัดให้นักเรียนเข้าแถวก่อนเข้าห้องเรียน และให้เดินเป็นแถวไปเรียนตามห้องทุกครั้ง ๔) ด้านใฝ่เรียนรู้ ได้แก่ โรงเรียนควรมีการจัดนิเทศการด้านวิชาการให้นักเรียนได้เข้าร่วม ๕) ด้านอยู่อย่างพอเพียง ได้แก่ โรงเรียนควรมีโครงการที่เกี่ยวกับการออมเงิน เพื่อฝึกการใช้จ่ายเงินของนักเรียน ๖) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ได้แก่ ครูต้องมีกิจกรรมเสริมการสอนที่มอบหมายงานให้เด็กได้ทำงานส่ง ๗) ด้านรักความเป็นไทย ได้แก่ ครูจะต้องสอนให้เด็กรู้จักการไหว้ผู้ใหญ่ และไหว้กันและกัน ๘) ด้านมีจิตสาธารณะ ได้แก่ ครูต้องพานักเรียนเข้าร่วมช่วยทำงานให้กับสังคม

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที อยู่ในระดับมากแสดงถึงการตอบแทนบุคคลที่มีพระคุณต่อตนเองการกตัญญูต่อพ่อแม่ และการตั้งใจเรียนและทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์จะทำให้ตนเองพัฒนาไปอีกขั้นของความกตัญญูสอดคล้องกับ**พระครูประโชติจันทวิมล (นาม จันทโชโต)** ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรีมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียน

นวมินทรราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทรราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนนวมินทรราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบค่าที (T-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance : F-test) ผลการวิจัย พบว่า ๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทรราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย และด้านความซื่อสัตย์ ๒. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทรราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามเพศและระดับชั้นเรียน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕, ๓. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทรราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านนี้เป็นพิเศษ เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขันและแรงรีบ จึงทำให้พฤติกรรมของเด็กได้รับอิทธิพลจากสภาพการณ์ดังกล่าว

ผลที่ได้รับจากการวิจัย เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียน วัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่สอนที่เป็นรูปธรรม สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนได้ในระดับหนึ่ง ครู พ่อแม่ และผู้ปกครองเป็นต้นแบบความประพฤติที่ดี

ตอนที่ ๓ วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม แต่ละด้าน พิจารณา เป็น รายข้อโดยภาพรวม ๔ ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมด้านความมีวินัย , การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ , การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต, และการส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวทีย,จำแนกตามเพศ ชาย และหญิง ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๕

ตอนที่ ๔ แนวทางการส่งเสริมคุณธรรม มีดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย ควรจัดนิทรรศการในด้านความมีวินัยให้มากขึ้น และต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมการมีวินัยให้เกิดขึ้นในตัวของนักเรียนเองอย่างน้อยภาค การศึกษา

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ ควรส่งเสริมให้นักเรียนรับผิดชอบในหน้าที่ ของตนเองเสมอ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตาม วัฒนธรรมไทย กล่าวรับผิดชอบเมื่อตนเองกระทำผิดประพฤติตนเป็นคนตรงต่อเวลา รู้จักแก้ไข ปรับปรุงตนเอง เมื่อปฏิบัติผิดระเบียบของโรงเรียน

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ควรปลูกฝังนักเรียนให้เห็นถึงประโยชน์ ของคุณธรรมเพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกแก่นักเรียนให้เห็นถึงประโยชน์ของคุณธรรม

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที ควรปลูกฝังให้นักเรียนได้รับรู้ถึงความ กตัญญูกตเวที ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียน วัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร และข้อเสนอแนวทาง มีดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเป็นเชิงนโยบาย

๑.๑ การส่งเสริมด้านความมีวินัย

- ๑) พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านวินัยนักเรียน
- ๒) ควรจัดสรรงบประมาณ สนับสนุน เพิ่มเติมเพื่อให้ บุคลากร ทาง โรงเรียนได้นำไปจัดซื้ออุปกรณ์เพื่อนำมาดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมด้านวินัย
- ๓) ควรมีการพัฒนายกระดับบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การจัด กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและนำข้อมูลการจัดกิจกรรมไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนา

๑.๒ การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ

- ๑) ระบบการส่งเสริมให้นักเรียนรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง
- ๒) การเสริมแรงจูงใจนักเรียนด้านความรับผิดชอบ
- ๓) ส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามวัฒนธรรมไทย

๒.๓ การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต

- ๑) รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมเพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกแก่นักเรียน
- ๒) พัฒนารูปแบบการเสริมแรงจูงใจด้านคุณธรรม

๒.๔ การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที

- ๑) ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ
- ๒) ศึกษาเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม
- ๓) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านต่าง ๆ และนำข้อมูลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- ๑) การศึกษา พัฒนารูปแบบ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ด้านวินัยที่เกี่ยวข้องกับปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเชิงลึก
- ๒) การศึกษาการพัฒนากระบวน การถ่ายโอนความรู้ คุณธรรม ด้านความรับผิดชอบแก่นักเรียนในสถานศึกษา
- ๓) การศึกษาแผนการพัฒนาคุณธรรมตามแผนพัฒนาภายในสถานศึกษาเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโดยการอบรมครูในเชิงปฏิบัติ
- ๔) ศึกษาพัฒนา บทบาทและหน้าที่ของครูอาจารย์ ด้านการจัดการเรียนการสอนด้านคุณธรรมระดับสถานศึกษาในเชิงลึก

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ข้อมูลทฤษฎีภูมิ

(๑) หนังสือ :

- กรมวิชาการ. การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๒.
- _____ . โครงการทดลองหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อการเรียนการสอน จริยธรรม, กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ, ๒๕๕๓.
- กองวิชาการ. วัฒนธรรมชาวพุทธ, แคลิฟอร์เนีย : มหาวิทยาลัยธรรมกาย, ๒๕๕๐.
- กรมการศาสนา. การจัดจริยศึกษาในโรงเรียน, กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๕๔.
- เจียรนัย ทรงชัยกุล. พฤติกรรมวัยรุ่น, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.
- จุฑาทิพย์ เปี่ยมประถม. “จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา”, **ปริญญานิพนธ์ กศ.ด.** , (การ บริหารการศึกษา), ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๕.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. **จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา**, กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๔.
- เดโช สวานานนท์. **จิตวิทยาทั่วไป**, กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๐.
- ทิตินา แคมมณี. **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**, กรุงเทพมหานคร :ด้านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๗.
- ธรรมรส โชติคุณุชร. “การบริหารแบบมีส่วนร่วม”, ใน **ประมวลสารชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา**, นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๐.
- บุญมี แทนแก้ว. **จริยธรรมกับชีวิต**, กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๑.
- ทิตินา แคมมณี. **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**, กรุงเทพมหานคร : สมชายการพิมพ์, ๒๕๕๔.
- พระราชวรมุณี (ประยุทธ์ ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์** **เพิ่มศัพท์และปรับปรุง**, กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๗.
- พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต). **ทิศทางการศึกษาไทย** , กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

- พระเทพคุณาภรณ์. (โสภณ โสภณจิตฺโต ป.ธ.๙), **ศีลธรรม ธรรมะวันหยุด**,
เจ้าอาวาสวัดเทวราชกุญชรวิหาร, www.watdevaraj.com. [ฉบับที่ ๗๙๖๘
ข่าวสดรายวัน],
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). **พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสตร์ ชุดคำวัด**
กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๕๖.
- พระพรหมคุณาภรณ์, (ป.อ. ปยุตฺโต). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์**.
(ชำระเพิ่มเติม ช่วงที่๑/ยุคที่), โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- _____. (ป.อ. ปยุตฺโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ : มัชฌิมธรรมเทศนา/
มัชฌิมาปฏิปทาหรือกฎธรรมชาติ และคุณค่าสำหรับชีวิต**
กรุงเทพมหานคร, เป็นมงคลวาระที่ พลโทวศิน อิศรางกูร ณ อยุธยา มีอายุครบ
๘๔ ปี : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- _____. (ป.อ. ปยุตฺโต), **ธรรมนุญชีวิตพุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม**, กรุงเทพมหานคร :
มูลนิธิบรรจรงสนธิและสหปฏิบัติ, ๒๕๕๖.
- _____. (ป.อ. ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม**, บริษัท พิมพ์สวย
จำกัด, ๒๕๕๖.
- นฤมล โอสถานุเคราะห์. **แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาในสถาบัน
อุดมศึกษา (ตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, ๒๕๔๓.**
ยุศตรี อาริยะ. **โลกาภิวัตน์กับ Good Governance ในธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคม**,
กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิถิทรศน์, ๒๕๕๖.
- รุจิร ภูสาระ และคณะ. **แบบเรียนแนวหน้า ชุดพัฒนากระบวนการหลักสูตรใหม่ สังกัดกรม
สามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร” จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.**
- โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี ๑ อุดรธานี. **คู่มือจัดกิจกรรมที่ปรึกษานักเรียน**, อุดรธานี :
โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี ๑ อุดรธานี, ๒๕๔๒.
- เลิศพร ภาระสกุล. **“การอบรมระเบียบสังคมของเยาวชนในประเทศไทย”**, เยาวชนไทย,
กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๖.
- วิจิตร สีนสิริ. **“เราจะสอนจริยธรรมกันอย่างไร”**, เอกสารประกอบการสัมมนาอาจารย์เพื่อการ
พัฒนาจริยธรรม, กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๕๓ .
- ศชานินทร์ กรัยวิเชียร องคมนตรี, **ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ**. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์
พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๑.
- สมเกียรติ ปติฐพร และคณะ. **แบบฝึกหัดพัฒนาความคิด ๓๐๔๙ พระพุทธศาสนา**,
กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๔๐.
- สด แดงเอียด. **คู่มือการดำเนินงานหน่วยเผยแพร่ศีลธรรม**, สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๐.

สมชาย ฐานวุฑโฒ. มงคลชีวิต ๓๘ ประการ ฉบับท้าวหน้า, จัดพิมพ์โดย คณะกรรมการ
การศึกษา การศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม วุฒิสภา, ๒๕๓๐.

สุชา จันทร์เอม. จิตวิทยาในห้องเรียน, ภาคจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทร์
เกษม กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๑.

สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, **คู่มือระบบพัฒนาศีลธรรม
คุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค.
ลาดพร้าว, ๒๕๕๓.

อดิศักดิ์ โพธารามิก. **ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การลงโทษนักเรียนและนักศึกษา
พ.ศ. ๒๕๔๘**, กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา, ๒๕๔๘.

อารีย์ พันธุ์มณี. **การพัฒนาบุคลิกภาพ**, กรุงเทพมหานคร : ทิพย์สุวรรณ, ๒๕๔๙.

(๒) วิทยานิพนธ์ :

กัลยา ศรีปาน. “ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศ
อนุสรณ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ”,
วิทยานิพนธ์. การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๖.

จักรพงษ์ นิลพงษ์. “การศึกษาจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ”,
วิทยานิพนธ์. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร,
๒๕๔๓.

ชุลีพร รัตน์เจริญธรรม. “การศึกษาจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,**
บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๗.

ณรงค์ ศิลารัตน์. “ศึกษาพฤติกรรม มเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด
นครศรีธรรมราช”, **วิทยานิพนธ์. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย :**
มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔.

นลินี นุศย์จิตะ. “แนวทางการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย :**
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓.

บุญหนา จิมานัง, และ ฤดี แสงเดือนฉาย. “**การประเมินประสิทธิภาพการสอนของ
พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙**”,
รายงานการวิจัย สำนักวิชาการ, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น, พ.ศ. ๒๕๕๑.

- ปีติ ประยูรเรือง. “ การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียน
พินายสามัคคี ๑ อำเภอพินาย จังหวัดนครราชสีมา”, **การศึกษาค้นคว้าอิสระ,
กศ.ม.,** มหาสารคามบัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗.
- ปิยนันท์ ภิรมย์ไกรภักดิ์. “การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์.** ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต,
บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖.
- พระมหาลิขิต รัตนวีสี. “คุณธรรมกับการพัฒนานักเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา”, **สารนิพนธ์พุทธ
ศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย :** มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
๒๕๕๐.
- พระสถิต มหาลาโภ (ศรีเมือง). “การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียนวิถิปุทธ : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนม่วง ตำบลศิลาอำเภอมือง
จังหวัดขอนแก่น” **ปริญญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.**
- พระสถิต มหาลาโภ. “การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิปุทธ :
กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนม่วง ตำบลศิลาอำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น”
**ปริญญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.**
- พระมหาอนันต์ อมโร (สุฤทธิ์). “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพระสอนศีลธรรมโรงเรียน
สมุทรปราการ อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ **ปริญญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.(บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๒๕๕๕.**
- พระมหาไชยา ขยสิทธิ (แสนแสนยา). “ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของครูและนักเรียน
ที่มีต่อพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษา”, **วิทยานิพนธ์. พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต
(พระพุทธศาสนา), บัณฑิตวิทยาลัย :** มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
๒๕๔๗.
- พระมหาสมชาย ธมมวโร. “การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอน
วิชาพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน และครูประจำการ
ในโรงเรียนเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์.พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต,
บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.**
- พระมหาประยอม กลยาโณ (ล่อมไมล์). การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียน อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา **ปริญญาโท. การศึกษามหาบัณฑิต,
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๙.**

- พระครูสมุห์สุภวัฒน์ ชุตินฺธโร (ทองสุข). “บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒”, **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- พระภาวนาวิริยคุณ. **มงคลชีวิต ๓๘ ประการ ฉบับทางก้าวหน้า**, จัดพิมพ์โดย คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา.
- พระครูบวรภิกขิตฺต (รอดทิม). การพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา-สมุทรปราการ), **ปริญญานิพนธ์**. การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๙.
- พระปิยะ ปิยะมโหม (เมฆแสน). “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูประจำการและครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมืองแพร่”, **วิทยานิพนธ์**. พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- รัตน์มณี เข้มเวียง. “การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาสีนวน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น”, **ปริญญานิพนธ์**. การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ๒๕๔๙.
- รมिता กรรณิการ์. “บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษา, สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์**. ครุศาสตรมหาบัณฑิต : สถาบันราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๘.
- รัตนกร วงศ์ศรี “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาโรงเรียนลำปางพณิชยการและเทคโนโลยี จังหวัดลำปาง” **งานวิจัย**, พณิชยการและเทคโนโลยี, ๒๕๕๐,
- ศกวรรณ ทักษะพยัคฆ์. “การปลูกฝังความรู้และคุณธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณี กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ชั้นปีที่ ๕-๖” **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.
- สิทธิธิต คำวรรณ. “บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๑.
- สุเทพ ยงยุทธ. “ศึกษาจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา ๔ สังกัดกรมอาชีวศึกษา”, **วิทยานิพนธ์**. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๔.

สุพัตรา เลิศประเสริฐรัตน์. “การศึกษาพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนของครู อาจารย์ เพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.) วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, วิทยานิพนธ์. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔.

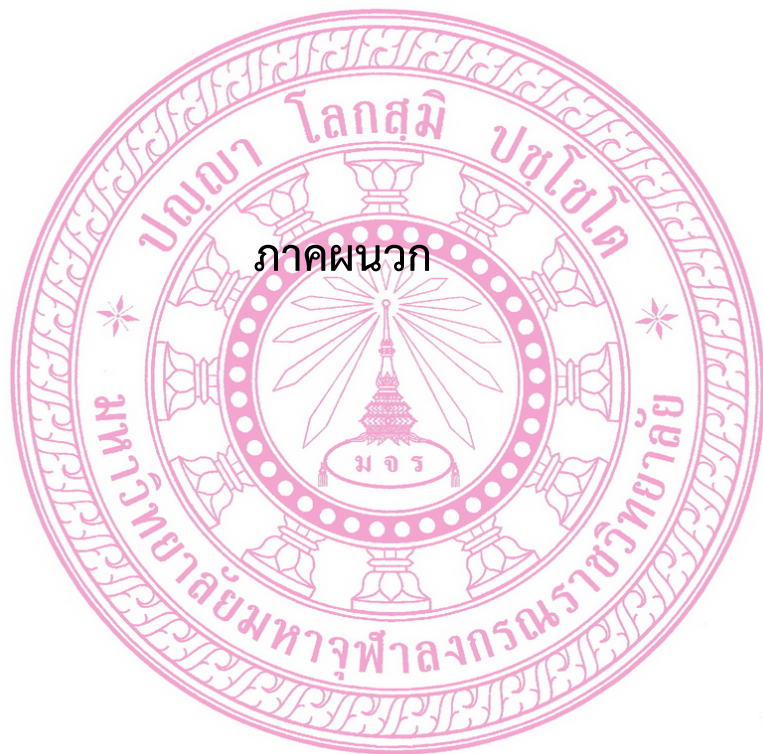
สุชาติ น้าประสานไทย. “การศึกษาวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ”, วิทยานิพนธ์. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคาแหง ๒๕๕๔.

(๓) ภาษาต่างประเทศ :

Dennes M. Littrell, “Teachers Pupil Control Ideology Pupil Control Behavior and Student Disciplin,” Dissertation Abstracts International 41 (May 1981) : 4568 .Dzivhani, Makwarela David, “The Role of Discipline in School and Classroom Management :A Case Study,” Dissertation Abstracts International, 40(4) : 842-A ; August, 2002.

Gamer, Kim Monique, “Examining the Roles of Middle School Personnel in the Construction of Effective discipline Management,” Dissertation Abstracts International, 64(12) : 4427-A ; June, 2004.

Tucker, Gina Marie, “Bermuda High School Student, Teacher,” Parent and Administrator Perceptions of the Causes of Misbehavior, Dissertation Abstracts International, 59 (7) : 2290-A : January, 1999.

ภาคผนวก

ภาคผนวก (ก)
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียน
วัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำไปประกอบการศึกษาวิจัย เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔,๕,๖ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถาม และแบบสอบถามนี้มีประโยชน์ในการทำวิจัยอย่างมาก จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดกรอกข้อมูลแบบสอบถามทุกข้อและแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น แต่ข้อมูลจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา และแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ ๓ แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์ครูและนักเรียน

ให้นักเรียนตอบทุกข้อคำถามและตอบของนักเรียนจะถูกเก็บเป็นความลับจะไม่มีผลเสียหายต่อตัวนักเรียนและโรงเรียนแต่อย่างใด และเมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จแล้วกรุณาตรวจสอบอีกครั้งว่า นักเรียนได้ตอบครบทุกข้อแล้วหรือไม่แบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อเท่านั้น จะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และ นำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยหวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดีและขอใจในความร่วมมือจากนักเรียนทุกคน

พระครูสมุห์ศรัณย์ ปญญาวิโร (ทำนุ)
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

๑. เพศ

- ชาย
 หญิง

๒. อายุ

- ๗-๑๐ ปี
 ๑๑ ปี
 ๑๓ ปี ขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

- ชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ ๔
 ชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ ๕
 ชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ ๖

๔. อาชีพของผู้ปกครอง

- ข้าราชการ
 พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 พนักงานบริษัท
 ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 อื่นๆ.....

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดอ่านคำถามแต่ละข้อโดยละเอียด แล้วพิจารณาว่าโรงเรียนที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่มีการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุดเพียงช่องเดียว โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

๕ หมายถึง มีความคิดเห็นมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความคิดเห็นมาก

๓ หมายถึง มีความคิดเห็นปานกลาง

๒ หมายถึง มีความคิดเห็นน้อย

๑ หมายถึง มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

ข้อ	การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
	๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย					
๑	นักเรียนปฏิบัติตามข้อบังคับของโรงเรียนชัดเจน					
๒	นักเรียนเข้าแถวตามระเบียบของโรงเรียนทุกวันที่มีการเรียนการสอน					
๓	นักเรียนเข้าห้องเรียนตรงเวลาเสมอตามกฎระเบียบโรงเรียน					
๔	นักเรียนทุกคนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนด้วยความเรียบร้อย					
๕	นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน					
๖	นักเรียนเคารพธงชาติก่อนเข้าเรียนทุกวันด้วยความพร้อมเพรียงกัน					
๗	นักเรียนเข้าแถวซื้ออาหารกลางวันด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
๘	นักเรียนทิ้งขยะในถังที่โรงเรียนจัดไว้ให้อย่างมีระเบียบ					
	๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ					
๑	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองเสมอ					
๒	นักเรียนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ					
๓	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามวัฒนธรรมไทย					
๔	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความเคารพธงชาติก่อนเข้าเรียนทุกวัน					
๕	นักเรียนกล้ารับผิดชอบเมื่อตนเองกระทำผิดกฎของโรงเรียน					

ข้อ	การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
	๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ (ต่อ)					
๖	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ					
๗	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนประพฤติตนเป็นคนตรงต่อเวลา					
๘	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเองเมื่อนักเรียนปฏิบัติผิดระเบียบของโรงเรียน					
	๓ . การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต					
๑	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนกระทำการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต					
๒	นักเรียนมีความประพฤติตนตามหลักคุณธรรม					
๓	นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและเพื่อน ๆ เสมอ					
๔	นักเรียนกล้าแสดงออกต่อหน้าครู อาจารย์และเพื่อน ๆ ในทางที่ดี					
๕	นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อพ่อแม่และครูอาจารย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง					
๖	นักเรียนกล้ายอมรับผิดในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปเสมอ					
๗	นักเรียนเก็บสิ่งของผู้อื่นได้แล้วนำไปมอบให้ครูส่งคืนเจ้าของ					
๘	นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อสถาบันที่ตนเองกำลังศึกษาอยู่					
	๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที					
๑	โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนแสดงความเคารพ พ่อแม่ ครูอาจารย์					
๒	นักเรียนช่วยเหลือ พ่อแม่ ครูอาจารย์ อย่างสม่ำเสมอ					
๓	นักเรียนนำข้อคิดของพ่อแม่ ครูอาจารย์ มาเตือนตนเองเสมอ					
๔	นักเรียนเชื่อฟังคำสอนของพ่อ แม่ ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณ					
๕	นักเรียนทำให้พ่อแม่ ครูอาจารย์ ได้ภาคภูมิใจในการกระทำของตน					
๖	นักเรียนตอบแทนผู้มีพระคุณด้วยการตั้งใจเรียนและทำหน้าที่ของตนให้ดี					
๗	นักเรียนรักษาเกียรติ และนำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัวด้วยการทำความดี					
๘	นักเรียนรู้สึกภูมิใจตนเองที่ได้แสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ					

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้าใจและข้อเสนอแนะของสอน คุณธรรมของ การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended)

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๓. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๓ . การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์สำหรับครู

การวิจัย เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากครูสอน ๔ คน จากปัจจัยตัวแปรทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมด้านความมีวินัย การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที ซึ่งมีผลการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ชื่อ.....นางสาว วาสนา.....นามสกุล.....ตระกูลฉวี.....

เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร”

สถานที่.....โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์.....วันที่.....๑๗.....เดือน.....กันยายน.....พ.ศ. ๒๕๕๖.....

๑. เพศ.....หญิง

๒. อายุ.....๕๖.....ปี

๓. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

การสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม มีดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย เป็นอย่างไรบ้าง

๑.๑ ควรส่งเสริมด้านการแต่งกายให้ถูกระเบียบ

๑.๒ การเข้าแถวเพื่อร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง การเข้าแถวตามลำดับ

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ เป็นอย่างไรบ้าง

๒.๑ ควรส่งเสริมหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น การเป็นกรรมการรักษาความสะอาดที่ครูมอบหมายและความรับผิดชอบต่อตนเอง

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นอย่างไรบ้าง

๓.๑ ส่งเสริมให้มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น เช่น เก็บเงินได้ส่งคืนเจ้าของ รวมทั้งการปลูกจิตสำนึกในความซื่อสัตย์ต่ออาชีพของตนเองเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที เป็นอย่างไรบ้าง

๔.๑ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการตอบแทนบุญคุณผู้มีพระคุณ ไม่ว่าจะเป็นบิดามารดาญาติพี่น้องรวมถึงผู้มีพระคุณต่อตนเองด้วย

ลงชื่อ

(นางสาว วาสนา ตระกูลฉวี)

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ.....นางสาวปรีดา.....นามสกุล.....ปีนระดับ.....

เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด
กรุงเทพมหานคร”

สถานที่.....โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์.....วันที่.....๒๓.....เดือน.....กันยายน.....พ.ศ. ๒๕๕๖.....

๑. เพศ.....หญิง

๒. อายุ.....๕๑.....ปี

๓. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่.....๑/๒

การสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม มีดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย เป็นอย่างไรบ้าง

๑.๑ ฝึกให้นักเรียนรู้จักข้อบังคับที่กำหนดและให้ถือแนวปฏิบัติ เช่น ระเบียบวินัย
การเดินแถว ระเบียบวินัยในการรับประทานอาหาร

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ เป็นอย่างไรบ้าง

๒.๑ ให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการทำหน้าที่ หรือการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ
โดยไม่มีใครบังคับในการทำหน้าที่ที่มอบหมายและรับผิดชอบ

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นอย่างไรบ้าง

๓.๑ ให้นักเรียนมีความประพฤติและปฏิบัติอย่างจริงจัง ไม่คิดโกง หลอกลวง เช่น
เป็นคนดีมีความซื่อสัตย์ เก็บเงินนำไปส่งครู

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูทเวที เป็นอย่างไรบ้าง

๔.๑ ให้นักเรียนรู้จักอุปการคุณที่ผู้อื่นกระทำต่อตนเอง และการตอบแทน เช่น ลูก
กตัญญูทเวทีต่อพ่อแม่ นักเรียนกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ลงชื่อ

(นางสาวปรีดา ปิ่นประดับ)

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ..... นาย ประสงค์..... นามสกุล..... คุณพรมมี.....
 เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด
 กรุงเทพมหานคร”
 สถานที่..... โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์..... วันที่..... ๒๓..... เดือน..... กันยายน..... พ.ศ. ๒๕๕๖.....
 ๑. เพศ.....ชาย
 ๒. อายุ.....๓๗.....ปี
 ๓. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่.....๖/๑

การสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม มีดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย เป็นอย่างไรบ้าง
 - ๑.๑ ตั้งคณะกรรมการนักเรียนช่วยดูแลวินัยให้นักเรียน เช่น หัวหน้าฝ่ายระเบียบวินัย คอยดูแลวินัยให้กับนักเรียนทุกคน
๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ เป็นอย่างไรบ้าง
 - ๒.๑ มีการส่งเสริมให้นักเรียนทำเวรประจำวัน แบ่งให้มีหัวหน้าเวรคอยช่วยดูแลและรับผิดชอบ
๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นอย่างไรบ้าง
 - ๓.๑ มีกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยไม่เป็นคนโกงทุกสัปดาห์ในทุกวันศุกร์
๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที เป็นอย่างไรบ้าง
 - ๔.๑ มีกิจกรรมให้นักเรียนเขียนเรียงความกตัญญูในวันพ่อวันแม่ วันสำคัญต่าง ๆ

ลงชื่อ

(นายประสงค์ คุณพรมมี)
 ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ.....นางสาว นภินทร์พร.....นามสกุล.....พงศ์พัฒน์.....
 เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด
 กรุงเทพมหานคร”
 สถานที่.....โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์.....วันที่.....๒๓.....เดือน.....กันยายน.....พ.ศ. ๒๕๕๖.....
 ๑. เพศ.....หญิง
 ๒. อายุ.....๕๘.....ปี
 ๓. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่.....๑/๑

การสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม มีดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย เป็นอย่างไรบ้าง

- ๑.๑ เข้าแถวตอนเช้า กลางวันเพื่อสร้างวินัย
- ๑.๒ การจัดกิจกรรมทุกรูปแบบ ในขณะที่เรียนในห้องเรียน

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ เป็นอย่างไรบ้าง

- ๒.๑ กิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบ
- ๒.๒ การมอบหมายงานให้รับผิดชอบ

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นอย่างไรบ้าง

- ๓.๑ กิจกรรมการเรียนการสอนการมีความซื่อสัตย์ และการมอบรางวัลแก่นักเรียนที่มีความซื่อสัตย์

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที เป็นอย่างไรบ้าง

- ๔.๑ กิจกรรมเล่านิทานเพื่อเป็นการส่งเสริมความกตัญญูในวันพ่อกันแม่

ลงชื่อ

(นางสาวนภินทร์พร พงศ์พัฒน์)

ผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์สำหรับนักเรียน

การวิจัย เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน ๘ คน จากปัจจัยตัวแปรทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมด้านความมีวินัย การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที ซึ่งมีผลการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

ชื่อ เด็กหญิง กิตติมา นามสกุล ลีลา
 เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร”
 สถานที่ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ วันที่ ๑๖ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖
 ๑. เพศ หญิง
 ๒. อายุ ๑๒ ปี
 ๓. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม มีดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย เป็นอย่างไรบ้าง
 - ๑.๑ การแต่งกายตามกฎระเบียบของโรงเรียน
๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ เป็นอย่างไรบ้าง
 - ๒.๑ ทำงานที่ครูมอบหมายงานให้รับผิดชอบ
๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นอย่างไรบ้าง
 - ๓.๑ เก็บกระเป๋าสตางค์ที่ตกอยู่ที่ใดที่หนึ่ง นำไปส่งให้ธุรการแจ้งเจ้าของ
๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที เป็นอย่างไรบ้าง
 - ๔.๑ ช่วยพ่อแม่ทำอาหารขายและซื้อฟังกุญแจคุณแม่และครูอาจารย์

ลงชื่อ

(เด็กหญิง กิตติมา ลีลา)

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ.....เด็กหญิง สุภัทรรตรา.....นามสกุล.....ชัยฤทธิ.....

เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด
กรุงเทพมหานคร”

สถานที่.....โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์.....วันที่.....๑๖.....เดือน.....กันยายน.....พ.ศ. ๒๕๕๖.....

๑. เพศ.....หญิง

๒. อายุ.....๑๑.....ปี

๓. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่.....๖

การสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม มีดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย เป็นอย่างไรบ้าง

๑.๑ ทางโรงเรียนส่งเสริมเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติต้องมีระเบียบ

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ เป็นอย่างไรบ้าง

๒.๑ ทางโรงเรียนส่งเสริมเรื่องความรับผิดชอบงานที่ครูมอบหมายงานให้รับผิดชอบ

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นอย่างไรบ้าง

๓.๑ เก็บกระเป๋าสตางค์ที่ตกอยู่ นำไปให้ครูเพื่อนำคืนเจ้าของ

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวทีย เป็นอย่างไรบ้าง

๔.๑ เชื้อพังกุณพ่อกุณแม่และครูอาจารย์ และนำคำสอนของกุณพ่อกุณแม่ ครู
อาจารย์ ไปเป็นคติสอนใจ

ลงชื่อ

(เด็กหญิง สุภัทรรตรา ชัยฤทธิ)

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ.....เด็กหญิง ไพลิน.....นามสกุล.....ประถังธานี.....

เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด
กรุงเทพมหานคร”

สถานที่.....โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์.....วันที่.....๑๖.....เดือน.....กันยายน.....พ.ศ. ๒๕๕๖.....

๑. เพศ.....หญิง

๒. อายุ.....๑๒.....ปี

๓. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่.....๖

การสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม มีดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย เป็นอย่างไรบ้าง

๑.๑ การพูดเพราะและการแต่งกาย การเข้าแถวตามระเบียบวินัยโรงเรียน

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ เป็นอย่างไรบ้าง

๒.๑ ส่งงานคร่อมอบหมายให้รับผิดชอบ ตรงเวลา และเมื่อทำแล้วก็ย้ายอมรับผิดชอบ

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นอย่างไรบ้าง

๓.๑ เก็บผู้อื่นได้ นำไปให้ครูเพื่อนำคืนเจ้าของ

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที เป็นอย่างไรบ้าง

๔.๑ กลับถึงบ้านสวัสดีคุณพ่อ คุณแม่ เมื่อเห็นครูอาจารย์สวัสดี และเชื่อฟัง

ลงชื่อ

(เด็กหญิง ไพลิน ประถังธานี)

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ.....เด็กหญิง ชนาภา.....นามสกุล.....อ่อนเนตร.....

เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด
กรุงเทพมหานคร”

สถานที่.....โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์.....วันที่.....๑๖.....เดือน.....กันยายน.....พ.ศ. ๒๕๕๖.....

๑. เพศ.....หญิง

๒. อายุ.....๑๒.....ปี

๓. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่.....๖/๒

การสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม มีดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย เป็นอย่างไรบ้าง

๑.๑ ส่งเสริมให้มีการแต่งกาย การทิ้งขยะ การพูด การเข้าแถว การทำความเคารพ
คุณครู พ่อแม่ และพระสงฆ์

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ เป็นอย่างไรบ้าง

๒.๑ ส่งงานให้ตรงเวลา

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นอย่างไรบ้าง

๓.๑ การไม่พูดโกหก และเมื่อเก็บเงินนำไปคืนเจ้าของ

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที เป็นอย่างไรบ้าง

๔.๑ เคารพคุณพ่อ คุณแม่ เมื่อเห็นครูอาจารย์สวัสดี และเชื่อฟังคำสอนของท่าน

ลงชื่อ

(เด็กหญิง ชนาภา อ่อนเนตร)

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ.....เด็กหญิง นันทินี.....นามสกุล.....เปรมปรีดิ์.....

เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด
กรุงเทพมหานคร”

สถานที่.....โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์.....วันที่.....๑๖.....เดือน.....กันยายน.....พ.ศ. ๒๕๕๖.....

๑. เพศ.....หญิง

๒. อายุ.....๑๒.....ปี

๓. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่.....๖/๒

การสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม มีดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย เป็นอย่างไรบ้าง

๑.๑ ส่งเสริมให้มีการแต่งกายเรียบร้อย การทิ้งขยะให้ทิ้งลงถังขยะ การเข้าแถว
อย่างมีระเบียบ การทำความสะอาดห้องเรียนต้องช่วยกัน

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ เป็นอย่างไรบ้าง

๒.๑ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น การให้
นักเรียนทุกคนเข้าแถวเคารพธงชาติพร้อมกัน

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นอย่างไรบ้าง

๓.๑ เก็บเงินหรือสิ่งของที่ตกอยู่นำไปให้ครู หรือพ่อแม่ นำไปคืนเจ้าของ

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที เป็นอย่างไรบ้าง

๔.๑ เชื้อฟังกำสอนของท่าน เคารพคุณพ่อ คุณแม่เมื่อกลับไปถึงบ้านหลังจากเลิก
เรียนไป เมื่อเห็นครูอาจารย์ควรรยกมือไหว้

ลงชื่อ

(เด็กหญิง นันทินี เปรมปรีดิ์)

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ.....เด็กหญิง รุจิรา.....นามสกุล.....เลิศวราภรณ์พงษ์.....
 เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด
 กรุงเทพมหานคร”
 สถานที่.....โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์.....วันที่.....๑๖.....เดือน.....กันยายน.....พ.ศ. ๒๕๕๖.....

๑. เพศ.....หญิง
 ๒. อายุ.....๑๒.....ปี
 ๓. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่.....๖/๒

การสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม มีดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย เป็นอย่างไรบ้าง

๑.๑ โรงเรียนมีการอบรมเรื่องระเบียบวินัยต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย ความซื่อสัตย์ การทิ้งขยะให้ทิ้งลงถังขยะ การเข้าแถวอย่างมีระเบียบวินัย

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ เป็นอย่างไรบ้าง

๒.๑ ให้ความรับผิดชอบ เช่น การมาเรียน ตรงเวลา เป็นคนซื่อสัตย์

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นอย่างไรบ้าง

๓.๑ เก็บเงินหรือสิ่งของที่ตกอยู่นำไปให้ครู หรือพ่อแม่ นำไปคืนเจ้าของ

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที เป็นอย่างไรบ้าง

๔.๑ เชื้อฟังคำสอนของท่าน เคารพคุณพ่อ คุณแม่เมื่อกลับไปถึงบ้านหลังจากเลิกเรียนไป เมื่อเห็นครูอาจารย์ควรยกมือไหว้

ลงชื่อ

(เด็กหญิง รุจิรา เลิศวราภรณ์พงษ์)

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ.....เด็กหญิง สุมิตรา.....นามสกุล.....ใจอยู่.....

เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด
กรุงเทพมหานคร”

สถานที่.....โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์.....วันที่.....๑๖.....เดือน.....กันยายน.....พ.ศ. ๒๕๕๖.....

๑. เพศ.....หญิง

๒. อายุ.....๑๑.....ปี

๓. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่.....๖

การสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม มีดังนี้

๑. การส่งเสริมด้านความมีวินัย เป็นอย่างไรบ้าง

๑.๑ โรงเรียนมีการอบรมให้มีระเบียบวินัยในตนเอง เช่น การแต่งกาย ความซื่อสัตย์ การทิ้งขยะให้ทิ้งลงถังขยะ การเข้าแถวอย่างมีระเบียบวินัย

๒. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ เป็นอย่างไรบ้าง

๒.๑ ให้ความรับผิดชอบ เช่น การมาเรียน ตรงเวลา เป็นคนซื่อสัตย์

๓. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นอย่างไรบ้าง

๓.๑ เก็บเงินหรือสิ่งของที่ตกอยู่拿去ให้ครู หรือพ่อแม่ นำไปคืนเจ้าของ

๔. การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที เป็นอย่างไรบ้าง

๔.๑ เชื้อฟังคำสอนของท่าน เคารพคุณพ่อ คุณแม่เมื่อกลับไปถึงบ้านหลังจากเลิกเรียนไป เมื่อเห็นครูอาจารย์ควรยกมือไหว้

ลงชื่อ

(เด็กหญิง สุมิตรา ใจอยู่)

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับ
ประถมศึกษาโรงเรียน วัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์.พิเศษ ดร.วิชชุดา หุ่นวิไล
ผู้ทรงคุณวุฒิ ประจำโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ไชยสงคราม
ผู้ทรงคุณวุฒิ ประจำโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. อาจารย์ พระมหาสม กลยาโณ, ดร.
อาจารย์ประจำ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อินดา ศิริวรรณ
อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวาล ศิริวัฒน์
อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ ๐๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔

๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์.พิเศษ ดร.วิชชุดา หนูวิไล

ด้วย พระครูสมุห์ศรีธัญญ์ นาย ปณณวชิโร รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒ ๓๓๖ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้น ทางโครงการหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือในการทำวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวและทางโครงการหลักสูตรฯขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

ให้พร้อมเอกสาร
เรื่อง
อ.ดร. วิชชุดา หนูวิไล
(รศ.ดร.วิชุดา หนูวิไล)
๑๕ ส.ค. ๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ ๐๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔

๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ไชยสงคราม

ด้วย พระครูสมุห์ศรีธัญญ์ นาย ปณณวชิโร รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒ ๓๓๖ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้น ทางโครงการหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือในการทำวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวและทางโครงการหลักสูตรฯขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

๒๗ ๕-๐ ๕๖

บันทึกข้อความ

ภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์ คณะครุศาสตร์ มจร. โทร ๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

ส่วนงาน.....
 ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๓๗๑ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๖
 ที่ วันที่
 เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

นมัสการ อาจารย์ พระมหาสม กลยาโณ,ดร.

ด้วย พระครูสมุห์ศรีณย์ ฉายา ปณฺญาวชิโร รัศปประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒ ๓๓๖ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้น ทางโครงการหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือในการทำวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวและทางโครงการหลักสูตรฯ ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน.....ภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์ คณะครุศาสตร์ มจร. โทร ๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๓๗๑ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อินฉา ศิริวรรณ

ด้วย พระครูสมุห์ศรีณย์ ฉายา ปณฺญาวชิโร รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒ ๓๓๖ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้น ทางโครงการหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือในการทำวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวและทางโครงการหลักสูตรฯ ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน.....ภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์ คณะครุศาสตร์ มจร. โทร ๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๓๗๑ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๖.....

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวาล ศิริวัฒน์

ด้วย พระครูสมุห์ศรีณย์ ฉายา ปญฺญาวชิโร รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒ ๓๓๖ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้น ทางโครงการหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือในการทำวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวและทางโครงการหลักสูตรฯ ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ ๐๗๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔

๑๕ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์นนทบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วย พระครูสมุห์ศรีณย์ ฉายา ปญญาวชิโร รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒ ๓๓๖ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็น ที่ต้องทดสอบเครื่องมือเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และทางโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ ๐๙๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔

๒๑ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอ อนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๒๗๘ ชุด

ด้วย พระครูสมุห์ศรีณย์ ฉายา ปญญาวชิโร รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒ ๓๓๖ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และทางโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์

๑. โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์

พ.ศ. ๒๔๗๐ นายชม เปาโรหิตย์ เริ่มตั้งโรงเรียนสอนเด็กเล็ก โดยอาศัยศาลาวัดเป็นสถานที่เรียน และให้พระภิกษุเป็นครูสอน จ่ายค่านิตยภัตให้เดือนละ ๑ ตำลึง จัดสอนแต่ชั้นเด็กเล็ก

พ.ศ. ๒๔๗๕ เจ้าพระยามุขมนตรี สร้างอาคารเรียนท่านน้อย (มารดาเจ้าพระยามุขมนตรี) ให้ ๑ หลัง และเนื่องจากทางราชการประกาศตั้งโรงเรียนประชาบาลขึ้น เจ้าพระยามุขมนตรี

จึงมอบโรงเรียนให้แก่ราชการ โรงเรียนนี้จึงมีฐานะเป็นโรงเรียนประชาบาลบางจาก ๑ เปิดรับเด็กในเกณฑ์บังคับเข้าเรียนตั้งแต่ชั้นเตรียมถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และขยายชั้นเรียนถึงชั้น ป.๔ ในปีต่อมา

พ.ศ. ๒๔๗๗ บริษัท กิมฮะ สร้างอาคารเรียนให้อีก ๑ หลัง เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่เจ้าพระยามุขมนตรี ซึ่งถึงแก่อสัญกรรมลง ใช้ชื่ออาคารว่า “อาคารมุขมนตรี”

โรงเรียนจึงมีอาคารเรียนเป็น ๒ หลัง โรงเรียนประชาบาลบางจาก ๑ วัดเปาโรหิตย์ ได้โอนมาสังกัดเทศบาลนครธนบุรี มีชื่อว่า “โรงเรียนเทศบาลวัดเปาโรหิตย์” เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๖ มีฐานะเป็นเทศบาล “โรงเรียนเทศบาล” หลังจากที่ได้มีการสร้างอาคาร ๒ หลังมาแล้ว ไม่ได้มีการบูรณะซ่อมแซมกันเลย โรงเรียนจึงอยู่ในสภาพทรุดโทรมมาก

พ.ศ. ๒๕๑๑ นายบุศย์ ทีปภิภาต รักษาการในตำแหน่งศึกษาธิการแขวงบางกอกน้อย มาตรวจเยี่ยมโรงเรียนลงหมายเหตุประจำวันสนับสนุนให้มีการซ่อมอาคารเรียน

พ.ศ. ๒๕๑๒ เทศบาลให้งบประมาณสร้างอาคาร ๐๐๔ ครึ่งรูปชั้นเดียว เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท และซ่อมอาคารมุขมนตรี โดยเปลี่ยนตัวไม้ที่ชำรุด มุงหลังคา และทาสีใหม่

พ.ศ. ๒๕๑๒ จางวางสิน บุญบังการ ได้บริจาคเงิน ๒๑๐,๐๐๐ บาท สมทบกับงบประมาณเทศบาล สร้างอาคารเรียน ๐๐๔ เต็มรูป ราคา ๓๘๐,๐๐๐ บาท

อาคารเรียนหลังใหม่สร้างเสร็จ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๒ มีชื่อจารึกที่อาคารว่า “นายสิน นางเชย บุญบังการ” สร้าง พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้ทำพิธีเปิดอาคารเรียนเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยมีพระยามโหศวรรย์ นายเทศมนตรีนครธนบุรีเป็นประธานในพิธีเปิดอาคารเรียน

พ.ศ. ๒๕๑๒ นี้เอง นางอารีย์ สารกิจปรีชา และเจ้าอาวาสวัดเปาโรหิตย์ ได้ร่วมกันสร้างโรงอาหาร ถนนทางเท้าและสะพานไม้หน้าโรงเรียน คิดเป็นเงิน ๔๐,๑๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๑๓ เทศบาลนครธนบุรีสร้างรั้วโรงเรียนให้ โดยเงินงบประมาณที่เหลือจากการบริจาค สร้างอาคาร ๐๐๔

พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้งบประมาณซ่อมอาคารท่านน้อย โดยเปลี่ยนตัวไม้ที่ชำรุด เปลี่ยนกระเบื้องทาสีอาคารใหม่ ซ่อมส้วมหลังที่ ๑ และหลังที่ ๒

พ.ศ.๒๕๑๘ ผู้ปกครองและศิษย์เก่า ร่วมกันสร้างสะพานข้ามโรงเรียน เปลี่ยนจาก สะพานไม้เดิมที่ชำรุด เป็นสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก

พ.ศ.๒๕๒๔ สร้างรั้วคอนกรีตมาตรฐานด้านหน้าและทิศเหนือ จากงบประมาณ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.๒๕๒๔ คุณศรีสุภกร เปาโรหิตย์ บริจาคเงินจำนวน ๒๕๐,๐๐๐ บาท ซ่อมอาคาร ทานน้อย และอาคารมุขมนตรี รวม ๒ หลัง

พ.ศ.๒๕๒๕ คุณเทวี กาญจนกฤษกร สร้างศาลาพักร้อน ราคา ๑๒,๐๐๐ บาท

พ.ศ.๒๕๒๗ มูลนิธิทานน้อย เปาโรหิตย์ โดยคุณศรีสุภกร เปาโรหิตย์ บริจาคเงินสร้าง ถนนสะพานเข้าโรงเรียน ปรับสนาม ทำถนนเชื่อมอาคาร ตึกพิเศษ

อาคารทานน้อย อาคารมุขมนตรี อาคารบุญบังการ และปรับปรุงพื้นล่างอาคารทาน น้อย ปูกระเบื้องคัมพนา คิดเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๕๐,๐๐๐ บาท

ได้ทำพิธีมอบโดยหัวหน้าเขต เป็นประธานการรับมอบ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๒๗

โรงเรียนนี้เปิดสอนระดับ ป.๑ – ป.๗ เริ่มสอนสองผลัด เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๗ และเริ่มเปิดสอนชั้น ป.๕ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๓

วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๒๑ กรุงเทพมหานคร สร้างตึกพิเศษ ๔ ชั้น ให้ และ ได้รับมอบงาน ในวันนี้ได้ทำพิธีเปิดอาคารเรียน เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ.๒๕๒๒

โดยมีนายสมพงษ์ จิวนนท์ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเป็นประธาน โรงเรียนเล็ก ทำการสอนสองผลัด เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๒๑

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๘ ได้เปลี่ยนอาจารย์ใหญ่ คนใหม่คือ นายวิจิต นัน ทวีการณ

ขณะนั้นมีนักเรียน ๔๒๐ คน อาจารย์ ๒๙ คน และนักเรียนได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งปี พ.ศ.๒๕๓๑ มีนักเรียน ๘๙๐ คน สถานที่ไม่เพียงพอ

จึงรื้ออาคารไม้แบบ ๐๐๔ สร้างอาคารตึก ๔ ชั้น โครงสร้าง ๑๖ ห้องเรียน ชั้นล่าง โលงใช้เป็นห้องประชุม งบประมาณ ๕,๓๐๐,๐๐๐ บาท

เสร็จต้นปี พ.ศ.๒๕๓๓ นักเรียนเพิ่มขึ้นเป็น ๙๖๖ คน ห้องเรียนไม่พอเรียน จึงรื้อ โรงเรียน บ้านพักภารโรงอีก ๑ หลัง งบประมาณ ๕,๗๐๐,๐๐๐ บาท

จะแล้วเสร็จในวันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๓๔

เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๓๔ ได้เปลี่ยนอาจารย์ใหญ่คนใหม่ คือ นางภณิดา ม่วงเพ็ง

เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๓๗ ได้เปลี่ยนผู้อำนวยการคนใหม่ คือ นายมานะ วิถีประดิษฐ์

เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนผู้อำนวยการคนใหม่ คือ นางช่อ ทิพย์ ภู่อารีย์

เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๓ ได้เปลี่ยนผู้อำนวยการคนใหม่ คือ นางลัดดาวร
รณ วงศ์รัตน์

เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๔ ได้เปลี่ยนผู้อำนวยการคนใหม่ คือ นางเอี่ยมพร
ดนตรี

เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๗ ได้เปลี่ยนผู้อำนวยการคนใหม่ คือ นายสมภพ
บุญกลิ่น

เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๐ ได้เปลี่ยนผู้อำนวยการคนใหม่ คือ นางดารุ่ง คีรี
แลง

๑.๑ ผลงานของโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์

โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ ได้รับคัดเลือกให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัด
กระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ประจำปี ๒๕๕๒

ปี 2552 โครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบและการจัดการเรียนรู้ โดยความร่วมมือ
ของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร กับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โรงเรียนวัดเปา
โรหิตย์ได้รับรางวัล ดังนี้

โรงเรียนต้นแบบดีเด่น (BEST Practice Award) ด้านการบริหารแผน
ยุทธศาสตร์

โรงเรียนต้นแบบโดดเด่น (GOOD Practice Award) ด้านพัฒนาหลักสูตร
แกนกลางสถานศึกษา

โรงเรียนต้นแบบโดดเด่น (GOOD Practice Award) ด้านการประกันคุณภาพ
การศึกษา

โรงเรียนต้นแบบโดดเด่น (GOOD Practice Award) ด้านการผลิตสื่อ
อิเล็กทรอนิกส์ E-book

โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ได้ร่วมการแข่งขันรายการซูเปอร์จิว ทางโมเดิร์นไนน์ทีวี ผ่าน
เข้ารอบแจ็คพ็อตได้รับทุนการศึกษา

นักเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดสวดมนต์หมู่สรรเสริญพระรัตนตรัย
ทำนองสรภัญญะ ระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ ๒

โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ ได้มีการดำเนินงานพัฒนาด้าน ICT ด้วยการจัดการเรียนการ
สอนคอมพิวเตอร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในสาระที่ 4 เทคโนโลยี
สารสนเทศ เนื่องจากเทคโนโลยี สารสนเทศมีการ พัฒนาอย่างต่อเนื่องทำให้โรงเรียนเห็น
ความสำคัญของการใช้ ICT ในทุกๆ ด้าน โดยได้ ดำเนินการด้านต่างๆ ดังนี้

๑. การพัฒนาระบบสารสนเทศและการจัดการในองค์กร
๒. การพัฒนาบุคลากรด้าน ICT
๓. การพัฒนาผู้เรียนด้าน ICT เพื่อการเรียนรู้

๔. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ห้องเรียน ICT
๕. การพัฒนาสื่อการสอน CAI Multimedia
๖. การพัฒนากิจกรรมผู้เรียนชมรมคอมพิวเตอร์สร้างสรรค์

๑.๒ โครงการโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์

๑. โครงการปลูกผักตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่

หลักการ : เนื่องจากสถานที่ของโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ ไม่อำนวยในการทำการเกษตร ประกอบกับที่อยู่อาศัยของนักเรียนเป็นอาคารหนาแน่น ขาดแคลนสถานที่ปลูกพืชผักสวนครัว ครูจึงให้นักเรียนช่วยหาทางในการแก้ปัญหา จึงเป็นที่มา ของโครงการปลูกพืชบนอาคารขึ้น

การดำเนินการ : นักเรียนกลุ่มเป้าหมายค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต พบข้อมูลการปลูกพืช โดยไม่ใช้ดิน (Hydroponics) นักเรียนกลุ่มดังกล่าว ปรีक्षाคุณครูสุนทร เรื่องการปลูกพืชในน้ำ ครูตกลง จะทำระบบน้ำให้นักเรียน ทดลองเป็นเวลา ๑ เดือน พบปัญหามากมาย นักเรียนประชุมกลุ่ม เพื่อแก้ไขจนสำเร็จ และจัดทำโครงการส่งอีกครั้ง การพัฒนาต่อมา มีการปลูก เพื่อการค้าของ โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ ปัจจุบันมีการปลูกผัก ที่หลากหลายสำหรับแจกและจำหน่าย ในวงกว้าง

ผู้รับผิดชอบโครงการ: นายสุนทร แยมเผื่อน ครู คศ.๒ วิทยาลัยนานาชาติ

๑.๓ โครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่อาชีพ (การเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐานในโรงเรือน)

ลักษณะของโครงการเป็นโครงการที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทั้งทางด้านวิชาการวิชาชีพ เพื่อสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข พึ่งตนเองได้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์

ก. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้สู่อาชีพและเป็นการส่งเสริมให้โรงเรียนมีผลิตภัณฑ์ ของโรงเรียนที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน
๒. นักเรียนรู้จักการคำนวณต้นทุน - กำไร - ราคาขาย
๓. นักเรียนเกิดทักษะการบรรจุผลิตภัณฑ์

ข. การดำเนินการ

จัดทำโรงเรือน และขึ้นวางก้อนเห็ด รับสมัครนักเรียนที่จะทำการศึกษาดำเนินการนำนักเรียนกลุ่มสนใจดูงานในชุมชนที่ประกอบการ ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติจนถึงการตั้งวางก้อนเห็ดในโรงเรือน แล้วจัดซื้อก้อนเห็ดมาให้นักเรียนช่วยกันจัดวางในชั้นวางภายในโรงเรือน และดูแลรดน้ำจนเกิดดอกเห็ดที่สมบูรณ์ ดำเนินการเก็บดอกและบรรจุขายโดยเริ่มจำหน่ายให้กับคุณครู และผู้ปกครอง รวมทั้งบุคคลภายนอก ในราคาก็โลกรั่มละ ๔๐ บาท

ผู้รับผิดชอบโครงการ นางสาวปรีดาภรณ์ หวังเจริญ ครู คศ.๒ วิทยาลัยนานาชาติ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ : พระครูสมุห์ศรีธัญญ์ ปญญาวชิโร (ท่านุ)

เกิด : ๒๒ กันยายน ๒๕๓๑

ประสบการณ์ทำงาน : พระธรรมวิทยากร
ครูพระสอนศีลธรรม

การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธศาสตร์วิทยา
วัดสุทธาวาส เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง)

อุปสมบท : ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ ณ วัดใหม่เทพนิมิต แขวงบางยี่ขัน
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

สังกัด : วัดใหม่เทพนิมิต แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

หน้าที่ : ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดใหม่เทพนิมิต แขวงบางยี่ขัน
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ปีที่เข้าศึกษา : ๑ มิถุนายน ๒๕๕๕

ปีที่สำเร็จการศึกษา :

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดใหม่เทพนิมิต แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
โทรศัพท์ ๐๘๔-๐๗๓-๕๘๗๕, ๐๒๘๘๓๓๕๕๐
E : panyavasiro_@hotmail.com

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ : พระครูสมุห์ศรัณย์ ปญญาวชิโร (ทำนุ)
เกิด : ๒๒ กันยายน ๒๕๓๑
ประสบการณ์ทำงาน : พระธรรมวิทยาการ
ครูพระสอนศีลธรรม
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธศาสตร์วิทยา
วัดสุทธาวาส เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง)
อุปสมบท : ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ ณ วัดใหม่เทพนิมิต แขวงบางยี่ขัน
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
สังกัด : วัดใหม่เทพนิมิต แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
หน้าที่ : เลขานุการเจ้าอาวาสวัดใหม่เทพนิมิต แขวงบางยี่ขัน
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
ปีที่เข้าศึกษา : ๑ มิถุนายน ๒๕๕๕
ปีที่สำเร็จการศึกษา :
ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดใหม่เทพนิมิต แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
โทรศัพท์ ๐๘๔-๐๗๓-๕๘๗๕, ๐๒๘๘๓๓๕๕๐
E : panyavasiro_@hotmail.com